

РЕШЕНИЕ

21.03.2025

с.Верх.Тат.Майна

КАРАР

№82

**Татарстан Республикасы Алексеевск
муниципаль районының «Майна авыл жирлеген»
муниципаль берәмлеге Уставы проектын беренче
укылышта раслау турында**

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131 номерлы Федераль законның 44 статьясы, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 28.07.2004 елгы 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 7 статьясына туры китереп,

Майна авыл жирлеген Советы карар кабул итте:

1. Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районының «Майна авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге Уставы проектын буенча гражданныр тәкъдимнәрен исәпкә алу тәртибен 1 нче кушымта нигезендә расларга.
2. Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районының «Майна авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге Уставы проектын буенча гавами тыңлаулар үткәрү тәртибен һәм анын буенча фикер алышуда гражданнырын катнашуын 2 нче кушымта нигезендә расларга.
3. Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районының «Майна авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге Уставы проектын 3 нче кушымта нигезендә беренче укылышта расларга.
4. Әлеге карарны Татарстан Республикасынын рәсми хокукий мәгълүмат порталында (<http://pravo.tatarstan.ru>), Алексеевск муниципаль районынын рәсми сайтында (<http://alekseevskiy.tatarstan.ru>) һәм гражданныр күпләп жыела торган урыннардагы мәгълүмат стендларында урнаштырырга.
5. Устав проектына кергән тәкъдимнәрен исәпкә алу, гомумиләнгертү һәм карау буенча түбәндәге составта эшче төркем төзергә:
 - 1) Ларионов А. С. – 4 нче Майна сайлау округы буенча депутат, төркем житәкчесе;
 - 2) Семенова Г. Н. – 5 нче Майна сайлау округы буенча депутат, төркем әгъзасы;
 - 3) Чернышев Г.Н. - 7 нче Майна сайлау округы буенча депутат, төркем әгъзасы.

6. Алексеевск муниципаль районы Майна авыл жирлегә Советы депутатларының әлегә карарга тәкъдимнәре комиссиягә тәвәтмәләр рәвешендә 2025 елның 20 апреленә кадәр кертелә дип билгеләргә.

7. Гражданнарның әлегә карарга тәкъдимнәре, Ф.и. о., туган елын, авторның адресын күрсәтеп, комиссиягә язма рәвештә түбәндәге адрес буенча жиһәрелә дип билгеләргә: Татарстан Республикасы, Алексеевск районы, Чуваш Майнасы авылы, Школьная урамы, 10 йорт.

8. Алексеевск муниципаль районының Майна авыл жирлегә Уставы проекты буенча гавами тыңлауларны 23.04.2024 елга 10-00 сәгәтләрдә түбәндәге адрес буенча билгеләргә: Татарстан Республикасы, Алексеевск районы, Чуваш Майнасы авылы, Школьная урамы, 10 йорт.

Гавами тыңлаулар Алексеевск муниципаль районының Майна авыл жирлегә Советының 2006 елның 9 ноябрәндәге 26 номерлы карары белән расланган Алексеевск муниципаль районының Майна авыл жирлегендә гавами тыңлауларны оештыру һәм үткөрү тәртибенә туры китереп үткөрелә.

9. Комиссиягә жирлек Советы депутатларының тәвәтмәләрен һәм гражданнарның әлегә карарга тәкъдимнәрен өйрәнәргә һәм гомумиләштерергә, аларны эшләп бетерергә һәм 25.04.2025 елга кадәр жирлек Советы каравына кертәргә тиеш.

10. Әлегә карар, әгәр федераль законда башкасы каралмаган булса, «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 44 статьясындагы 8 өлешә нигезендә үз көченә керә.

11. Әлегә карарның үтәлешен контрольдә тотуны үземдә калдырам.

Майна авыл жирлегә башлыгы,
Совет рәисе

Я. Д. Иванов

**Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районының «Майна
авыл жирлегө» муниципаль берәмлегө Уставы проекты буенча
гражданныр тәкъдимнәрен исәпкә алу
ТӘРТИБЕ**

1. Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районының «Майна авыл жирлегө» муниципаль берәмлегө Уставы проектына тәкъдимнәр Майна авыл жирлегө советына түбәндәге адрес буенча кертелә: ТР, Алексеевск районы, Чуваш Майна авылы, Школьная урамы, 10 йорт, язма рәвештә төзәтмәләр таблицасы рәвешендә:

№	Пункт, пунктча	Карар проекты тексты	Төзәтмә тексты	Төзәтмәләренә исәпкә алып проект тексты	Төзәтмә авторы (Ф. И. А., адрес, эш, уку урыны)

Тәкъдимнәр эш көннәрендә 8.00 сәгатътән 17.00 сәгатъкә кадәр гавами тыңлаулар уздырылырга 7 көн кала кабул ителә.

2. Гавами тыңлауларда катнашу өчен гаризалар түбәндәге адрес буенча бирелә: ТР, Алексеевск районы, Чуваш Майна авылы, Школьная урамы, 10 йорт, язма рәвештә шәхсән яисә почта аша.

Гаризалар эш көннәрендә 8.00 сәгатътән 17.00 сәгатъкә кадәр кабул ителә.

3. Гражданнырның тәкъдимнәре эшчә төркем тарафыннан теркәлгән һәм карау өчен Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районының «Майнское авыл жирлегө» муниципаль берәмлегө Советына һәм Башлыгына тапшырыла.

Майна авыл жирлегө башлыгы,
Совет рәисе

Я. Д. Иванов

**Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районының
«Майна авыл жирлегө» муниципаль берәмлегө Уставы проекты
буенча гавами тыңлаулар уздыру
ТӘРТИБЕ**

1. Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районының «Майна авыл жирлегө» муниципаль берәмлегө Уставы проектына карау буенча гавами тыңлаулар Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районының «Майна авыл жирлегө» муниципаль берәмлегө Уставы нигезендә үткәрелә.
2. Гавами тыңлаулар Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары, прокуратура, белгечләр, сәяси партияләр, башка иҗтимагый берләшмәләр вәкилләрен, белгечләрен, кызыксынган затларны чакырып үткәрелергә мөмкин.
3. Гавами тыңлауларда Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районының «Майна авыл жирлегө» муниципаль берәмлегенен теләсә кайсы кешесе катнашырга хокуклы.
4. Катнашучыларны теркәү гавами тыңлаулар башлангычта 1 сәгать кала башлана.
5. Гавами тыңлауларда Уставка үзгәрешләр проектына кергән тәкъдимнәрен исәпкә алу, гомумиләштерү һәм карау буенча оештыру комитеты рәисе рәислек итә.
6. Гавами тыңлаулар рәислек итүченең кереш сүзе белән ачыла, ул анда катнашучыларга тикшерелә торган мәсьәләләрнең асылы, тыңлауларны үткәрү тәртибе турында хәбәр итә.
7. Гавами тыңлаулар беркетмәсен оештыру комитеты секретаре алып бара.
8. Төп доклад белән Устав проектына эшләү буенча оештыру комитеты җитәкчесе чыгыш ясый.
9. Төп докладтан соң сүз гавами тыңлауларда катнашу өчен чакырылган катнашучыларга бирелә.
10. Гавами тыңлауларда чыгыш ясау хокукына ия катнашучылар үз тәкъдимнәрен дәлилләү өчен гариза бирү вакытына карап чират тәртибендә чакырылалар.
11. Гавами тыңлауларда катнашучыларның чыгышлары расланган регламент нигезендә давам итәргә тиеш.
12. Гавами тыңлауларда катнашучылар чыгышлары тәмамлангандан соң рәислек итүче рәхсәт белән чыгыш ясаучыларга сораулар бирергә хокуклы.
13. Гавами тыңлауларда катнашучылар гавами тыңлаулар барышында тыкшынырга, аларны бүлдерергә һәм үткәргә комачауларга хокуклы түгел.
14. Гавами тыңлаулар үткәргәндә тәртип саклау гавами тыңлауларда катнашу өчен мәҗбүри шарт булып тора.

15. Гавами тыңлаулар үткөрү тәртибе бозылган очракта, рәислек итүче аларны тыңлаулар уздырыла торган бинадан алып ташлауны талән итөргә хоуклы.

16. Чыгышлар тәмамлангач, рәислек итүче гавами тыңлаулар барышында әйтелгән тәкъдимнәрне, тәкъдимнәрне төгәлләштерү өчен оештыру комитеты секретарена сүз бирә ала.

17. Гавами тыңлауларда катнашучыларның барлык кисәтүләре һәм тәкъдимнәре гавами тыңлаулар беркетмәсенә кертелә. Гавами тыңлаулар беркетмәсенә оештыру комитеты рәисе һәм секретаре имза сала һәм Майна авыл жирлегә Советы материалларында билгеләнгән тәртиптә саклана.

18. Гавами тыңлаулар нәтижәләре буенча бәяләмә гавами тыңлаулар секретариаты тарафыннан әзерләнә һәм халыкка житкерелергә тиеш.

19. Гавами тыңлауларны оештыру һәм матди-техник яктан тәмин итү Майна авыл жирлегә Советы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Майна авыл жирлегә башлыгы,
Совет рәисе

Я. Д. Иванов

Бүлек I. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР

Статья 1. Авыл жирлеге һәм аның статусы

1. Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районының «Майна авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге авыл жирлеге статусына ия.

2. Муниципаль берәмлекнең рәсми исеме - Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районының «Майна авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге (алга таба-текст буенча-авыл жирлеге).

Муниципаль берәмлекнең кыскартылган исеме-ТР АМР Майна авыл жирлеге.

3. «Майна авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы составына керә.

Статья 2. Жирлекнең территорияль төзелеше

1. Жирлек территориясе составына торак пунктлар керә: Горка авылы, Баганалы урман хужалыгы бистәсе, Югары Татар Майнасы авылы, Чуваш Майнасы авылы.

2. Жирлекнең административ үзәге: Чуваш Майнасы авылы.

3. Жирлек чикләре «Алексеевск муниципаль районы «муниципаль берәмлегенең һәм аның составындагы муниципаль берәмлекләренң территорияләре чикләрен билгеләү һәм аларның статусы турында» 2005 елның 31 гыйнварындагы 11-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы белән билгеләнгән.

4. Жирлек территориясе составына милек рәвешләренә һәм максатчан билгеләнешенә карамастан, жирләр керә. Муниципаль берәмлекнең гомуми мәйданы 7330 га тәшкил итә.

5. Жирлек чикләрен үзгәртү, аны үзгәртеп кору Татарстан Республикасы законы белән законнарда билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

Статья 3. Жирлекнең рәсми символлары

1. Авыл жирлеге тарихи, мәдәни, милли һәм башка жирле традицияләренә, үзенчәлекләренә чагылдыручы рәсми символлар билгеләргә хокуклы.

2. Рәсми символларны тасвирлау һәм әлеге символларны рәсми куллану тәртибе Жирлек Советының норматив хокукый акты белән раслана.

3. Жирлекнең рәсми символлары федераль законнарда билгеләнгән төрлө дәрәҗәдә алынырга тиеш.

Статья 4. Жирлекнең жирле үзидарәсе һәм аның хокукый нигезе

1. Жирлектә жирле үзидарә - Россия Федерациясе Конституциясендә, федераль законнарда, федераль законнарда билгеләнгән чикләрдә, шулай ук федераль законнарда, Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән очракларда халыкның турыдан-туры һәм (яисә) жирле үзидарә органнары аша, тарихи һәм башка жирле традицияләренә исәпкә алып, халык мәнфәгатьләреннән чыгып, жирле эһәмияттәге мәсьәләләренә мөстәкыйль һәм үз җаваплылыгында хәл итүне тәмин итә торган үз властен гамәлгә ашыру рәвешен.

2. Жирлектә жирле үзидарә Жирлек чикләрендә гамәлгә ашырыла.

3. Жирле үзидарәнең хокукый нигезен халыкара хокукның гомумтанылган принциплары һәм нормалары, Россия Федерациясе халыкара шартнамәләре, Россия Федерациясе Конституциясе, федераль конституциячел законнар, «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, Россия Федерациясенен алар нигезендә чыгарыла торган норматив хокукый актлары һәм башка федераль законнар, Татарстан Республикасы Конституциясе, Татарстан Республикасы законнары һәм башка норматив хокукый актлары, әлеге Устав, жирле референдумнарда һәм гражданнар җыеннарында кабул ителгән карарлар, башка муниципаль хокукый актлар тәшкил итә.

Статья 5. Жирлектә яшәүчеләренң жирле үзидарәне гамәлгә ашыруга хокукы

1. Жирлектә жирле үзидарә гражданнар тарафыннан референдум, сайлаулар һәм турыдан-туры ихтыяр белдерүнең башка рәвешләрен кулланып, шулай ук әлеге Уставта каралган сайлау һәм жирле үзидарәнең башка органнары аша гамәлгә ашырыла.

2. Жирлек гражданның ихтыяр белдерүләрененң иң югары турыдан-туры чагылышы булып жирле референдум һәм ирекле сайлаулар тора.

3. Гражданнар жирле үзидарәне гамәлгә ашыруга турыдан-туры, шулай ук үз вәкилләре аша җенесе, расасы, милләте, теле, чыгышы, мөлкәти һәм вазифаи хәле, дингә, инануларына, җәмәгать берләшмәләренә каравына бәйсез рәвештә тигез хокуклы.

Жирлек территориясендә даими яки нигездә яшәүче иң аз гражданның жирле үзидарәне гамәлгә ашырганда Россия Федерациясенен халыкара килешүләре һәм федераль законнар нигезендә хокукларга ия.

4. Сайлау хокукына ия гражданнар, жирлекнең жирле үзидарә органнарына сайларга һәм сайланьрга хокуклы.

5. Гражданнар муниципаль хезмәттән бертигез файдалана ала.

6. Һәр граждан турыдан-туры жирле үзидарә органнарына һәм жирле үзидарә органнарының вазыйфай затларына мөрәжәгать итәргә, жирле үзидарә органнары эшчәнлегә турында мәгълүмат алырга хокуклы.

7. Жирлекнең жирле үзидарә органнары һәм вазыйфай затлары һәркемгә аның хокукларына һәм ирекләренә турыдан-туры кагылучы документлар һәм материаллар белән танышу, шулай ук, әгәр законда башкача каралмаган булса, гражданнар тарафыннан жирлекнең жирле үзидарә органнары эшчәнлегә турында башка тулы һәм дөрөс мәгълүмат алу мөмкинлеген тәмин итәргә тиеш.

8. Жирлекнең жирле үзидарә органнары массакүләм мәгълүмат чаралары аша һәм башка ысул белән халыкка жирлекнең һәм аның аерым территорияләренә үсешенә иң мөһим мәсьәләләре, гомуми файдаланудагы транспорт, торак-коммуналь хужалык эше, халыкка төрле хезмәтләр күрсәтүче социаль-мәдәни һәм башка учреждениеләр һәм хезмәтләр ченләрен үстерү, социаль ташламалар, жәмәгать тәртибен саклауның торышы һәм табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр турында даими рәвештә хәбәр итәләр.

9. Гражданнар, әгәр алар үз хокуклары һәм ирекләре бозылган дип санасалар, судта норматив хокукий актларга, жирлекнең жирле үзидарә органнарының һәм жирле үзидарә органнарының вазыйфай затларының гамәлләренә (гамәл кылмауларына) шикаять бирергә хокуклы.

Статья 6. Жирлекнең жирле үзидарә органнары структурасы

1. Жирлекнең жирле үзидарә органнары структурасына түбәндәгеләр керә: Жирлек Советы, Жирлек башлыгы, Жирлекнең Башкарма комитеты, әлегә Устав нигезендә төзелә торган башка жирле үзидарә органнары.

2. Жирлекнең жирле үзидарә органнары структурасын үзгәртү әлегә Уставка үзгәрешләр кертү юлы белән башкарыла.

3. Жирлек Советының Жирле үзидарә органнары структурасын үзгәртү турындагы карары, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда каралган очраклардан тыш, әлегә карарны кабул иткән жирлек Советы вәкаләтләре вакыты чыкканнан соң да үз көченә керә.

Статья 7. Жирлекнең жирле әһәмияттәге мәсьәләләре.

1. Жирлекнең жирле әһәмияттәге мәсьәләләренә түбәндәгеләр керә:

1) Жирлек бюджеты проектын төзү һәм карау, Жирлек бюджетын раслау һәм үтәү, аның үтәлешен контрольдә тоту, Жирлек бюджеты үтәлеше турындагы хисапны төзү һәм раслау;

- 2) Жирлекнең жирле салымнарын һәм жыемнарын билгеләү, үзгәртү һәм юкка чыгару;
- 3) Жирлекнең муниципаль милкендәге мөлкәтенә ия булу, аннан файдалану һәм эш итү;
- 4) жирлек торак пунктлары чикләрендә беренчел янгын куркынычсызлыгы чараларын тәмин итү;
- 5) жирлек халкын элемент, жәмәгать туклануы, сәүдә һәм конкурент хезмәтә күрсәтү белән тәмин итү өчен шартлар тудыру;
- 6) жирлек халкын мәдәният оешмалары хезмәтләре белән тәмин итү һәм ял оештыру өчен шартлар тудыру;
- 7) жирлек территориясендә физик культура, мәктәп спорты һәм массакуләм спорт үсеше өчен шартлар тәмин итү, жирлекнең рәсми физкультура-сәламәтләндрү һәм спорт чараларын үткәрүне оештыру;
- 8) жирлекнең архив фондларын формалаштыру;
- 9) жирлек территориясен төзекләндрү кагыйдәләрен раслау, төзекләндрү өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыру, аның предметы булып жирлек территориясен төзекләндрү кагыйдәләрен үтәү, социаль, инженерлык һәм транспорт инфраструктурасы объектларының һәм күрсәтелә торган хезмәтләренең инвалидлар өчен үтемле булуын тәмин итү таләпләрен үтәү, әлегә кагыйдәләр нигезендә жирлек территориясен төзекләндрүне оештыру;
- 10) адреслар бирү, адресларны үзгәртү, юкка чыгару, урам-юл челтәре элементларына (федераль әһәмияттәге автомобиль юлларынан, төбәк яки муниципальара әһәмияттәге автомобиль юлларынан, муниципаль районның жирле әһәмияттәге автомобиль юлларынан тыш), шәһәр чикләрендә планлаштыру структурасы элементлары атамаларын бирү, мондый атамаларны үзгәртү, юкка чыгару, дәүләт адреслы реестрында мәгълүмат урнаштыру;
- 11) Авыл хужалыгы житештерүен үстерүгә ярдәм итү, кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү өчен шартлар тудыру;
- 12) жирлектә балалар һәм яшьләр белән эшләр чараларын оештыру һәм гамәлгә ашыру;
- 13) жәмәгать тәртибен саклауда катнашучы гражданнырга һәм аларның берләшмәләренә ярдәм күрсәтү, халык дружиналары эшчәнлегә өчен шартлар тудыру;
- 14) каты коммуналь калдыкларны жыю (шул исәптән асым туплау) һәм транспортлау эшчәнлеген оештыруда катнашу;
- 15) жирләү урыннарын карап тоту һәм ритуаль хезмәтләр оештыру;
- 16) Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән вәкаләтләр чикләрендә жирлек чикләрендә халыкны су белән тәмин итүне, ташландык суларны агызуны, халыкны ягулык белән тәмин итүне оештыру;
- 17) жирлекнең торак пунктлары чикләрендә жирле әһәмияттәге автомобиль юлларына карата юл эшчәнлегә;

18) милләтара һәм конфессияара татулыкны ныгытуга, жирлек территориясендә яшәүче Россия Федерациясә халыкларының телләрен һәм мәдәниятен саклап калуга һәм үстерүгә, мигрантларны социаль һәм мәдәни адаптацияләүгә, милләтара (этникара) конфликтларны профилактикалауга юнәлдерелгән чараларны гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыру;

19) жирлек халкының массакүләм ял итү өчен шартлар тудыру һәм халык күпләп ял итә торган урыннарны жиһазландыруны оештыру, гражданның гомуми файдаланудагы су объектларына һәм аларның яр бие полсаларына иреккә үтәп керүен тәмин итүне дә кертәп;

20) Россия Федерациясә гражданны законнары нигезендә үз белдегә белән төзелешне сүтү, үз белдегә белән корылган корылманы сүтү яки аны рөхсәт ителгән төзелеш, үзгәртеп кору, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре белән билгеләнгән капитал төзелеш объектларының чик параметрларына, территорияне планлаштыру документларына яисә федераль законнарда билгеләнгән капитал төзелеш объектлары параметрларына мәжбүри таләпләргә туры китерү турында Карар кабул итү.

21) "Шәхси ярдәмче хужалык турында" 2003 елның 7 июлендәгә 112-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә гражданны алып бара торган шәхси ярдәмче хужалыкларны хужалык кенәгәләрендә исәпкә алуны гамәлгә ашыру.

Статья 8. Жирлекнен жирле үзидарә органнарының жирлекләренен жирле әһәмияттәгә мәсьәләләренә кертелмәгән мәсьәләләренә хәл итүгә хокуклары

1. Жирлекнен жирле үзидарә органнары түбәндәгеләргә хокуклы:

1) жирлек музейларын булдыру;

2) жирлектә нотариус булмаган очракта законнарда каралган нотариаль гамәлләр кылу;

3) опека һәм попечительлек эшчәнлеген тормышка ашыруда катнашу;

4) жирлек территориясендә жирле милли-мәдәни мохтариятләренен хокукларын гамәлгә ашыру белән бәйлә эшчәнлеккә гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыру;

5) Россия Федерациясә халыкларының милли-мәдәни үсешенә ярдәм итү һәм жирлек территориясендә милләтара мөнәсәбәтләр өлкәсендә чараларны гамәлгә ашыру;

6) жирлек территориясендә урнашкан муниципаль предприятиеләренә һәм учреждениеләренә мобилизацион әзерләү чараларын оештыруда һәм тормышка ашыруда катнашу;

7) муниципаль янгын сагы булдыру;

8) туризмны үстерү өчен шартлар тудыру;

9) кеше хокукларын тәмин итүгә жәмәгать контролен һәм мәжбүри тоту урыннарында булган затларга ярдәм күрсәтүне гамәлгә ашыручы ижтимагый күзәтчелек комиссияләренә ярдәм күрсәтү;

10) "Россия Федерациясендә инвалидларны социаль яклау турында" 1995 елның 24 ноябрәндәгә 181-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә

инвалидларның ижтимагый берләшмәләренә, шулай ук Гомумроссия инвалидлар ижтимагый берләшмәләре тарафыннан оештырылган оешмаларга ярдәм күрсәтү;

11) торак законнары нигезендә социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча гражданнарга муниципаль торак фондыннан торак урыннары бирү;

12) жирлек территориясендә яшәүче хужаларсыз хайваннар белән эш итү буенча эшчәнлекне гамәлгә ашыру;

13) «Россия Федерациясендә хокук бозуларны профилактикалау системасы нигезләре турында» 2016 елның 23 июнендәге 182-ФЗ номерлы Федераль законда каралган хокук бозуларны профилактикалау өлкәсендә чараларны гамәлгә ашыру;

14) инвалидларның, сәламәтлеге мөмкинлекләре чикләнгән затларның физик культурасын һәм спортын үстерүгә, адаптив физик культурага һәм жайлашу спортына ярдәм күрсәтү;

15) "Кулланучылар хокукларын яклау турында" 1992 елның 7 февралендәге 2300-I номерлы Россия Федерациясә Законында каралган кулланучылар хокукларын яклау чараларын гамәлгә ашыру;

16) полиция участок уполномоченные вазыйфасын биләп торучы хезмәткәргә һәм аның гаилә әгъзаларына хезмәткәр тарафыннан күрсәтелгән вазыйфаны биләү чорында торак урыны бирү;

17) алкогольле, наркотик яки башка токсик исерек хәлдә булган затларга ярдәм күрсәтү чараларын гамәлгә ашыру.

2. Жирлекнең жирле үзидарә органнары элгә маддәнең 1 өлешендә күрсәтелгән мәсьәләләргә хәл итәргә, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 19 маддәсә нигезендә аларга тапшырылмаган башка дөүләт вәкаләтләрән гамәлгә ашыруда катнашырга, әгәр федераль законнарда каралса, шулай ук башка муниципаль берәмлекләргә жирле үзидарә органнары компетенциясенә карамаган башка мәсьәләләргә хәл итәргә хокуклы, федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән үз компетенцияләреннән тошерең калдырылмаган дөүләт хакимияте органнары һәм жирле бюджетлар керемнәре исәбенә, Россия Федерациясә бюджет системасы бюджетларынан бирелгән бюджетара трансфертлардан һәм түләүләрнең өстәмә нормативлары буенча салым керемнәреннән тыш.

Статья 9. Муниципаль контроль

1. Федераль законнарда каралган мәсьәләләр буенча муниципаль контроль авыл жирлегә территориясендә төзелгән килешүләр нигезендә Алексеевск муниципаль районы Башкарма комитеты тарафыннан гамәлгә ашырыла.

2. Муниципаль контроль өлкәсендә авыл жирлегә башкарма комитетының вәкаләтләренә түбәндәгеләр керә:

1) дәүләт контролен (күзәтчелеген), муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда бердәм дәүләт сәясәтен гамәлгә ашыруда катнашу;

2) муниципаль берәмлек территориясендә муниципаль контрольне оештыру һәм гамәлгә ашыру;

3) башка вәкаләтләр «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль закон, башка федераль законнар нигезендә.

3. Муниципаль контроль төрләрен оештыру һәм гамәлгә ашыру «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль закон белән жайга салына.

Статья 10. Жирлекнең жирле үзидарә органнары тарафыннан аерым дәүләт вәкаләтләрен үтәү

1. Жирлекнең жирле үзидарә органнарына аерым дәүләт вәкаләтләрен биерү федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән гамәлгә ашырыла.

2. Жирлекнең жирле үзидарә органнары тапшырылган дәүләт вәкаләтләрен федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашыру өчен бу максатларга матди ресурслар һәм финанс чаралары бүлөп бирелгән чикләрдә җаваплы.

3. Тапшырылган вәкаләтләрне гамәлгә ашыру дәүләт контролендә. Жирлекнең жирле үзидарә органнары тарафыннан аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны контрольдә тоту шартлары һәм тәртибе федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән билгеләнә.

4. Жирлек советы үз вәкаләтләре чикләрендә бирелгән аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен жирлекнең жирле үзидарә органнары карамагында булган матди ресурслардан һәм финанс чараларынан өстәмә файдалану очраklarын һәм тәртибен билгеләргә хокуклы.

5. Жирлекнең жирле үзидарә органнары «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 19 статьясы нигезендә аларга тапшырылмаган дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруда жирлек Советы тарафыннан әлеге вәкаләтләрне гамәлгә ашыруда катнашу хокукын гамәлгә ашыру турында Карар кабул ителгән очракта катнаша.

Статья 11. Жирлекнең муниципальара хезмәттәшлектә катнашуы

Жирлекнең муниципальара хезмәттәшлектә катнашуы федераль законнар һәм жирле үзидарә турында Татарстан Республикасы законнары нигезендә гамәлгә ашырыла.

Статья 12. Жирлекнең жирле үзидарә органнарының дәүләт хакимияте органнары белән үзара мөнәсәбәтләре

Жирле үзидарә органнарының дәүләт хакимияте органнары белән үзара мөнәсәбәтләре түбәндәгечә гамәлгә ашырыла:

- 1) жирлекнең социаль-икътисадый үсешенә юнәлдерелгән дәүләт программаларын гамәлгә ашыруда жирлекнең жирле үзидарә органнарының катнашуы;
- 2) жирлекнең жирле үзидарә органнары һәм дәүләт хакимияте органнары арасында шартнамәләр (киләшүләр) төзү;
- 3) даими яисә вакытлыча координацияләү, консультатив, кинәшмә һәм башка эш органнарын булдыру;
- 4) Татарстан Республикасы Дәүләт Советында жирлек Советының закон чыгару инициативасы;
- 5) законнарда билгеләнгән башка хезмәттәшлек формалары.

Бүлек II. ЖИРЛЕ ҮЗИДАРӘНЕҢ ХАЛЫК ТАРАФЫННАН ТУРЫДАН-ТУРЫ ГАМӘЛГӘ АШЫРУ ҺӘМ ХАЛЫКНЫҢ ЖИРЛЕ ҮЗИДАРӘНЕ ГАМӘЛГӘ АШЫРУДА КАТНАШУ РӘВЕШЛӘРЕ

Статья 13. Гражданнар тарафыннан жирле үзидарәне турыдан-туры гамәлгә ашыру һәм халыкның жирле үзидарәне гамәлгә ашыруда катнашу рәвешләре

Жирлек халкы турыдан-туры жирле үзидарәне гамәлгә ашыралар һәм жирле үзидарәне гамәлгә ашыруда түбәндәге рәвешләрдә катнашалар:

- 1) жирле референдум;
- 2) муниципаль сайлаулар;
- 3) жирлек Советы депутатын чакыртып алу буенча тавыш бирү;
- 4) Жирлек чикләрен үзгәртү һәм үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү;
- 5) халык жыены;
- 6) гражданнарның хокукый инициативасы;
- 7) инициатив проектлар;
- 8) территориаль ижтимагый үзидарә;
- 9) авыл торак пунктының старостасы;
- 10) ачык тыңлаулар, ижтимагый фикер алышулар;
- 11) гражданнар жыелышы;
- 12) гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы);
- 13) гражданнарны сораптыру;
- 14) жирле әһәмияттәге иң мөһим мәсьәләләр буенча халык фикер алышуы;
- 15) жирле үзидарә органнарына гражданнар мөрәжәгатьләре;
- 16) ижтимагый (консультатив) советлар төзү;
- 17) Россия Федерациясе Конституциясенә, федераль законнарға, Татарстан Республикасы Конституциясенә һәм Татарстан Республикасы законнарына каршы килми торган башка формалар.

Статья 14. Жирле референдум

1. Жирле референдум жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне турыдан-туры гражданның тарафыннан хәл итү максатларында 2002 елның 12 июнендәге «Россия Федерациясе гражданның сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында» 67-ФЗ номерлы Федераль закон һәм «Жирле референдум турында» 2004 елның 24 мартындагы 23-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы нигезендә үткәрелә.

2. Жирле референдум Жирлекнең бөтен территориясендә үткәрелә.

3. Жирле референдумда яшәү урыны жирлек чикләрендә урнашкан гражданның катнаша ала. Россия Федерациясенең халыкара килешүләре нигезендә һәм законда билгеләнгән тәртиптә жирлек территориясендә даими яшәүче чит ил гражданның Россия Федерациясе гражданның кебек үк жирле референдумда катнаша.

4. Жирле референдум үткәрү турындагы карар Жирлек Советы тарафыннан кабул ителә:

- 1) жирле референдумда катнашу хокукына ия гражданның;
- 2) уставларында сайлауларда һәм (яисә) референдумнарда катнашу каралган һәм федераль законда билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда теркәлгән сайлау берләшмәсе, башка иҗтимагый берләшмә инициативасы буенча;
- 3) жирлек Советы һәм авыл жирлегә башкарма комитеты җитәкчесе, алар тарафыннан бергә тәкъдим ителгән.

5. Гражданның, сайлау берләшмәләре, башка иҗтимагый берләшмәләр инициативасы буенча жирле референдум билгеләү шарты булып әлеге инициативага ярдәм итү өчен имза җыю тора.

Референдум үткәрү инициативасын хуплау йөзеннән җыярга тиешле имзалар саны жирлек территориясендә теркәлгән референдумда катнашучылар санының 5 процентын тәшкил итә, ләкин 25 имзалан да ким булмаска тиеш.

6. Референдум үткәрү инициативасы әлеге статьяның 4 өлешендәге 2 пунктында күрсәтелгән гражданның, сайлау берләшмәләре, башка иҗтимагый берләшмәләр тарафыннан күрсәтелсә, Федераль законда һәм аның нигезендә кабул ителә торган Татарстан Республикасы законы белән билгеләнгән тәртиптә рәсмиләштерелә.

Жирлек Советы һәм авыл жирлегә башлыгы белән берлектә тәкъдим ителгән референдум үткәрү инициативасы жирлек Советы карары һәм жирлек башлыгы карары белән рәсмиләштерелә.

Күрсәтелгән инициативаны тәкъдим итү тәртибе жирлек Советының норматив хокукый акты белән билгеләнә.

7. Жирлек советы жирлек Советына жирле референдум билгеләнә торган документлар керткән көннән 30 көн эчендә жирле референдум билгеләргә тиеш.

Жирле референдум жирлек Советы тарафыннан билгеләнгән срокта билгеләнмәгән очракта, референдум гражданның, сайлау берләшмәләре,

жирлек башлыклары, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары, Татарстан Республикасы Сайлау комиссиясе яисә прокурор морәжәгатъләре нигезендә суд тарафыннан билгеләнә. Суд билгеләгән жирле референдум муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе тарафыннан оештырыла, ә аны үткәрүне тәмин итү Россия Федерациясе субъекты дәүләт хакимиятегә башкарма органы яисә жирле референдум үткәрүне тәмин итү йөкләнгән башка орган тарафыннан гамәлгә ашырыла.

8. Жирле референдумда кабул ителгән тавыш бирү нәтижәләре рәсми рәвештә басылып чыгарга (халыкка житкерелергә) тиеш.

9. Жирле референдумда кабул ителгән карар жирлек территориясендә мәжбүри үтәлергә тиеш һәм нинди дә булса дәүләт хакимияте органнары, аларның вазыйфай затлары яки жирле үзидарә органнары тарафыннан раслануга мохтаж түгел.

10. Жирлекнең жирле үзидарә органнары жирле референдумда кабул ителгән карарның әлегә Уставта билгеләнгән вәкаләтләргә чикләү нигезендә үтәлешен тәмин итәләр.

11. Жирле референдум үткәрү, шулай ук жирле референдумда кабул ителгән карарга гражданныр, жирле үзидарә органнары, прокурор, федераль закон белән вәкаләтле дәүләт хакимияте органнары тарафыннан суд тәртибендә шикаять бирелергә мөмкин.

12. Жирле референдумны әзерләү һәм үткәрү тәртибе 2002 елның 12 июнендәге «Россия Федерациясе гражданнырның сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында» 67-ФЗ номерлы Федераль закон һәм «Жирле референдум турында» 2004 елның 24 мартындагы 23-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы белән җайга салына.

Статья 15. Муниципаль сайлаулар

1. Жирлектә муниципаль сайлаулар жирлек Советына депутатлар, Жирле үзидарәнең сайланулы органы әгъзаларын, жирле үзидарәнең сайланулы вазыйфай затларын сайлау максатларында яшерен тавыш биргәндә гомуми тигез һәм турыдан-туры сайлау хокукы нигезендә үткәрелә.

2. Жирлек советына депутатлар сайлау мәжбүри, вакыт-вакыт булып тора һәм әлегә Уставта билгеләнгән срокларда үткәрелә. Депутат итеп 18 яшькә җиткән һәм сайлау хокукына ия Россия Федерациясе гражданы сайлана ала.

3. Жирлек Советына сайлауларны билгеләү турындагы карар жирлек Советы тарафыннан 90 көннән дә соңга калмыйча һәм тавыш бирү көненә кадәр 80 көннән дә соңга калмыйча кабул ителергә тиеш. Сайлауларны билгеләү турындагы карар массакуләм мәгълүмат чараларында рәсми рәвештә кабул ителгән көннән 5 көннән дә соңга калмыйча басылып чыгарга тиеш. Федераль закон белән билгеләнгән очракларда, жирлек советына депутатлар сайлау жирлекнең сайлау комиссиясе яисә суд тарафыннан тавыш бирү көненә кадәр 70 көннән дә соңга калмыйча билгеләнә.

4. Жирлек Советы депутатларын сайлауларны эзерләү һәм үткәрү закон һәм әлеге Устав нигезендә төзелә торган сайлау комиссияләре тарафыннан гамәлгә ашырыла.

5. Жирлек Советы депутатлары сайлау округына сайлаучылар вәкиллегенә уртача нормасы нигезендә төзелә торган бер мандатлы сайлау округлары буенча сайлана.

Тавыш бирүдә катнашкан сайлаучыларның иң күп тавышын жыйган кандидат сайланган дип таныла. Әгәр Тавыш бирү бер кандидатура буенча үткәрелсә, тавыш бирүдә катнашкан сайлаучыларның 50 проценттан да ким булмаган тавышын жыйган кандидат сайланган дип санала. Теркәлгән кандидатлар тавышларны бертигез жыйса, алданрак теркәлгән кандидат сайланган дип санала.

6. Жирлек Советы депутатын, жирле үзидарәнен сайланулы органы әгъзасын, жирле үзидарәнен сайланулы вазыйфай затын сайлаулар федераль законда, Татарстан Республикасы Сайлау Кодексында һәм әлеге Уставта билгеләнгән тәртиптә үткәрелә.

7. Жирлек Советы депутатларын сайлау нәтижеләре рәсми рәвештә халыкка җиткерелергә (бастырып чыгарылырга) тиеш.

Статья 16. Жирлек Советы депутатын чакыртып алу буенча тавыш бирү

1. Жирлек Советы депутаты, шул исәптән жирлек башлыгы, сайлаучылар тарафыннан закон һәм әлеге устав белән билгеләнгән нигезләр һәм тәртиптә чакыртып алынырга мөмкин.

2. Депутатны чакыртып алу нигезләре булып, депутатның үзенә карата ышаныч уята торган һәм депутат, жирлек башлыгы вазифаларын үтәмәүдә, депутат, жирлек башлыгы статусына туры килми торган гамәлләр һәм Россия Федерациясә Конституциясенә, Татарстан Республикасы Конституциясенә, Россия Федерациясә һәм Татарстан Республикасы законнарының һәм башка норматив хокукый актларының, әлеге Уставның һәм башка муниципаль хокукый актларның суд тәртибендә расланган конкрет хокукый карарлар яисә гамәлләр (гамәл кылмау) тора.

3. Жирлек Советы депутаты чакыртып алу буенча тавыш бирү Халык инициативасы белән үткәрелә.

4. Жирлек Советы депутатын чакыртып алу буенча тавыш бирү инициативасын тәкъдим итү һәм гражданның имзаларын җыю өчен, 10 кешедән дә ким булмаган муниципаль сайлауларда катнашу хокукына ия кешеләрдән торган инициатив төркем оештырыла.

5. Инициатив төркем инициатив төркемне теркәү турындагы үтенеч белән жирлекнең сайлау комиссиясенә мөрәҗәгать итә. Инициатив төркем үтенечнамәсендә депутатның хокукка каршы конкрет карарга яисә гамәл кылмавына (гамәл кылмавына) аны чакыртып алу өчен нигез булып торган күрсәтмә булырга тиеш, аның фамилиясә, исемә, әтисенә исемә, туган көнә, сериясә, номеры һәм датасы, паспортны яки гражданның паспортны алмаштыручы документның исемә кодын күрсәтә, шулай ук

инициатив төркемнең һәр әгъзасының яшәү урыны һәм аның исеменнән жирлек территориясендә эш итәргә вәкаләтле затларның күрсәтелгән булырга тиеш. Инициатив төркемнең үтенечнамәсә күрсәтелгән төркемнен барлык әгъзалары тарафыннан имзаланырга тиеш. Үтенечнамәгә депутатының күрсәтелгән хокукка каршы карары яисә гамәле (гамәл кылмавы) расланган суд карары беркетелгән булырга тиеш.

6. Инициатив төркемне теркәү, авыл жирлегә Советы депутатын чакыртып алу буенча тавыш бирү инициативасын хуплау өчен имзалар җыю, җыелган имзаларны тикшерү жирле референдум үткөрү өчен законда билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

7. Жирлек Советы депутатын чакыртып алу буенча тавыш бирү жирлек Советы тарафыннан билгеләнә һәм жирле референдум үткөрү өчен законда билгеләнгән тәртиптә, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда каралган үзгәртүләргә исәпкә алып үткәрелә.

8. Жирлек сайлау комиссиясә инициатив төркемнен үтенечнамәсә караганда, жирлек Советы депутатын чакыртып алу буенча тавыш бирү билгеләнгәндә, тиешле жирлек Советы депутаты аны чакыртып алу өчен нигез буларак куелган шартлар буенча аңлатмалар бирергә, кирәкле документлар тапшырырга хокукы. Күрсәтелгән депутат сайлау комиссиясә, жирлек Советы утырышлары уздырылган көнгә кадәр өч көннән дә соңга калмыйча аларны үткөрү вакыты һәм урыны турында язмача хәбәр ителергә тиеш.

9. Авыл жирлегә Советы депутаты аны чакыртып алу буенча тавыш бирү уздырганда, сайлаучыларга аны чакыртып алу өчен нигез буларак куелган шартлар буенча аңлатмалар бирү максатларында инициативаны төркем белән тигез нигезләрдә агитация алып бару хокукына ия.

10. Жирлек Советы депутаты, шул исәптән жирлек башлыгы, чакыртып алынган дип санала, әгәр чакыртып алу өчен тиешле сайлау округында теркәлгән сайлаучыларның яртысыннан да ким булмаган өлеш тавыш бирсә.

11. Жирлек Советы депутатын чакыртып алу буенча тавыш бирү нәтижеләре рәсми рәвештә басылып чыгарга (халыкка жеткерелергә) тиеш.

12. Жирлекнең сайлау комиссиясә чакыртып алу буенча тавыш бирүгә рәсми нәтижә ясаганнан соң 5 көн эчендә инициатив төркемгә, жирлек советына һәм жирлек Советының тиешле депутатына аны чакыртып алу буенча тавыш бирү нәтижеләре турында язмача хәбәр итә.

Статья 17. Жирлек чикләрен үзгәртү, үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү

1. Чикләргә үзгәртү, Жирлекне үзгәртү мәсьәләләре буенча тавыш бирү халыкның әлегә чикләргә үзгәртүгә, Жирлекне үзгәртеп коруга ризалыгын алу максатларында үткәрелә.

2. Жирлекнең чикләрен үзгәртү, үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү жирлекнең бөтен территориясендә яисә аның территориясә өлешендә «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми

принциплары турында» 6.10.2003 ел №131-ФЗ Федераль закон белән билгеләнгән очракларда үткәрелә.

3.Жирлек чикләрен үзгәртү, жирлекне үзгәртү мәсьәләләре буенча тавыш бирү жирлек Советы тарафыннан билгеләнә һәм 2002 елның 12 июнендәге «Россия Федерациясе гражданнының сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында» гы 67-ФЗ номерлы Федераль законда һәм «Жирле референдум турында» 2004 елның 24 мартындагы 23-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законнда билгеләнгән тәртиптә, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында»2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда каралган үзенчәлекләргә исәпкә алып үткәрелә.

4. Жирлек чикләрен үзгәртү, жирлекне үзгәртү мәсьәләләре буенча тавыш бирү, әгәр анда жирлек халкының яртысынан артыгы яки жирлекнең сайлау хокукына ия булган өлешендә катнашса, узган дип санала. Жирлек чикләрен үзгәртүгә халык ризалыгы, жирлекне үзгәртеп кору, әгәр күрсәтелгән үзгәрешләр өчен үзгәртеп кору тавыш бирүдә катнашкан халыкның яртысынан артыгы тавыш бирсә, алынган дип санала.

5. Чикләргә үзгәртү, жирлекне үзгәртү мәсьәләләре буенча тавыш бирү нәтижәләре һәм кабул ителгән карарлар рәсми рәвештә басылып чыгарга (халыкка житкерелергә) тиеш.

Статья 18. Халык жыены

1 Гражданныр жыены халык тарафыннан турыдан-туры жирле үзидарәне гамәлгә ашыру һәм халыкның жирле үзидарәне гамәлгә ашыруда катнашу формасы булып тора.

2. Гражданныр жыены 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль законда һәм жирлек Советының муниципаль хокукий актларында каралган очракларда үткәрелә.

3.«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 25.1 статьясында каралган очракларда гражданныр жыены үткәрелергә мөмкин:

1) составына торак пункт кертгән (Алексеевск муниципаль районы) жирлек чикләрен үзгәртү мәсьәләсе буенча ,күрсәтелгән торак пункт территориясен башка жирлек (Алексеевск муниципаль районы) территориясенә кертүгә китерәчәк;

2) Татарстан Республикасы Законы нигезендә Жирлек составына керүче торак пункт территориясе өлешендә ,торак пункт территориясенә өлгә өлешендә гражданнының үзара салым акчаларын кертү һәм куллану мәсьәләсе буенча ;

3) авыл торак пунктында авыл торак пункты старостасы кандидатурасын тәкъдим итү, шулай ук авыл торак пункты старостасы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату мәсьәләсе буенча;

4) авыл торак пунктында муниципаль хезмәт турында Россия Федерациясе законнарында каралган очракларда муниципаль хезмәт вазыйфасын биләүгә конкурс уздырганда конкурс комиссиясе составына кандидатуралар күрсәтү максатларында.

4. Гражданнар жыенын Жирлек башлыгы я сайлау хокукына ия, 10 кешедән дә ким булмаган торак пунктта яшәүчеләр төркеме инициативасы белән чакырыла ала.

5. Жыен үткәрү инициативасын хуплау йөзеннән жыелырга тиешле имзалар саны сайлау хокукына ия, торак пункт территориясендә даими яки нигездә яшәүче, яшәү урыны буенча теркәлгән гражданнар санының 5 процентын тәшкил итә, ләкин 25тән дә ким була алмый.

6. Жирлек башлыгы чакыра торган халык жыены жирлек башлыгы карары белән билгеләнә, инициатив төркем тарафыннан чакырыла торган гражданнар жыены Жирлек Советы карары белән билгеләнә.

7. Торак пунктта яшәүчеләргә халык жыенын үткәрү вакыты һәм урыны турында алдан хәбәр итәләр, муниципаль хокукый акт проекты һәм гражданнар жыенын хәл итүгә чыгарыла торган мәсьәләләр буенча материаллар белән Жирлек Советының муниципаль хокукый актлары нигезендә алдан ук танышалар.

8. Гражданнар жыены торак пункт территориясенә бер өлешендә, торак пункт территориясенә әлегә өлешендә гражданнарның үзара салым акчаларын кертү һәм куллану мәсьәләсе буенча үткәрелергә мөмкин.

Мондый жыен Жирлек Советы тарафыннан, кимендә 10 кеше яшәгән торак пункт территориясенә тиешле өлешендә яшәүчеләр инициативасы белән чакырыла.

Гражданнар жыены үткәрелә торган торак пункт территориясенә бер өлеш чикләре, жирле әһәмияттәге тиешле мәсьәләне хәл иткәндә, торак пункт территориясенә күрсәтелгән өлешендә яшәүчеләрнең гомуми мәнфәгатьләре критериеннән чыгып, жирлек Советы тарафыннан билгеләнә.

9. Гражданнар жыены анда сайлау хокукына ия торак пунктта яшәүчеләрнең яртысыннан артыгы (яисә аның территориясенә бер өлеш) яисә жирлектә яшәүчеләр катнашында хокуклы. Торак пунктта әлегә торак пунктта яшәүчеләрнең бер үк вакытта бергә булу мөмкинлеге булмаса, әлегә Устав нигезендә гражданнар жыены этаппа, гражданнар жыенын үткәрү турында Карар кабул ителгәннән соң бер айдан да артмаган вакыт эчендә үткәрелә. Шул ук вакытта элгәрәк гражданнар жыенында катнашкан затлар тавыш бирүдә катнашуның алдагы этапларында катнашмый. Гражданнар жыенында катнашучыларның яртысыннан артыгы тавыш бирсә, халык жыены карары кабул ителгән дип санала.

10. Жыенда кабул ителгән карарлар муниципаль хокукый актлар булып торалар, Жирлек Башлыгы тарафыннан имзаланалар һәм Татарстан Республикасы муниципаль норматив хокукый актлары регистрына кертелергә тиеш.

Статья 19. Гражданнарның хокукый инициативасы

1. Гражданнар әлегә Устав һәм Жирлек Советының норматив хокукый акты белән билгеләнгән тәртиптә хокукый инициативага хокуклы.

2. Сайлау хокукына ия гражданнарның инициатив төркеме, Жирлек Советының норматив хокукый актында билгеләнгән тәртиптә, хокукый инициатива белән чыгыш ясарга мөмкин. Гражданнарның инициатив төркемнәренә минималь саны Жирлек Советының норматив хокукый акты

белән билгеләнә һәм сайлау хокукына ия жирлек халкы санынан 3 проценттан артмый.

3. Хокукый инициативаны гамәлгә ашыру максатларында гражданнар хокукы:

- яшәү (эш) урыны буенча гражданнар жыелышларын һәм хокукый чыгару инициативасы турында фикер алышу һәм тәкъдим итү буенча башка күмәк чаралар оештырырга һәм үткәрергә;

- хокукый инициативаны тәкъдим итүгә ярдәм итү өчен имзалар жыю буенча инициативалы төркемнәр булдыру;

- гражданнарның имзаларын жыю һәм законга каршы киими торган ысуллар белән хокукый инициативаны тәкъдим итү өчен агитация алып барырга.

4. Жирлекнең жирле үзидарә органнары һәм вазыйфалы затлары гражданнарга хокукый инициативаны гамәлгә ашыруда ярдәм итәргә тиеш.

5. Гражданнарның хокукый инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә кертелгән муниципаль хокукый акт проекты Жирлек Советының ачык сессиясендә, әлеге Устав нигезендә, ул кертелгән көннән өч ай эчендә компетенциясе кысаларында жирлек башлыгы тарафыннан мәжбүри каралырга тиеш.

6. Гражданнарның хокукый инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә кертелгән муниципаль хокукый акт проектына караганда гражданнарның инициатив төркеме вәкилләренә үз позициясен белдерү мөмкинлеген тәмин ителергә тиеш.

7. Гражданнарның хокукый инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә кертелгән муниципаль хокукый акт проектына карау процедурасы жирлек Советы Регламенты, Жирлек Башлыгының, авыл жирлегенә Башкарма комитетының норматив хокукый акты белән билгеләнә.

8. Гражданнарның хокукый инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә кертелгән муниципаль хокукый акт проектына карау нәтижәләре буенча кабул ителгән дәлилләнгән карар расми рәвештә аның инициатив төркеменә керткән гражданнарга язма рәвештә житкерелергә тиеш.

Статья 20. Инициатив проектлар

1. Жирлек халкы яки аның өлеше өчен өстенлекле булган чараларны тормышка ашыру, жирле әһәмияттәге мәсьәләләргә яки жирле үзидарә органнарына бирелгән башка мәсьәләләргә хәл итү максатыннан, жирлек башкарма комитетына инициативалы проект кертелергә мөмкин. Инициативалы проектлар гамәлгә ашырыла торган жирлек территориясенен бер өлешен билгеләү тәртибе жирлек Советының норматив хокукый акты белән билгеләнә.

2. Инициатив проектны кертү инициативасы белән, уналты яшькә житкән һәм тиешле Жирлек территориясендә яшәүче кимендә ун гражданнан торган инициатив төркем, территорияль ижтимагый үзидарә органнары, авыл

торак пункты старостасы (алга таба - проект инициаторлары) чыгыш ясарга хокуклы. Инициатив төркемнең минималь саны Жирлек Советы карары белән киметелергә мөмкин. Проект инициаторы булу хокукы, Жирлек Советы карары нигезендә, шулай ук Жирлек территориясендә эшчәнлек алып баручы башка затларга да бирелергә мөмкин.

3. Инициатив проект үз эченә түбәндәге мәгълүматларны алырга тиеш:

- 1) жирлек халкы яки аның өлеше өчен өстенлекле әһәмияткә ия булган проблеманы тасвирлау;
- 2) әлеге проблеманы хәл итү буенча тәкъдимнәрне нигезләү;
- 3) инициативалы проектны гамәлгә ашыруның көтелгән нәтижәсен (көтелгән нәтижәләрне) тасвирлау;
- 4) инициативалы проектны гамәлгә ашыру өчен кирәкле чыгымнарны алдан исәпләү;
- 5) инициативалы проектны гамәлгә ашыруның планлаштырылган сроклары;
- 6) әлеге проектны гамәлгә ашыруда кызыксынган затларның планлаштырылган (мөмкин) финанс, мөлкәт һәм (яки) хезмәт катнашуы турында бөлешмәләр;
- 7) инициативалы проектны гамәлгә ашыру өчен, планлаштырылган инициатив түләүләр күләменнән тыш, әлеге акчаларны файдалану күздә тотылган очракта, жирле бюджет акчалары күләмен күрсәтү;

8) Жирлек Советының норматив хокукий актында билгеләнгән тәртип нигезендә, чикләрендә инициатив проект гамәлгә ашырылчак, жирлек территориясенә яисә аның өлешенә Күрсәтмә;

9) жирлек Советы карары белән каралган башка мәгълүматлар.

4. Жирлек Башкарма комитетына кертелгәнче инициатив проект гражданнар жыенында, жыелышында яисә конференциясендә, шул исәптән территорияль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча гражданнар жыелышында яисә конференциясендә, инициатив проект турында фикер алышу, жирлектә яшәүчеләрнең яисә аның өлешенең мәнфәгатьләренә туры килүен билгеләү, инициатив проектны гамәлгә ашыруның максатчанлыгын билгеләү, шулай ук инициатив проектны хуплау турында гражданнарның жыены, жыелышы яисә конференциясә тарафыннан карар кабул итү максатларында каралырга тиеш. Шул ук вакытта бер жыенда, бер жыелышта яки гражданнарның бер конференциясендә берничә инициативалы проект каралырга мөмкин.

Жирлек Советының норматив-хокукий акты белән гражданнарның инициатив проектка ярдәм итү турындагы мәсьәлә буенча фикерен ачыклау, шулай ук гражданнарны сораштыру, аларның имзаларын жыно юлы белән дә күздә тотылырга мөмкин.

Проект инициаторлары инициативалы проектны Жирлек башкарма комитетына керткөндө, аңа жыен, жыелыш яки гражданныр конференцияларе беркетмәсен, гражданныр арасында үткәрелгән сораштыру нәтижеләрен һәм (яки) жирлек халкының инициатив проектны яки аның өлешендә хулавын раслаучы кул кую кәгазьләрен куялар.

5. Инициатив проектны Жирлек башкарма комитетына кертү турындагы мәгълүмат инициатив проект кертелгәннән соң өч эш көне эчендә «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендә муниципаль районның рәсми сайтында бастырып чыгарылырга (халыкка житкерелергә) һәм урнаштырылырга тиеш һәм әлеге статьяның 3 өлешендә күрсәтелгән белешмәләр, шулай ук проект инициаторлары турында мәгълүмат булырга тиеш. Бер үк вакытта гражданныр жирле администрациягә үз искәрмәләрен һәм инициатив проект буенча тәкъдимнәрен бирү мөмкинлегә турында, аларны тәкъдим итү вакыты биш эш көненнән дә ким булмаска тиеш. Үз искәрмәләрен һәм тәкъдимнәрен уналтынчы яшкә житкән муниципаль берәмлек халкы жибәрергә хоуклы. Өгәр жирле администрация әлеге мәгълүматны "Интернет" мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендә урнаштыру мөмкинлегә булмаса, әлеге мәгълүмат әлеге Жирлек составына кергән муниципаль районның рәсми сайтында урнаштырыла: <https://alekseevskiy.tatarstan.ru>. Авыл торак пунктында әлеге мәгълүмат староста тарафыннан авыл торак пункты гражданнырына житкерелергә мөмкин.

6. Инициатив проект Жирлек башкарма комитеты тарафыннан кертелгән көннән соң 30 көн эчендә мәжбүри каралырга тиеш. Жирлек башкарма комитеты инициатива проектны карау нәтижеләре буенча түбәндәге карарларның берсен кабул итә:

1) жирлек бюджеты турындагы карарда каралган бюджет ассигнованиеләре чикләрендә жирлек бюджеты проектны төзү һәм карау тәртибе (жирлек бюджеты турындагы карарга үзгәрешләр кертү) нигезендә инициативалы проектны хулапарга һәм аның өстендә эшне давам итәргә;

2) инициативалы проектка ярдәм итүдән баш тартырга һәм инициативалы проектка ярдәм итүдән баш тарту сәбәпләрен күрсәтеп, проектны инициаторларына кире кайтарырга.

7. Жирлек башкарма комитеты инициатив проектка ярдәм итүдән баш тарту турында түбәндәге очракларның берсендә карар кабул итә:

1) инициатив проектны кертү һәм аны карауның билгеләнгән тәртибен үтәмәү;

2) инициатив проектның федераль законнар һәм Россия Федерациясенен башка норматив хокукый актлары, Татарстан Республикасы законнары һәм башка норматив хокукый актлары, жирлек уставы таләпләренә туры килмәве;

3) жирлекнең жирле үзидарә органнарында кирәкле вәкаләтләр һәм хокуклар булмау сәбәпле, инициатив проектны гамәлгә ашыру мөмкинлегә булмау;

4) жирлек бюджетының инициатив проектны гамәлгә ашыру өчен кирәк булган акчалар күләмендә акчалары булмау, аларны формалаштыру чыганагы инициативалы түләүләр булмау;

5) инициатив проектта тасвирланган проблеманы нәтижелерәк ысул белән хәл итү мөмкинлегә булу;

6) инициатив проектны конкурс нигезендә сайлап алуны узмаган дип тану.

8. Жирлекнең башкарма комитеты, ә әлеге статьяның 7 өлешендәге 5 пунктында каралган очракта, проект инициаторларына инициатив проектны бергәләп эшләп бетерергә, шулай ук аны башка муниципаль берәмлекнең яки дәүләт органының жирле үзидарә органына аларның компетенциясе нигезендә тәкъдим итәргә тиеш.

9. Инициатив проектларны тәкъдим итү, кертү, фикер алышу, карау, шулай ук аларны конкурс нигезендә сайлап алуны үткөрү тәртибе Жирлек Советы тарафыннан билгеләнә.

10. Татарстан Республикасы бюджетыннан бюджетара трансфертлар исәбеннән финанс ярдәме алу өчен тәкъдим ителә торган инициатив проектларга карата инициатив проектларда булырга тиешле бәләмәләр составына таләпләр, инициатив проектларны карау тәртибе, шул исәптән аларны хуплаудан баш тарту өчен нигезләр, мондый инициатив проектларны конкурс нигезендә сайлап алу тәртибе һәм критерийлары Татарстан Республикасы законы һәм (яисә) башка норматив хокукый акты нигезендә билгеләнә. Бу очракта әлеге статьяның 3, 6, 7, 8, 9, 11 һәм 12 өлешләрендәге таләпләр кулланылмый.

11. Әгәр Жирлек башкарма комитетына берничә инициатив проект кертелгән булса, шул исәптән өстенлекле проблемаларны тасвирлаучы, Жирлек башкарма комитеты конкурс нигезендә сайлап алуны оештыра һәм бу хакта проект инициаторларына хәбәр итә.

12. Инициатив проектларны конкурс нигезендә сайлап алуны үткөрү коллегияль органга (комиссиягә) йөкләнә, аның формалаштыру һәм эшчәнлек тәртибе Жирлек Советының норматив хокукый акты билгеләнә. Коллегияль орган (комиссия) составы Жирлекнең башкарма комитеты тарафыннан формалаштырыла. Шулай ук вакытта коллегияль орган (комиссия)

әгъзаларының гомуми саныннан яртысы Жирлек Советы тәкъдимнәре нигезендә билгеләнергә тиеш. Проект инициаторларына һәм аларның вәкилләренә конкурс нигезендә сайлап алуны уздырганда коллегияль орган (комиссия) инициативалы проектларны карауда катнашу һәм алар буенча үз позицияләрен бәян итү мөмкинлегә тәъмин ителергә тиеш.

13. Проект инициаторлары, жирлек территориясендә яшәүче башка гражданнар, гражданнар жыены, жыелышы яки конференциясе белән вәкаләтле затлар, шулай ук Россия Федерациясе законнары белән билгеләнә торган башка затлар инициатив проектны Россия Федерациясе законнарына каршы килми торган рәвешләрдә гамәлгә ашыруны ижтимагый контрольдә тотарга хокуклы.

14. Жирлек башкарма комитетының инициатив проектны каравы, инициатив проектны тормышка ашыруның барышы, шул исәптән акча средстволарыннан файдалану, аны гамәлгә ашыруда кызыксынучы затларның мөлкәт һәм (яисә) эш белән катнашуы турында мәгълүмат «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге Алексеевск муниципаль районының рәсми сайтында: <https://alekseevskiy.tatarstan.ru>, веб-адресы буенча басылып чыгарга (халыкка житкерелергә) һәм урнаштырылырга тиеш. Жирлек Башкарма комитетының инициатив проектны гамәлгә ашыру нәтижәләре турында хисап, инициатив проектны гамәлгә ашыру тәмамланганнан соң 30 календарь көн эчендә, «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге Алексеевск муниципаль районының рәсми сайтында бастырып чыгарылырга (халыкка житкерелергә) һәм түбәндәге адрес буенча урнаштырылырга тиеш: <https://alekseevskiy.tatarstan.ru>. Авыл торак пунктында әлеге мәгълүмат авыл торак пунктының старостасы тарафыннан гражданнарга житкерелергә мөмкин.

Статья 21. Территориаль ижтимагый үзидарә

1. Жирлектә территорияль ижтимагый үзидарә турыдан-туры халык тарафыннан гражданнар жыелышлары һәм конференцияләре үткәрү юлы белән, шулай ук территорияль ижтимагый үзидарә органнары булдыру юлы белән гамәлгә ашырыла.

2. Территорияль жәмәгатьчелек үзидарәсе гражданнар яшәшенең түбәндәге территорияләре чикләрендә гамәлгә ашырыла: күп фатирлы торак йорт подъезды; күп фатирлы торак йорт; торак йортлар төркеме; торак микрорайон; Жирлек булмаган авыл торак пункты; гражданнарның башка яшәу территорияләре.

3. Территорияль ижтимагый үзидарә гамәлгә ашырыла торган территория чикләре әлеге территориядә яшәүче халык тәкъдими буенча жирлек Советы тарафыннан билгеләнә.

4. Территорияль ижтимагый үзидарә гамәлгә ашырыла торган Территория башка шундый ук Территория составына керә алмый.

5. Территорияль ижтимагый үзидарә территорияль ижтимагый үзидарә уставы теркәлү вакытыннан бирле Жирлек Советы тарафыннан гамәлгә

куелган дип санала. Территориаль ижтимагый үзидарэ уставын теркөү тәртибе әлеге Устав һәм (яки) Жирлек Советының норматив хокукый актлары белән билгеләнә.

6. Территориаль ижтимагый үзидарэ аның Уставы нигезендә юридик зат була ала һәм коммерциячел булмаган оешманың оештыру-хокукый формасында дәүләт теркәвенә алынырга тиеш.

7. Территориаль ижтимагый үзидарэ уставында билгеләнә:

- 1) ул гамәлгә ашырыла торган территория;
- 2) территорияль ижтимагый үзидарэ эшчәнлегенң максатлары, бурычлары, формалары һәм төп юнәлешләре;
- 3) территорияль ижтимагый үзидарэ органнарының вәкаләтләрен формалаштыру, туктату, хокуклары һәм бурычлары, вәкаләтләр вакыты;
- 4) карарлар кабул итү тәртибе;
- 5) мөлкәт сатып алу тәртибе, шулай ук күрсәтелгән мөлкәттән һәм финанс чараларыннан файдалану һәм эш итү тәртибе;
- 6) территорияль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыруны туктату тәртибе.

8. Территориаль ижтимагый үзидарэ эшчәнлегә мәсьәләләре буенча гражданнар жыелышлары, конференцияләре аның Уставы нигезендә чакырыла.

9. Территориаль ижтимагый үзидарәне оештыру һәм гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча гражданнар жыелышы, әгәр анда уналты яшькә житкән тиешле территориядә яшәүчеләрнең өчтән береннән дә ким булмаган өлеше катнашса, хокуклы дип санала.

Территориаль ижтимагый үзидарәне оештыру һәм гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча гражданнар конференциясе тулы хокуклы санала, әгәр анда уналты яшькә житкән тиешле территориянең кимендә өчтән берен тәшкил итүче гражданнар жыелышларында сайланган делегатларның кимендә өчтән икесе катнашса.

10. Территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыручы гражданнар жыелышының, конференцияләренң аерым вәкаләтләренә керә:

- 1) территорияль ижтимагый үзидарэ органнары структурасын билгеләү;
- 2) Территориаль ижтимагый үзидарэ уставын кабул итү, ана үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү;
- 3) территорияль ижтимагый үзидарэ органнарын сайлау;
- 4) территорияль ижтимагый үзидарэ эшчәнлегенң төп юнәлешләрен билгеләү;
- 5) территорияль ижтимагый үзидарәнең керемнәре һәм чыгымнары сметасын һәм аның үтәлеше турындагы хисапны раслау;
- 6) территорияль ижтимагый үзидарэ органнары эшчәнлегә турындагы хисапларны карау һәм раслау;

7) инициативалы проектны тикшерү һәм аны хуплау мәсьәләсе буенча карар кабул итү.

11. Территориаль ижтимагый үзидарә органнары:

1) Тиешле территориядә яшәүче халык мәнфәгатьләрен тәкъдим итәләр;

2) гражданнарның жыелышларында һәм конференцияләрендә кабул ителгән карарларның үтәлешен тәмин итәләр;

3) территорияне төзекләндерү буенча хужалык эшчәнлеген, тиешле территориядә яшәүче гражданнарның социаль-көнкүреш ихтияжларын канәгатьләндерүгә юнәлдерелгән башка хужалык эшчәнлеген күрсәтелгән гражданнар акчалары исәбенән дә, территориаль ижтимагый үзидарә органнары һәм жирле үзидарә органнары арасындагы килешү нигезендә дә, жирле бюджет акчаларынан файдаланып, башка хужалык эшчәнлеген гамәлгә ашыра алалар;

4) әлеге органнар һәм жирле үзидарәнең вазыйфалар затлары тарафыннан мәжбүри каралырга тиешле муниципаль хокукый актылар проектларын Жирлек Советына, Жирлек башлыгына һәм Жирлек башкарма комитетына кертергә хокуклы.

12. Территориаль ижтимагый үзидарә органнары инициатив проектны проект инициаторлары сыйфатында тәкъдим итә алалар.

13. Территориаль ижтимагый үзидарәне оештыру һәм гамәлгә ашыру тәртибе, жирле бюджеттан кирәкле акчалар бүлеп бирү шартлары һәм тәртибе әлеге Устав һәм Жирлек Советының норматив хокукый акты белән билгеләнә.

Статья 22. Территориаль ижтимагый үзидарәне оештыру тәртибе

1. Территориаль ижтимагый үзидарәне оештыру максатларында, халык инициативасы белән, Жирлекнең жирле үзидарә органнары инициативасы белән, территориаль ижтимагый үзидарә Уставы проектының эшләнүе һәм территориядә яшәүче гражданнарның жыелышларын оештыруны гамәлгә ашыручы инициатив төркем оештырыла, аның чикләрендә әлеге территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру күздә тотыла.

2. Гражданнар жыелышы жирлекнең тиешле территориясендә территориаль ижтимагый үзидарә оештыру турында карар кабул итә, аның уставын кабул итә, шулай ук территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәү белән бәйле мәсьәләләр буенча Жирлек Советында гражданнар жыелышын тәкъдим итәргә вәкаләтле вәкилләр (вәкилләр) билгеләнә.

3. Территориаль ижтимагый үзидарә территориаль ижтимагый үзидарә уставы теркәлү вакытыннан Жирлек Советы тарафыннан гамәлгә куелган дип санала.

Статья 23. Территориаль иҗтимагый үзидарә уставын теркәү тәртибе

1. Территориаль иҗтимагый үзидарә уставын теркәү өчен гражданның жыелышының вәкаләтле вәкиле (вәкаләтле вәкилләре) Жирлек Башлыгына тапшыра:

1) территориаль иҗтимагый үзидарә уставын теркәү турында гражданның жыелышының барлык вәкаләтле вәкилләре тарафыннан имзаланган гариза;

2) территориаль иҗтимагый үзидарә оештыру турында карар кабул ителгән гражданның жыелышының беркетмәсе, анда, фамилиясен, исемен, әтисенәң исемен, туган көнен, сериясен, паспорт бирү номерын һәм датасын, гражданның паспортын алыштыручы документны, һәр вәкаләтле вәкилнең яшәү урыны адресын күрсәтеп, гражданның жыелышының беркетмәсе.;

3) территориаль иҗтимагый үзидарә Уставының ике нөсхәсе.

2. Башка документларны тапшыру турындагы таләп, әлегә статьяның 1 пунктында билгеләнгән документлардан тыш, рөхсәт ителми.

Вәкаләтле вәкилгә документлар алу турында, исемлек һәм аны алу датасы күрсәтелгән расписка бирелә.

3. Жирлек Башлыгы территориаль иҗтимагый үзидарә уставын теркәү турындагы документлар керткән көннән ике атна эчендә аның уставын теркәү яки аны теркәүдән баш тарту турында Жирлек Советы карары проектын алдан карауны һәм әзерләүне оештыра.

4. Гражданның жыелышының вәкаләтле вәкилләре территориаль иҗтимагый үзидарә уставын алдан караганда һәм жирлек Советы утырышында киңәш бирү тавышы хокукы белән катнашырга хокуклы.

5. Жирлек Советы территориаль иҗтимагый үзидарә уставын теркәү турында яисә аны теркәүдән баш тарту турында карар кабул итә, әлегә статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән документларны алганнан соң 30 көн эчендә Жирлек Башлыгы тарафыннан кабул ителә. Уставны теркәүдән баш тарту мотивлаштырылган булырга тиеш.

6. Территориаль иҗтимагый үзидарә уставын теркәүдән баш тарту өчен нигезләр булырга мөмкин:

1) территориаль иҗтимагый үзидарә уставының нормалары Россия Федерациясә Конституциясенә, федераль законнарға, Татарстан Республикасы Конституциясенә һәм Татарстан Республикасы законнарына, жирлек Уставына, башка муниципаль хокукый актларға каршы килү;

2) әлегә Уставның 21 маддәсендәге 4 пункты таләпләрен үтәмәү.

7. Территориаль иҗтимагый үзидарә уставын теркәүдән баш тарту территориаль иҗтимагый үзидарә оештыруның максатка ярашсызлыгы аркасында рөхсәт ителми.

8. Жирлек Советы тарафыннан кабул ителгән территориаль иҗтимагый үзидарә уставын теркәү мәсьәләсә буенча дәлилленгән карар өч көн дәвамында рәсми рәвештә гражданның жыелышының вәкаләтле вәкиленә (вәкаләтле вәкилләренә) язма рәвештә житкерелергә тиеш.

9. Жирлек Советы территориаль иҗтимагый үзидарә уставын теркәү турында карар кабул иткән очракта, уставның бер нөсхәсә, аны теркәү

турындагы тамга белән, гражданныр жылышының вәкәләтле вәкиленә тапшырыла, икенче нөсхәсе жирлек Советында саклана.

10. Территориаль ижтимагый үзидарә уставына кертелә торган үзгәрешләр һәм өстәмәләр әлегә статьяда билгеләнгән тәртиптә Жирлек Советы тарафыннан теркәлергә тиеш. Күрсәтелгән үзгәрешләр һәм өстәмәләр аларны теркәгән көннән үз көченә керә.

Статья 24. Авыл торак пункты старостасы

1. Жирле үзидарә органнары һәм авыл торак пунктында яшәүчеләреннән үзара хезмәттәшлеген оештыру өчен, жирлектә урнашкан торак пунктта жирле әһәмияткә ия булган мәсьәләләргә хәл иткәндә авыл торак пункты старостасы билгеләнергә мөмкин.

2. Авыл торак пункты территориясендә яшәүче һәм актив сайлау хокукына ия затлар арасыннан, авыл торак пункты гражданныр жыены тәкъдиме буенча, составына әлегә авыл торак пункты кергән авыл торак пунктының старостасы Жирлек Советы тарафыннан билгеләнә.

3. Авыл торак пункты старостасы дәүләти вазыйфа, дәүләт гражданны хезмәте вазыйфасын, муниципаль вазыйфа яисә муниципаль хезмәт вазыйфасын биләүче зат түгел, ул хезмәт мөнәсәбәтләрендә һәм алар белән турыдан-туры бәйлә жирле үзидарә органнары белән мөнәсәбәтләрдә тора алмый.

Тарихи һәм башка жирле традицияләргә исәпкә алып, Татарстан Республикасы законы белән торак пункт старостасы вазыйфасының башка атамасы билгеләнергә мөмкин.

4. Авыл торак пунктының старостасы итеп түбәндәгә кеше билгеләнә алмый:

1) дәүләт вазыйфасын, дәүләт гражданны хезмәте вазыйфасын, муниципаль вазыйфаны яисә муниципаль хезмәт вазыйфасын биләүче;

2) суд тарафыннан хокуктан файдалануга сәләтсез яисә хокуктан файдалану сәләте чикләнгән дип танылган;

3) юкка чыгарылмаган яки алынмаган хөкем ителүе бар.

5. Торак пунктның старостасының вәкәләтләре срогы муниципаль берәмлек уставы белән билгеләнә һәм ул ике елдан ким һәм биш елдан да артык була алмый.

Авыл торак пункты старостасының вәкәләтләре әлегә авыл торак пункты кергән Жирлек Советы карары белән, авыл торак пункты гражданныр жыены тәкъдиме буенча, шулай ук «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принципнары турында» 2003 елның 6 октябрендәгә 131 - Ф3 номерлы Федераль законның 40 статьясындагы 10 өлешеннән 1-7 пунктларында билгеләнгән очракларда вакытыннан алда туктатыла.

6. Авыл торак пункты старостасы, аңа йөкләнгән бурычларны хәл итү өчен:

1) авыл торак пунктында жирле әһәмияткә мәсьәләләргә хәл итү мәсьәләләре буенча жирле үзидарә органнары, муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр, һәм башка оешмалар белән хезмәттәшлек итә;

2) халык белән, шул исәптән гражданныр жыенына, жылышларында, конференцияләрендә катнашу юлы белән дә хезмәттәшлек итә, мондый чаралар нәтижеләре буенча жирле үзидарә органнары

таракфыннан мѣжбѣри карат тикшерелергѣ тиешле мѣрѣжѣатѣлерне хѣм тѣкѣдимнѣрне, шул исѣптѣн рѣсмилѣштерелгѣн муниципаль хокукый актлар проектлары рѣвешендѣ рѣсмилѣштерелгѣн мѣрѣжѣатѣлерне хѣм тѣкѣдимнѣрне жибѣрѣ;

3) жирле ѱзидарѣ оештыру хѣм гамѣлгѣ ашыру мѣсѣлѣлѣре буенча авыл торак пунктѣнда яшѣѣчелергѣ хѣбѣр итѣ, шулай ук жирле ѱзидарѣ органнарыннан алынган башка мѣгѣлѣматны аларга жѣткерѣдѣ ярдѣм итѣ;

4) жирле ѱзидарѣ органнарына гавами тыцлаулар хѣм ижтимагый фѣкер алышулар оештыруда хѣм ѱткерѣдѣ, авыл торак пунктѣнда аларның нѣтижѣлѣрен халыкка жѣткерѣдѣ ярдѣм итѣ;

5) авыл торак пунктѣнда яшѣѣчелѣр ѳчен ѳстенлекле ѣхѣмияткѣ ия булган мѣсѣлѣлѣр буенча инициатив проект кертѣ турѣнда инициатива белѣн чыгыш ясарга хокуклы;

6) Жирлек Советының ѣлеге Уставта хѣм (яисѣ) норматив хокукый актында каралган башка вѣкалѣтлерне хѣм хокукларны Татарстан Республикасы Законы нигезендѣ гамѣлгѣ ашыра.

7. Ѵшчѣнлек гарантиялѣре хѣм авыл торак пункт старостасының статусының башка мѣсѣлѣлѣре ѣлеге Устав хѣм (яисѣ) Жирлек Советының норматив хокукый акты белѣн Татарстан Республикасы Законы нигезендѣ билгелѣнергѣ мѣмкин.

Статья 25. Гавами тыцлаулар, ижтимагый фѣкер алышулар

1. Жирлек Советы, Жирлек башлыгы катнашында жирле ѣхѣмиятѣге мѣсѣлѣлѣр буенча муниципаль хокукый актлар проектлары тикшерѣ ѳчен халык алдында тыцлаулар ѱткерѣргѣ мѣмкин.

2. Халык тыцлаулары халык, Жирлек Советы, Жирлек Башлыгы инициативасы белѣн ѱткерѣлѣ.

Халык яки авыл Жирлеге Советы инициативасы белѣн ѱткерѣлѣ торган ачык тыцлаулар Жирлек Советы, ѣ Жирлек Башлыгы инициативасы белѣн Жирлек Башлыгы таракфыннан билгелѣнѣ.

3. Ачык тыцлауларга чыгарылырга тиеш:

1) Жирлек Уставы проекты, шулай ук ѣлеге Уставка ѱзгѣрешлѣр хѣм ѳстѣмѣлѣр кертѣ турѣнда муниципаль норматив хокукый акт проектѣ, жирлек Уставына Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, конституция (устав) яисѣ Россия Федерациясе субъекты законнары нигезлѣмѣлѣрен ѣлеге норматив хокукый актларга туры кѣтерѣ максатларында тѣгѣл янадан курсѣтѣ формасындагы ѱзгѣрешлѣр кертелгѣн очраклардан тыш;

2) Жирлек бюджеты проекты хѣм аның ѱтѣлѣше турѣнда хѣсан;

3) Жирлекнен социаль-икѣтисадый ѱсеше стратегиясе проекты;

4) Жирлекне ѱзгѣртеп кору мѣсѣлѣлѣре, «Россия Федерациясендѣ жирле ѱзидарѣ оештыруның гѣмуми принциплары турѣнда» 2003 елның 6 октябрендѣге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 13 маддѣсе нигезендѣ жирлекне ѱзгѣртеп кору ѳчен тавыш бирѣ юлы белѣн яисѣ гражданныр жыеннарында белдерелгѣн Жирлек халкының ризалыгын алу тѣлѣн итѣлѣ торган очраклардан тыш.

4. Гавами тыцлаулар ѱткерѣ турѣндагы карар, ѣгѣр законнарда банкасы каралмаган булса, Жирлек Советы яисѣ Жирлек Башлыгы таракфыннан

муниципаль хокукий акт проекты каралган көнгә кадәр 20 көннән дә соңга калмыйча кабул ителергә тиеш.

5. Ачык тыңлаулар уздыру турындагы карар, әгәр гамәлдәге законнарда башкасы каралмаган булса, гавами тыңлаулар үткәргән көнгә кадәр 7 көннән дә соңга калмыйча, гавами тыңлаулар уздыру вакыты һәм урыны күрсәтелгән тиешле муниципаль хокукий акт проекты басылып чыгарга (халыкка житкерелергә) тиеш.

6. Халык алдында тыңлаулар үткәру турындагы карар басылып чыккан көннән алып һәм алар үткәрелгән көнгә кадәр жирлек башлыгына халык алдында тыңлауларга чыгарыла торган мәсьәлә буенча язмача тәкъдимнәр һәм искәрмәләр, шул исәптән муниципаль хокукий акт проектына карата ачык тыңлауларга чыгарыла торган төзәтмәләр һәм башка тәкъдимнәр житкерелергә хокуклы. Жирлек башлыгы кәргән тәкъдимнәргә һәм искәрмәләргә гомумиләштерүне оештыра. Күрсәтелгән тәкъдимнәр һәм искәрмәләр гавами тыңлауларда катнашучыларга житкерелә.

7. Гавами тыңлаулар, гамәлдәге законнарда башкача каралмаган булса, муниципаль хокукий акт проектына карау көннән 7 көннән дә соңга калмыйча үткәрелә. Халык алдында тыңлаулар белгечләр, экспертлар, кызыксынган затларны чакырып үткәрелә.

8. Ачык тыңлаулар үткәру нәтижеләре буенча жирле үзидарә органнары һәм жирлекнең вазыйфалары тарафыннан мәжбүри каралырга тиешле тәкъдимнәр кабул ителә, алар компетенциясенә гавами тыңлауларга чыгарылган муниципаль хокукий акт проектына кабул итү кәртәлгән.

9. Ачык тыңлаулар нәтижеләре, кабул ителгән карарларның дәлилләнгән нигезләнгән дә кәртәп, гавами тыңлаулар уздырганнан соң 3 көннән дә соңга калмыйча, гамәлдәге законнарда башкача каралмаган булса, бастырып чыгарылырга тиеш.

10. Ачык тыңлауларны оештыру һәм үткәру тәртибе Жирлек Советы тарафыннан расланган ачык тыңлаулар турында Нигезләмә белән билгеләнә, ул жирлек халкына гавами тыңлаулар үткәру вакыты һәм урыны турында алдан хәбәр итүне, муниципаль хокукий акт проекты белән алдан танышуны, шул исәптән аны «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге Алексеевск муниципаль районының рәсми сайтында түбәндәге адрес буенча урнаштыруны күздә тотарга тиеш: <https://alekseevskiy.tatarstan.ru/>, жирлек халкы тарафыннан фикер алышуга чыгарылган муниципаль хокукий акт проекты буенча үз искәрмәләрен һәм тәкъдимнәрен, шул исәптән рәсми сайт аша, жирлек халкын гавами тыңлауларда катнашуны, гавами тыңлаулар нәтижеләрен бастырып чыгаруны (халыкка житкерүне), кабул ителгән карарларның дәлилләнгән нигезләнгән дә кәртәп, аларны рәсми сайтка урнаштыру юлы белән бирү мөмкинлегә.

Жирлек Советының норматив-хокукий актлары нигезендә, әлегә өлешенчә беренче абзацында күрсәтелгән материалларны һәм мәгълүматларны урнаштыру, жирлек халкы тарафыннан муниципаль хокукий акт проекты буенча үз искәрмәләрен һәм тәкъдимнәрен бирү мөмкинлеген тәмин итү, шулай ук жирлек халкының гавами тыңлауларда

катнашу өчен, рәсми сайтның мондый максатлары өчен мәжбүри файдалану таләпләрен үтәп, «Дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең (функцияларнең) Бердәм порталы» федераль дәүләт мәгълүмат системасы кулланылырга мөмкин дип билгеләнергә мөмкин, әлеге статьяның максатлары өчен аны куллану тәртибе Россия Федерациясә Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә.

11. Жәмәгать тыңлауларын үткәрү тәртибе шулай ук шөһәр төзелешкә эшчәнлегә турындагы закон нигезләмәләрен исәпкә алып, Жирлек Советының муниципаль хокукий акты белән билгеләнергә мөмкин.

12. Генераль план проекты, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проекты, Территорияне планлаштыру проекты, территорияләрне межаллау проекты, территорияләрне төзекләндерү кагыйдәләре проекты, күрсәтелгән расланган документларның берсенә үзгәрешләр кертүгә күздә тоткан проектлар, жир кишәрлеген яки капитал төзелеш объектның шартлы рәвештә рөхсәт ителгән файдалануга рөхсәт бирү турындагы карарлар проектлары, капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелешкә, реконструкцияләүгә чик параметрларыннан чыгып китүгә рөхсәт бирү турындагы карарлар проектлары буенча, жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалану рөхсәт ителгән бер төрне башка төргә үзгәртү мәсьәләләре буенча, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә расланган кагыйдәләре булмаган очракта, шөһәр төзелешкә эшчәнлегә турындагы законнар нигезендә, гавами тыңлаулар яисә жәмәгать тыңлаулары үткәрелә.

Статья 26. Гражданнар җыелышы

1. Жирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча фикер алышу, халыкка жирле үзидарә органнары һәм жирле үзидарәнең вазыйфаларын затлары эшчәнлегә турында мәгълүмат бирү, инициативалары проектларны кертү һәм аларны карау, муниципаль берәмлек территориясә олешкә территорияль иҗтимагый үзидарәне гәмәлгә ашыру мәсьәләләре буенча фикер алышу өчен гражданнар җыелышлары үткәрелергә мөмкин. Гражданнар җыелышлары микрорайоннар, торак массивлар, кварталлар, урамнар, торак йортлар буенча чакырыла.

2. Гражданнар җыелышы халык, Жирлек Советы, Жирлек Башлыгы инициативасы белән, шулай ук территорияль иҗтимагый үзидарә уставында каралган очракларда үткәрелә.

3. Жирлек Советы яисә авыл Жирлек башлыгы инициативасы белән үткәрелә торган гражданнар җыелышы Жирлек Советы яисә Жирлек Башлыгы тарафыннан билгеләнә.

4. Халык инициативасы буенча үткәрелә торган гражданнар җыелышы территорияль иҗтимагый үзидарә органнарының, тиешле территориядә яшәүче һәм әлеге территорияләрдә урнашкан предприятие, учреждение, оешма житәкчеләре, җыелышта катнашырга хокуклы гражданнар саныннан

кимендә 10 процент тәшкил иткән гражданнар төркеменең язмача тәкъдиме буенча Жирлек Советы тарафыннан билгеләнә.

Гражданнар жыелышын үткөрү турындагы тәкъдимдә аны каран тикшерүгә чыгарыла торган мәсьәләләр исемлегә, жыелышны үткөрү вакыты һәм урыны булырга тиеш. Тәкъдим вәкаләтле затлар тарафыннан имзаланырга тиеш, ә жыелышны үткөрү инициативасы белән бер төркем гражданнар - бу гражданнар мөрәжәгать итсә, аларның һәркайсының фамилиясен, исемн, атасының исемн, туган көнн, яшәү урынын күрсәтә.

Жирлек Советы якындагы сессиядә гражданнар жыелышын үткөрү турындагы тәкъдимне карый.

Жирлек советы гражданнарның жыелышын үткөрүдән аның максатка яраксызлыгы аркасында баш тартырга хокуклы түгел.

5. Территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру максатларында гражданнар жыелышын билгеләү һәм үткөрү тәртибе территориаль ижтимагый үзидарә Уставы белән билгеләнә.

Гражданнар жыелышында инициатив проектларны кертү һәм аларны карау мәсьәләләре буенча уналтынчы яшкә житкән тиешле территориядә яшәүчеләр катнашырга хокуклы. Инициатив проектларны кертү мәсьәләләрен карау һәм тикшерү максатларында гражданнар жыелышын билгеләү һәм уздыру тәртибе муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органының норматив хокукый акты белән билгеләнә.

6. Гражданнар жыелышын үткөрү вакыты һәм урыны турында һәм фикер алышуга кертелә торган мәсьәләләр турында тиешле территориядә яшәүчеләр жыелыш уздырылган көнгә кадәр жиде көннән дә сонга калмыйча, массакүләм мәгълүмат чараларын, почта хәбәрләрен, һәр фатирны (шәхси) йөрәп, белдерүләр һәм башка мөмкин булган чараларны кулланн хәбәр ителәр.

Гражданнар жыелышына әзерлек һәм аны үткөрүне Жирлек Башкарма Комитеты тәмин итә.

7. Жыелышлар эшендә әлегә территориядә яшәүче, сайлау хокукына ия 18 яшкә житкән гражданнар катнаша ала. Жыелышта катнашырга хокукы булган гражданнарның гомуми саны муниципаль сайлаулар уздырганда файдаланыла торган Россия Федерациясә чикләрендә булу урыны һәм яшәү урыны буенча Россия Федерациясә гражданнарын теркәүне исәпкә алу күрсәткечләре нигезендә билгеләнә.

Гражданнар жыелышы жыелышта катнашырга хокуклы гражданнар саныннан кимендә өчтән бер өлешә катнашса, хокуклы дин санала.

Жыелыш карарлары жыелышта катнашкан гражданнарның күпчелек тавышы белән кабул ителә.

8. Гражданнар жыелышы жирле үзидарә органнарына һәм жирле үзидарәнең вазыйфаи затларына мөрәжәгатьләр кабул итәргә, шулай ук жирле үзидарә органнары һәм жирле үзидарәнең вазыйфаи затлары белән үзара мөнәсәбәтләрдә гражданнар жыелышын бирергә вәкаләтле затларны сайларга мөмкин.

9. Территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыруга бәйле мәсьәләләр буенча гражданнар жыелышы территориаль ижтимагый үзидарә

уставы белән аның компетенциясенә кертелгән мәсьәләләр буенча карар кабул итә.

10. Гражданнар жыелышы тарафыннан кабул ителгән мөрәжәгәтиләргә жирле үзидарә органнары һәм жирле үзидарәнең вазыйфаи затлары тарафыннан мәжбүри каралырга тиеш, әгәр мөрәжәгәтиләрдә булган мәсьәләләргә хәл итү алар компетенциясенә керә икән, язмача җавап җибәрелә.

11. Гражданнар жыелышын билгеләү һәм үткәрү тәртибе, шулай ук гражданнар жыелышының вәкаләтләре федераль закон, әлеге Устав һәм жирлек Советының норматив хокукый акты белән билгеләнә.

12. Гражданнар жыелышы нәтиҗәләре рәсми рәвештә басылып чыгарга (халыкка житкерелергә) тиеш.

Статья 27. Гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы)

1. Гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы) жирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча фикер алышу һәм жирлектәге барлык халык вәкилләренең фикерен ачыклау зарурилыгы очрагында үткәрелә. Жирлектен тиешле территориаль өлешләрендә яшәүчеләр арасынан гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы) гражданнар жыелышын чакыру авырайган, шул исәптән тиешле территориядә яшәүче һәм гражданнар жыелышында катнашырга хокуклы кешеләр саны 100 кешедән артып киткән очракларда үткәрелә.

2. Гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы) гражданнар жыелышының вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

3. Гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы) халык, Жирлек Советы, Жирлек Башлыгы инициативасы белән үткәрелә. Жирлек Советы яки Жирлек башлыгы инициативасы белән үткәрелә торган гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы) Жирлек Советы яисә Жирлек башлыгы тарафыннан билгеләнә. Халык инициативасы белән үткәрелә торган гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы) Жирлек Советы тарафыннан билгеләнә.

4. Гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы), әгәр анда сайланган делегатларның яртысынан артыгы катнашса, хокуклы дип санала. Конференция карарлары (делегатлар жыелышлары) конференциядә катнашучы делегатларның күпчелек тавышы белән кабул ителә.

5. Гражданнарны (делегатлар жыелышларын) билгеләү һәм үткәрү, делегатларны сайлау тәртибе әлеге Устав һәм Жирлек Советының норматив хокукый акты белән билгеләнә.

6. Территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыруга бәйле мәсьәләләр буенча гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы) территориаль ижтимагый үзидарә уставында каралган тәртиптә һәм очракларда билгеләнә һәм үткәрелә.

7. Гражданнар (делегатлар жыелышлары) конференциясе нәтиҗәләре аны уздырганнан соң бер ай эчендә рәсми халыкка житкерелергә (бастырып чыгарылырга) тиеш.

Статья 28. Гражданнардан сораштыру

1. Гражданнарны сораштыру Жирлекнең бөтен территориясендә яисә аның территориясенә бер өлешендә, халыкның фикерен ачыклау һәм жирле үзидарә органнары һәм вазыйфалы затлары, шулай ук дәүләт хакимияте органнары тарафыннан карарлар кабул иткәндә исәпкә алу өчен үткәрелә.

Сораштыру нәтижеләре тәкъдим итү характерына ия.

2. Гражданнарны сораштыруда сайлау хокукына ия гражданнар катнаша ала. Гражданнарның инициатив проекты яклауга карата фикерләрен ачыклау мәсьәләсе буенча үткәрелгән сораштыруда уналты яшькә җиткән инициативалы проектны гамәлгә ашыру тәкъдим ителә торган Жирлек яки аның бер өлешендә яшәүчеләр катнашырга хокуклы.

3. Гражданнарны сораштыру инициатива буенча үткәрелә:

1) Жирлек Советы яисә Жирлек башлыгы-жирле әһәмияткә мәсьәләләр буенча;

2) Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары - Жирлек жирләренең максатчан билгеләнешен республика һәм республика әһәмиятендәге объектлар өчен үзгәртү турында карарлар кабул иткәндә гражданнарның фикерен исәпкә алу өчен;

3) уналтынчы яшькә җиткән инициатив проектны гамәлгә ашыру тәкъдим ителгән Жирлек халкы яисә аның өлешендә яшәүчеләр - әлеге инициатив проектны яклауга гражданнарның фикерен ачыклау өчен.

4. Гражданнарны сораштыру билгеләү һәм үткәрү тәртибе әлеге Устав һәм (яисә) Татарстан Республикасы Законы нигезендә Жирлек Советының норматив хокукый акты белән билгеләнә.

5. Гражданнарны сораштыру билгеләү турында карар жирлек Советы тарафыннан кабул ителә. Гражданнар арасында сораштыру үткәрү өчен Алексеевск муниципаль районының рәсми сайты «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә түбәндәге веб-адрес буенча файдаланырга мөмкин: <https://alekseevskiy.tatarstan.ru/>.

Жирлек Советының гражданнарны сораштыруны билгеләү турындагы карарында билгеләнә:

1) сораштыру үткәрү датасы һәм сроклары;

2) сораштыру уздырганда тәкъдим ителә торган (тәкъдим ителә торганнар) мәсьәләне (мәсьәләләрне) формулировкалау;

3) сораштыру үткәрү методикасы;

4) сораштыру кәгазе формасы;

5) сораштыруда катнашучы гражданнарның минималь саны;

6) «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә Алексеевск муниципаль районының рәсми сайтынан <https://alekseevskiy.tatarstan.ru/> файдаланып, гражданнар арасында сораштыру уздырган очракта, сораштыруда катнашучыларны идентификацияләү тәртибе.

6. Гражданнарга, гражданнардан сораштыру үткәрү турында аны үткәрү алдыннан кимендә 10 көн кала хәбәр ителергә тиеш.

7. Гражданнарны сораптыруны эзерләүгә һәм үткәругә бәйле чараларны финанслау гамәлгә ашырыла:

1) Жирлек бюджеты акчалары исәбеннән-Жирлекнең жирле үзидарә органнары яки Жирлек халкы инициативасы буенча сораптыру үткәргәндә;

2) Татарстан Республикасы бюджеты акчалары исәбеннән - Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары инициативасы буенча сораптыру уздырганда.

8. Сораптыру нәтижеләре аны үткәргәннән соң бер ай эчендә басылып чыгарга (халыкка житкерелергә) тиеш. Сораптыру нәтижеләре белән теләсә кайсы граждан таныша ала. Сораптыру нәтижеләре Жирлекнең жирле үзидарә органнары тарафыннан тиешле карарлар кабул иткәндә мәжбүри исәпкә алынырга тиеш.

Статья 29. Жирле әһәмияттәге иң мөһим мәсьәләләр буенча халык фикер алышуы

1. Муниципаль хокукий актлар проектлары һәм жирле әһәмияттәге башка мөһим мәсьәләләрне халык фикер алышуына чыгару турындагы карар Жирлек Советы тарафыннан үз инициативасы яисә тиешле территориядә яшәүче гражданныр таләбе буенча Жирлек Советы билгеләгән тәртиптә кабул ителә.

2. Муниципаль хокукий акт проекты тексты һәм халык фикер алышуына чыгарыла торган мәсьәләләр буенча башка материаллар, аларны халык фикер алышуына чыгару турында Карар кабул ителгәннән соң биш көннән дә соңга калмыйча, массакүләм мәгълүмат чараларында басылып чыга, Жирлек халкына танышу өчен мөмкин булган урыннарда жиһәрелә, башка ысуллар белән халыкка игълан ителә.

3. Халык фикер алышуына мәсьәлә чыгару белән бер үк вакытта Жирлек Советы фикер алышу барышында кергән тәкъдимнәрне һәм искәрмәләрне карау эшен оештыру вакытын һәм тәртибен билгели, әлегә максат өчен махсус комиссия тәзиләр.

4. Жирлек Советы жирле әһәмияткә ия булган муниципаль хокукий актлар проектлары һәм башка мөһим мәсьәләләр буенча фикер алышуны тәмин итә, моның өчен кирәкле шартлар тудыра.

5. Халык фикер алышуына чыгарылган мәсьәләләр буенча тәкъдимнәр һәм искәрмәләр Жирлек Советына юллана.

6. Муниципаль хокукий акт проектлары һәм жирле әһәмияттәге башка мөһим мәсьәләләр буенча тәкъдимнәр һәм искәрмәләр Жирлек Советы тарафыннан карала.

7. Халык фикер алышуы нәтижеләре турында халыкка бер ай вакыт эчендә хәбәр ителә.

Статья 30. Жирле үзидарә органнарына гражданныр мөрәжәгатә

1. Гражданныр Жирлекнең жирле үзидарә органнарына индивидуаль һәм күмәк мөрәжәгать итәргә хокукы.

2. Гражданныр мөрәжәгатьләре «Россия Федерациясе гражданныр мөрәжәгатьләрен карау тәртибе турында» 2006 елның 2 маендагы 59-ФЗ номерлы Федераль закон һәм «Татарстан Республикасында гражданныр мөрәжәгатьләрен карау тәртибе турында» 2003 елның 12 маендагы 16-ТРЗ

номерлы Татарстан Республикасы Законы белән билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда каралырга тиеш.

3. Гражданныр мөрәҗәгатьләрен карау тәртибен һәм срокларын бозган өчен Жирле үзидарәнең вазыйфал затлары Россия Федерациясе законнары нигезендә җаваплы.

Статья 31. Жирлекнең ижтимагый (консультатив) советлары

1. Жирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча карарлар эшлөгәндә һәм гамәлгә ашырганда халыкның ихтыяжларын һәм мәнфәгатьләрен исәпкә алу, жирле үзидарә органнары эшчәнлегенә җәмәгать контролен гамәлгә ашыру максатларында Жирлекнең Ижтимагый Советы барлыкка килә.

2. Жирлекнең Ижтимагый Советы жирлек халкының, ижтимагый берләшмәләренең һәм башка коммерцияле булмаган оешмаларының үз теләге белән катнашуы нигезендә формалаша.

3. Жирлекнең Ижтимагый Советын формалаштыру тәртибе, аның утырышларын үткәру һәм карарлар кабул итү тәртибе, мәгълүмат бирү, консультация бирү һәм башка мәсьәләләр буенча Жирлекнең жирле үзидарә органнарының хокуклары, бурычлары һәм җаваплылыгы, аны тарату процедурасы, шулай ук аны оештыру һәм эшчәнлегенә башка мәсьәләләре Жирлек Советы тарафыннан расланган Нигезләмә белән билгеләнә.

4. Башка ижтимагый (консультатив) Советлар Жирлекнең жирле үзидарә органнарында аларның карарлары нигезендә барлыкка килергә мөмкин.

5. Ижтимагый (консультатив) Советларда эш ижтимагый башлангычларда алып барыла.

Статья 32. Гражданнырның жирле үзидарәне турыдан-туры гамәлгә ашыруы һәм аны гамәлгә ашыруда катнашуның башка рәвешләре

1. Әлеге Уставта каралган федераль законнар нигезендә халык тарафыннан турыдан-туры жирле үзидарә гамәлгә ашыру һәм халыкның жирле үзидарәне гамәлгә ашыруда катнашуы белән беррәттән гражданныр жирле үзидарәне гамәлгә ашыруда Россия Федерациясе Конституциясенә, федераль законнарга, Татарстан Республикасы законнарына каршы килми торган башка формаларда катнашырга хокуклы.

2. Жирле үзидарәдә яшәүчеләрнең турыдан-туры катнашуы һәм халыкның жирле үзидарәне гамәлгә ашыруда катнашуы законлылык, иреклеклек принципларына нигезләнә.

Жирле үзидарә органнары һәм жирле үзидарәнең вазыйфал затлары халыкка жирле үзидарәдә яшәүчеләрнең турыдан-туры гамәлгә ашыруда һәм халыкның жирле үзидарәне гамәлгә ашыруда катнашуында ярдәм итәргә тиеш.

III бүлек. ЖИРЛЕК СОВЕТЫ

Статья 33. Жирлек Советы - жирле үзидарәнен вәкиллекле органы

1. Жирлек Советы Жирле үзидарәнен даими эшләүче коллегиаль вәкиллекле органы булып тора.

2. Жирлек Советының рәсми атамасы-Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районының «Майна авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советы.

Кыскартылган исеме- Майна авыл жирлеге Советы. (алга таба текет буенча- Жирлек Советы).

3. Жирлек Советының вәкаләтләре вакыты-5 ел.

4. Жирлек Советы Жирлек халкына хисап тотә һәм аның контролендә була.

5. Жирлек Советының исеме язылган мөһерә, бланклары бар.

6. Жирлек Советы эшчәнлеген тәмин итү чыгымнары Жирлек бюджетында Россия Федерациясә бюджетларының чыгымнары классификациясә нигезендә аерым юл белән карала.

Статья 34. Жирлек Советы составы

1. Жирлек Советы бер мандатлы сайлау округлары буенча муниципаль сайлауларда сайланучы 7 депутаттан тора.

2. Жирлек Советы аның составына жирлек Советының билгеләнгән саныннан кимендә өчтән ике депутат сайланганда тулы вәкаләтсә булып тора.

Статья 35. Жирлек советы депутаты статусы

1. Жирлек Советы депутатына үз вәкаләтләрен тоткарлыксыз гамәлгә ашыру өчен шартлар тудырыла.

2. Жирлек Советы депутаты вәкаләтләре вакыты биш ел тәшкил итә. вәкаләтләре даими булмаган рәвештә гамәлгә ашырыла. Даими нигездә бер Жирлек Советы депутаты эшли ала. Жирлек Советы депутаты вәкаләтләре аны сайлаудан башлана һәм яна чакырылыш Жирлек Советы эшли башлаган көннән туктатыла.

3. Жирлек Советы депутатына үз вәкаләтләрен даими булмаган рәвештә гамәлгә ашыру өчен эш урынын (вазыйфасын) саклап калу гарантияләнә, аның дәвамлылыгы әлегә устав белән Татарстан Республикасы Законы нигезендә билгеләнә һәм аена дүрт эш көне тәшкил итә.

4. Жирлек Советы депутаты, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында»2003 елның 6 октябрендәгә 131-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән очраклардан тыш, башка муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы депутаты вәкаләтләрен бер үк вакытта үти алмый.

Жирлек Советы депутаты, әлеге Уставта билгеләнгән очрақлардан тыш, депутат эшчәнлеген даими булмаган нигездә, топ эш урыны бусенча хезмәт һәм хезмәт вазыйфаларын башкару белән бергә алып бара.

5. Жирлек Советы депутаты жирлек Советы тарафыннан расланган депутат этикасы кагыйдәләрен үтәргә, шул исәптән депутатның түбәндәге бурычларын үтәргә тиеш:

1) шәхсән яисә аның якын туганнарына кагылышлы мәсьәләләргә хәл иткәндә жирле үзидарә органнары, оешмалар, вазыйфалар затлар, муниципаль хезмәткәрләр һәм гражданныр эшчәнлегенә йогынты ясау өчен депутат статусыннан файдаланмаса;

2) депутат вазыйфаларын объектив башкаруда шик уятырга мөмкин булган тәртиптән тыелырга, шулай ук аның абруена яисә Жирлек Советы абруена зыян китерергә сәләтле низаглы ситуацияләрдән котылырга;

3) мәнфәгатьләр конфликты барлыкка килү куркынычы янаганда - шәхси кызыксыну депутат вазыйфаларының объектив башкарылуына тәсир итә яки йогынты ясый ала торган ситуациядә - бу хакта Жирлек Советына хәбәр итәргә һәм әлеге мәнфәгатьләр конфликтын булдырмауга яисә жайга салуга юнәлтелгән аның карарын үтәргә;

4) Жирлек Советында билгеләнгән Халык алдында чыгыш ясау кагыйдәләрен үтәргә;

5) депутат эшчәнлегә белән бәйлә булмаган максатларда, Федераль закон нигезендә конфиденциаль характердагы мәгълүматка кертелгән, депутат вазыйфаларын үтәү белән бәйлә рәвештә аңа билгелә булган мәгълүматларны таратмаса һәм кулланмаса;

6) физик һәм юридик затлардан (бүләкләр, акчалата бүләк, ссудалар, хезмәт күрсәтүләр, күңел ачу, ял итү, транспорт чыгымнары һәм банкка бүләкләүләр) депутат вазыйфаларын үтәүгә бәйлә рәвештә акчалата бүләк алмаса.

6. Үз вәкаләтләрен даими нигездә гамәлгә ашыручы депутат хокукны түгел:

1) эшмәкәрлек эшчәнлегә белән шәхсән яки ышанычлы затлар аша шөгыйльләнергә;

2) түбәндәге очрақлардан тыш, коммерциялә яки коммерциялә булмаган оешма белән идарә итүдә катнашырга:

а) сәясәи партия белән идарә итүдә, һөнәри берлек органында, шул исәптән жирле үзидарә органында төзелгән беренчел профсоюз оешмасының сайлаулы органында, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе аппаратында түләүсез нигездә катнашу, съездда (конференциядә) яисә банкка ижтимагый оешманың, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативларының, күчемсез милек милекчеләре ширкәтләренең гомуми жыелышында катнашу;

б) Татарстан Республикасы Законында билгеләнгән тәртиптә Татарстан Республикасы Рәисенә (Татарстан Республикасы Премьер-министрына) алдан хәбәр итеп (сәясәи партия белән идарә итүдә, һөнәри берлек органында, шул исәптән жирле үзидарә органында төзелгән беренчел профсоюз оешмасының сайлаулы органында, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе аппаратында түләүсез нигездә катнашудан, съездда (конференциядә) яисә башка ижтимагый оешманың, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативларының, күчемсез милек милекчеләре ширкәтләренен

гомуми жылышында катнашудан тыш;) коммерцияле булмаган оешма белән идарә итүдә түләүсез нигездә катнашу;

в) Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре Советында, Муниципаль берәмлекләреннән бүтән берләшмәләрендә, шулай ук аларның идарә органнарында муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен түләүсез нигездә тәкъдим итү;

г) муниципаль берәмлек исемнән оешманы гамәлгә куючы вәкаләтләрен гамәлгә ашыру тәртибен яисә муниципаль милектә булган акцияләр (устав капиталында өлешләр) белән идарә итү тәртибен билгеләүче муниципаль хокукий актлар нигезендә, муниципаль берәмлек идарә органнарында һәм Ревизия комиссиясендә муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен гамәлгә куючы (акционер, катнашучы) булган оешманың идарә итү органнарында һәм муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен бушлай тәкъдим итү;

д) федераль законнарда каралган башка очраклар;

3) башка түләүле эшчәнлек белән шөгыльләнәргә, мөгаллимлек, фәнни һәм башка ижади эшчәнлектән тыш. Шул ук вакытта мөгаллимлек, фәнни һәм башка ижади эшчәнлек бары тик чит ил дәүләтләре, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданны һәм гражданлыгы булмаган затлар акчалары хисабына гына финанслана алмый, әгәр Россия Федерациясеннән халыкара килешүендә яки Россия Федерациясе законнарында башкача каралмаган булса;

4) Россия Федерациясеннән халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, идарә органнары, попечительләр яки күзәтчелек советлары, Россия Федерациясе территориясендә эшләүче чит ил коммерцияле булмаган хөкүмәтнеке булмаган һәм аларның структур бүлекчәләре составына керергә.

7. Жирлек Советы депутаты 2008 елның 25 декабрендәге "Коррупциягә каршы тору турында" 273-ФЗ номерлы Федераль законда һәм башка федераль законнарда билгеләнгән чикләүләргә һәм тыюларны һәм бурычларны үтәргә тиеш. Жирлек Советы депутаты вәкаләтләре 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы «Коррупциягә каршы тору турында» Федераль законда, 2012 елның 3 декабрендәге 230-ФЗ номерлы «Дәүләт Вазыйфаларын биләүче затларның һәм башка затларның чыгымнарының аларның керемнәренә туры килүен тикшереп тору турында» Федераль законда, 2013 елның 7 маендагы 79-ФЗ номерлы «Аерым категориядәге затларга Россия Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан чит ил банкларында счетлар (кертемнәр) ачуны һәм счетлар (кертемнәр) булдыруны, акчалар һәм кыйммәтле әйберләр саклауны, чит ил финанс инструментларына ия булуны һәм (яисә) алардан файдалануны тыю турында» Федераль законда, 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль законда башкасы каралмаган булса, билгеләнгән чикләүләргә, тыюларны, бурычларны үтәмәгән очракта вакытынан алда туктатыла.

8. Жирлек Советы депутаты, жирле үзидарәннән сайланулы органы әгъзасы, жирле үзидарәннән сайланулы вазыйфаи заты тарафыннан керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында Россия Федерациясеннән коррупциягә каршы тору турындагы законнары нигезендә тапшырыла торган мәгълүматның дөреслеген һәм тулылыгын тикшерү

Татарстан Республикасы Рәисе (Татарстан Республикасы премьер-министры) карары буенча Россия Федерациясе субъекты законында билгеләнгән тәртиптә үткәрелә.

Әлеге статьяның 7.2 өлеше нигезендә үткәрелгән тикшерү нәтижәсендә 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы «Коррупцияга каршы торы турында» Федераль закон, 2012 елның 3 декабрендәге 230-ФЗ номерлы «Дәүләт вазыйфаларын биләүче затларның һәм башка затларның чыгымнарының аларның керемнәренә туры килүен тикшереп торы турында» Федераль закон, 2013 елның 7 маендагы 79-ФЗ номерлы «Аерым категориядәге затларга Россия Федерациясе территориясеннән чыггы урнашкан чыгым ил банкларында счетлар (кертемнәр) ачуны һәм счетлар (кертемнәр) булдыруны, акчалар һәм кыйммәтле әйберләр саклауны, чыгым ил финанс инструментларына ия булуны һәм (яисә) алардан файдалануны тыю турында» Федераль закон белән билгеләнгән чикләүләргә, тыюларны, бурычларны үтәмәү фактларын ачыклаганда, Татарстан Республикасы Рәисе (Татарстан Республикасы Премьер-министры) жирлек Советы депутаты, жирле үзидарәнең сайланулы органы әгъзасы, жирле үзидарәнең сайланулы вазыйфаи заты вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату яисә күрсәтелгән затларга карата Жирлек Советына яисә судка башка җаваплылык чарасын куллану турында гариза белән мөрәҗҗәгать итә.

Үз керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында, шулай ук хатынының (иренең) һәм балигъ булмаган балаларының керемнәре, чыгымнары, мөлкәтләре һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында дәрәҗә булмаган мәгълүмат биргән Жирле Совет депутатына карата, әгәр дә бу мәгълүматларны бозып күрсәтү мөһим булмаса, түбәндәге җаваплылык чаралары кулланылырга мөмкин:

- 1) кисәтү;
- 2) жирлек Советы депутатын Жирлек Советындагы вазыйфадан азат итү, аның вәкаләтләре вакыты беткәнчә Жирлек Советында вазыйфа биләүдән мәхрүм итү;
- 3) даими нигездә вәкаләтләргә гамәлгә ашырудан азат итү, аның вәкаләтләре вакыты беткәнчәгә кадәр даими нигездә вәкаләтләрен гамәлгә ашыру хокукыннан мәхрүм итү;
- 4) вәкаләтләре срогы тәмамланганчы Жирлек Советында вазифаларны биләүне тыю;
- 5) вәкаләтләре чоры туктатылганчы даими нигездә вәкаләтләр башкаруны тыю.

Жирлек Советы депутатына әлеге статьяның 7 өлешендә күрсәтелгән җаваплылык чараларын куллану турында карар кабул итү тәртибе Татарстан Республикасы Законы нигезендә муниципаль хокукий акт белән билгеләнә.

9. Жирлек Советы тепутатларын жинаять яисә административ җаваплылыкка тартканда, аларны жинаять яисә административ җаваплылыкка тартканда, тоткарлаганда, кулга алганда, тептүдә, сорау алганда, аларга карата жинаять-процессуаль һәм административ-процессуаль, гамәлләр башкарылганда, шулай ук депутатларга карата оператив-әзләү чаралары уздырганда, шулай ук алар биләгән торак һәм (яисә) хезмәт биналары, аларның багажлары, шәхси һәм хезмәт транспорт чаралары, яшышулары, алар тарафыннан кулланыла торган әлемтә чаралары, алар ия

булган документларга карата хокулары гарантиясе федераль законнар белән билгеләнә.

10. Жирлек Советы депутаты әйтелгән фикер, тавыш биргәндә белдерелгән позиция һәм депутат статусына туры килә торган башка гамәлләр, шул исәптән аларның вәкаләтләре вакыты чыкканнан соң да, жинаять яки административ җаваплылыкка тартыла алмый. Әлеге нигезләмә депутат тарафыннан халык алдында мыскыл итү, яла ягу яки Федераль закон белән каралган башка хокук бозу очрақларына кагылмый.

11. Жирлек Советы депутаты, даими нигездә вәкаләтләрән башкаручы, граждан, административ яки жинаять эше буенча яклаучы яки вәкил (законлы вәкиллек очрақларынан тыш) буларак яки административ хокук бозу турында эш буенча катнаша алмый.

12. Жирлек Советы депутатына, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы белән билгеләнгән форма буенча, алдан Татарстан Республикасы Рәисенә хәбәрнамә биреп коммерцияле булмаган оешмалар белән идарә итүдә түләүсез катнашу хокукы бирелде. (45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 29 статьясындагы 3 өлеме һәм күрсәтелгән Законга 2 нче кушымта).

Статья 36. Жирлек Советы депутатының сайлаучылар белән үзара мөнәсәбәтләре

1. Жирлек Советы депутаты сайлаучылар, шулай ук аның сайлау округы территориясендә урнашкан предприятие, оешмалар, дәүләт һәм башка органнар коллективлары белән элемтәдә тора.

Депутатның сайлаучылар белән очрашулары махсус билгеләнгән урыннарда, шулай ук ишегалды территорияләрендә, аларны уздыру тормыш белән тәэмин итү, транспорт яки социаль инфраструктура, элемент объектларының функцияләвен бозу, җәяүлеләрнен һәм (яки) транспорт чараларының хәрәкәтенә комачаулык тудырмау яки гражданның торак урыннарына яки транспорт, яки социаль инфраструктура объектларына керүенә юл япмау шарты белән үткәрелә. Мондый очрашулар турында Россия Федерациясе субъекты Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органнарына яисә жирле үзидарә органнарына хәбәр итү таләп ителми. Шулай ук вакытта Жирлек Советы депутаты күрсәтелгән органнарга аларны үткәрү датасы һәм вакыты турында алдан хәбәр итәргә хокуклы.

Жирле үзидарә органнары Жирлек Советы депутатларының сайлаучылар белән очрашуларын үткәрү өчен махсус билгеләнгән урыннарны билгелиләр, шулай ук Жирлек Советы депутатларының сайлаучылар белән очрашуларын үткәрү өчен жирле үзидарә органнары тарафыннан бирелә торган урыннар исемлеген һәм аларны бирү тәртібен билгелиләр.

Жирлек Советы депутатының сайлаучылар белән очрашулары Россия Федерациясенен җыелышлар, митинглар, демонстрацияләр, урам йөрешләре һәм пикетлар турындагы законнары нигезендә үткәрелә.

Жирлек Советы депутатының сайлаучылар белән җыелышлар, митинглар, демонстрацияләр, урам йөрешләре һәм пикетлар турында Россия Федерациясе законнары белән билгеләнә торган гавами чара формасында сайлаучылар белән очрашуларын оештыруга яисә үткәргә комачаулау

Россия Федерациясе законнары нигезендә административ җаваплылыкка китерә.

2. Жирлек Советы депутаты сайлаучылар алдында җаваплы һәм аларга хисап тотар.

3. Жирлек Советы депутаты сайлаучылар алдында елга бер тапкырдан да ким булмаган тапкыр, эшләре турында хисап тотар, Жирлек Советы эше турында даими хәбәр итәр, шулай ук айга бер тапкыр сайлаучыларны кабул итәр.

4. Жирлек Советы депутаты жирлек халкының законлы хокукларын, ирекләрен һәм мәнфәгатьләрен тәмин итү буенча законнарда каралган чаралар күрергә, шул исәптән алардан кәргән тәкъдимнәрне, гаризаларны, шикаятьләрне карарга, аларда булган мәсьәләләрне дәрәҗә һәм үз вакытында хәл итәргә тиеш.

Статья 37. Яңа сайланган Жирлек Советының эшен баштыру

1. Яңа чакырылыш Жирлек Советы беренче утырышка депутатлар сайланган көннән соң ун көннән дә соңга калмыйча Жирлек Советы депутатларының билгеләнгән саныннан кимендә өчтән икесе сайланганда җыела. Сайлаулардан соң беренче булып Жирлек Советы утырышын Жирлек Башлыгы чакырта, ә ул булмаган очракта - Жирлек сайлау комиссиясе тарафыннан.

2. Сайлаулардан соң Жирлек Советының беренче утырышын яңа Жирлек Башлыгы сайланганчы Жирлек Советының иң өлкән депутаты ача һәм алып бара.

Статья 38. Жирлек Советының вәкаләтләре

1. Жирлек Советы компетенциясендә саналалар:

1) Жирлек Уставын кабул итү һәм аңа үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү;

2) жирлек бюджетын һәм аның үтәлеше турында хисапны раслау;

3) жирле салымнарын һәм җыемнарын билгеләү, үзгәртү һәм юкка чыгару, алар буенча ставкалар күләмен билгеләү, салымнар һәм җыемнар турында Россия Федерациясе законнары нигезендә аларны түләү буенча ташламалар бирү;

4) Жирлекнең социаль-иқтисади үсеш стратегиясен раслау;

5) Жирлекнең рәсми символларын билгеләү;

6) Жирлек Советына депутатлар сайлау датасын билгеләү;

7) Жирлек Советына депутатлар сайлау буенча сайлау округлары схемасын раслау;

7) жирле референдум билгеләү;

8) Жирлекнең чикләрен үзгәртү, үзгәртеп кору турында инициативаны тәкъдим итү;

9) Жирлек Башлыгын сайлау;

10) Жирлек Башлыгын отставкага җибәрү турында карар кабул итү;

11) Алексеевск муниципаль районы Советына Жирлек Советы депутатлары арасынан Жирлек вәкилен сайлау;

12) Жирлекнең Башкарма комитеты структурасын раслау, аның хезмәткәрләренең чик санын билгеләү;

13) Жирлекнең чикләрен үзгәртү, үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү, Жирлек Советы депутатын чакыртып алу буенча тавыш бирү билгеләү;

14) Татарстан Республикасы Дәүләт Советында Закон чыгару инициативасы хокукын гамәлгә ашыру;

15) Жирлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен раслау;

16) Жирлек территориясендә гомуми мәжбүри кагыйдәләр билгеләү;

17) Жирлекнең муниципаль милкендәге мөлкәт белән идарә итү һәм эш итү тәртибен билгеләү;

18) муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләрне төзү, үзгәртеп кору һәм бетерү турында карарлар кабул итү тәртибен, шулай ук муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр тарафыннан күрсәтелә торган хезмәтләргә һәм, әгәр федераль законнарда башкача каралмаган булса, тарифларны билгеләү тәртибен билгеләү;

19) Жирлекнең муниципаль хезмәттәшлек оешмаларында катнашу тәртибен билгеләү;

20) Жирлекнең жирле үзидарә органнары эшчәнлеген матди-техник һәм оештыру ягынан тәмин итү тәртибен билгеләү;

21) жирле үзидарә органнары һәм жирле үзидарәнең вазыйфалары тарафыннан жирле әһәмияттәге мәсьәләләргә хал итү вәкаләтләрен башкаруны контрольдә тоту;

22) муниципаль махсуслаштырылган торак фондыннан торак урыннары бирү тәртибен билгеләү;

23) территорияль ижтимагый үзидарә органнарына Жирлек бюджетыннан кирәкле акчалар бүлеп бирү шартларын һәм тәртибен билгеләү;

24) Жирлек Советы регламентын һәм үз эшчәнлеген оештыру мәсьәләләре буенча башка карарлар кабул итү;

25) муниципаль бурыч алуларны гамәлгә ашыру, муниципаль гарантияләр бирү, муниципаль кыйммәтле кәгазьләргә чыгару тәртибен билгеләү;

26) жирле үзидарәнең сайланулы вазыйфаларына, жирле үзидарәнең сайланулы органнары әгъзаларына, Жирлек Советы депутатларына, муниципаль хезмәткәрләргә һәм муниципаль учреждениеләр хезмәткәрләренә һөнәри белем бирүне һәм өстәмә һөнәри белем бирүне оештыру, мәгариф турында Россия Федерациясе законнарында һәм муниципаль хезмәт турында Россия Федерациясе законнарында каралган тәртиптә муниципаль хезмәт өчен кадрлар әзерләүне оештыру.

2. Жирлек Советы Жирлек башлыгының, Жирлек Башкарма комитеты жетәкчесенә аларның эшчәнлеген, Жирлек Башкарма комитеты һәм Жирлек Башлыгына караган башка жирле үзидарә органнарының эшчәнлеген, шул

исәптән Жирлек Советы тарафыннан куелган мәсьәләләрне хәл итү турында еллык отчетларын тыңлый.

3. Жирлек Советы яисә аерым депутатлар (депутатлар төркемнәре) тарафыннан, нинди дә булса формада, аны үтәү барышында, Жирлек бюджеты акчалары белән идарә итү һәм эш итү рәхсәт ителми. Жирлек Советы һәм депутатлар Советы эшчәнлеген тәмин итүгә җибәрелә торган Жирлек бюджеты акчаларыннан кала.

Статья 39. Жирлек Советының эш тәртибе

1. Жирлек Советының эш тәртибе әлеге Устав һәм Жирлек Советының Регламенты белән билгеләнә.

2. Жирлек Советы эшчәнлегенә төп формасы-аның утырышлары, аларда Жирлек Советы компетенциясенә караган мәсьәләләр хәл ителә.

3. Жирлек Советы утырышы, әгәр анда Жирлек Советына сайланган депутатлар санының кимендә 50% ы катнашса, хокуклы була.

4. Жирлек Советының чираттагы утырышлары кирәк булган сәен, әмма кимендә өч айга бер тапкыр үткәрелә. Чираттан тыш утырышлар Жирлек Башлыгы яисә депутатлар төркеме инициативасы белән Жирлек Советы депутатларының билгеләнгән саныннан кимендә өчтән бер өлеше чакырыла.

5. Совет утырышлары Жирлек Башлыгы тарафыннан чакырыла. Жирлек Советы депутаты һәм чакырылган затлар чираттагы утырышның вакыты, урыны һәм көн тәртибе турында биш көннән дә соңга калмыйча, ә чираттан тыш утырыш - бер көннән дә соңга калмыйча хәбәр ителә.

6. Жирлек Советы утырышлары ачык һәм ачык үткәрелә. Жирлек Советының ачык утырышларында жирлекнең һәр кешесе катнаша ала.

Регламентта каралган очракларда, Жирлек Советы ябык утырыш үткәрү турында Карар кабул итәргә хокуклы, анда бары тик Жирлек Советы чакырган затлар, шулай ук утырышта законнар нигезендә катнашырга хокуклы затлар гына катнаша ала.

7. Жирлек Советының һәр утырышында утырыш беркетмәсе алын барыла. Утырыш беркетмәсенә утырышны үткәрү датасы, урыны һәм вакыты турында белешмәләр кертелә, карала торган барлык мәсьәләләр күчәрелә һәм тавыш бирү нәтиҗәләре күрсәтелгән барлык кабул ителгән карарлар теркәлә. Жирлек советы утырышы беркетмәсенә Жирлек Башлыгы кул куйганнан соң, аның белән жирлектәге һәр кеше таныша ала.

8. Жирлек Советы утырышларында һәр депутат бер тавышка ия. Жирлек Советы депутаты үзенә тавыш бирү хокукын шәхсән үзе гәмәлгә ашыра. Жирлек Советы утырышларында тавыш бирү ачык (шул исәптән исемле) һәм яшерен булырга мөмкин. Тавыш бирүнең һәр төрөн куллану очраклары әлеге Устав, Жирлек Советы Регламенты белән билгеләнә.

Статья 40. Жирлек Советында Фракцияләр

1. Жирлек Советында фракцияләрнең эшчәнлегенә тәртибе законнар һәм (яки) Жирлек Советының Регламенты яисә башка норматив хокукый акты белән билгеләнә.

2. Бетерү яки үзгәртеп кору белән бәйле рәвештә, сәясәи партия эшчәнлегенә туктатылган очракта, аның фракциясе эшчәнлегенә, шулай ук әлеге

фракцияда депутатларның әгъзалыгы юридик затларның бердәм дәүләт реестрына тиешле язма кертелгән көннән туктатыла.

3. Бермандатлы сайлау округы буенча сайланган һәм фракциягә керә торган депутат бары тик ул фракциягә кергән сәясәи партия әгъзасы гына булы ала.

Статья 41. Жирлек Советы эшчәнлеген оештыру

1. Жирлек Советы эшчәнлеген Жирлек Башлыгы оештыра.

2. Жирлек Советы Регламенты нигезендә, Жирлек Советы компетенциясенә кергән мәсьәләләргә алдан карау һәм әзерләү өчен, депутатлар арасынан, Жирлек Башлыгынан тыш, даими яки вакытлы комиссияләр төзелә ала һәм (яки) һәм (яки) әлеге мәсьәләләргә әзерләү өчен җаваплы депутатлар жирлек советы эшчәнлегенә төп юнәлешләргә буенча билгеләнә. Жирлек Советы депутаты икедән дә артмаган даими комиссиядә эшләргә хокуклы.

3. Муниципаль программалар, Жирлек Советы карарлары проектларын әзерләү, Жирлек Советы каршында иң мөһим мәсьәләләр буенча фикер алышу өчен, аның карары буенча депутатлар, Жирлек Башкарма комитеты, иҗтимагый берләшмәләр, оешмалар һәм предприятиеләр, белгечләр, экспертлар һәм Жирлек халкы составында эшче, эксперт һәм башка кешиләр төркемнәргә төзеләргә мөмкин.

Статья 42. Жирлек Советы тарафыннан контроль функцияләр башкару

1. Жирлек Советы Жирлек территориясендә әлеге Уставның, Жирлек Советы тарафыннан кабул ителә торган норматив актларның үтәлешен, Жирлек бюджетының үтәлешен, бюджеттан тыш фондылар акчаларын куллануны, Жирлекнең үсеш программаларын куллануны, Жирлекнең Башкарма комитеты һәм аның җитәкчесе эшчәнлеген контрольдә тоту.

2. Жирлекнең жирле үзидарә органнары һәм аларның вазыйфалы затлары тарафыннан закон, әлеге Устав һәм башка муниципаль хокукый актларны бозу фактлары ачылган очракта, Жирлек Советы карары белән, депутатлар арасынан әлеге фактларны тикшерү өчен вакытлыча контроль комиссияләр төзеләргә мөмкин.

3. Законнар нигезендә, Жирлек Советы , Жирлек Башлыгы инициативасы белән , Жирлек бюджеты акчаларын максатчан файдалану, муниципаль милекне файдалануның нәтижәләргә буенча тикшерүләр (ревизияләр) үткәреләргә мөмкин. Күрсәтелгән контроль һәм экспертиза-аналитика чараларын үткөрү тәртибе Жирлекнең ревизия комиссиясе турында Нигезләмә белән билгеләнә.

4. Жирлекнең башкарма комитеты, аның җитәкчесе, предприятиеләр, учреждениеләр, оешмалары, вазыйфалы затлары, территориаль иҗтимагый үзидарә органнары, әгәр законда башкасы билгеләнмәгән булса, Жирлек Советы, аның контроль комиссияләргә депутаты, Жирлек Советы карамагына караган мәсьәләләр буенча соратып алынган мәгълүматны бирергә тиеш, а кануннарны, муниципаль хокукый актларны бозган очракта, гаепле затларны җаваплылыкка тарту һәм хокук бозуларны бетерү өчен кичекмәстән чаралар күрергә тиеш.

5. Жирлек Советы, контроль функциялар башкарып, Жирлек Башкарма комитетының финанс-хужалык һәм башкарма-боеру эшчәнлегенә тыкшынырга хокуклы түгел.

Статья 43. Жирлек вәкилен муниципаль район Советына сайлау

1. Жирлек вәкиле яшерен яки ачык тавыш бирү юлы белән Алексеевск муниципаль районы Советына Жирлек Советы депутатлары арасынан сайлана.

2. Сайланган дип Жирлек Советы депутатларының билгеләнгән санынан артысыннан артыгы тавыш биргән кандидат санала.

Статья 44. Жирлек Советының вәкаләтләрен вакытынан алда туктату

1. Жирлек Советының вәкаләтләре, аны формалаштыру тәртибенә бәйsez рәвештә, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 73 статьясында каралган тәртиптә һәм нигезләр буенча вакытынан алда туктатылырга мөмкин.

Жирлек Советы вәкаләтләре шулай ук шул очракта туктатыла:

1) Жирлек Советы тарафыннан үз-үзен таркату турында карар кабул итү;

2) Жирлек Советы депутатларының әлеге составының хокуксызлыгы турында Татарстан Республикасы Югары суды карары үз көченә кергәндә, шул исәптән депутатларның үз вәкаләтләрен туктатуына бәйле рәвештә;

3) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 13 статьясы нигезендә Жирлекне үзгәртеп кору, Жирлек бетерелгән очракта ;

4) Жирлек чикләре үзгәрү нәтижәсендә сайлаучылар саны 25 проценттан артыкка арткан;

5) гражданнарның турыдан-туры ихтыяр белдерү юлы белән кабул ителгән карарны гамәлгә ашыру өчен таләп ителә торган муниципаль хокукый акты бастырып чыгару срогы бозылу.

2. Жирлек Советы вәкаләтләрен вакытынан алда туктату аның депутатларының вәкаләтләрен вакытынан алда туктатуга китерә.

3. Жирлек Советы вәкаләтләре вакытынан алда туктатылган очракта, вакытынан алда сайлаулар, Федераль законда билгеләнгән срокларда үткөрелә.

Статья 45. Жирлек Советының үз-үзен таркату турында карар кабул итү тәртибе

1. Жирлек Советының үз-үзен таркату турындагы карары Жирлек Башлыгы яки депутатлар төркеме инициативасы белән Жирлек Советы

депутатларының билгеләнгән саныннан кимендә яртысыннан да ким булмаган санда кабул ителергә мөмкин.

2. Үз-үзен таркату турында карар кабул итү инициативасы күрсәтелергә тиеш түгел:

1) Жирлек Советы сайланганнан соң беренче ел дәвамында;

2) Жирлек бюджетын кабул итү һәм аның үтәлеше турында хисап раслау чорында;

3) Жирлек Башлыгын чакыртып алу турында тавыш бирү уздыру чорында яисә аның вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта.

3. Жирлек Советының үз-үзен таркату турындагы язма тәкъдимендә үз-үзен таркату мотивлары булырга тиеш, шулай ук аңа үз-үзен таркату сәбәпләрен нигезләүче башка материаллар кушылырга мөмкин.

4. Депутатлар арасынан үз-үзен таркату мәсьәләсен алдан карау өчен Жирлек Советы карары белән комиссия төзелә. Жирлек Советы яки Жирлек Башлыгы карары белән Жирлек Советының үз-үзен таркату турындагы мәсьәлә халык алдында тыңлауларга чыгарылырга мөмкин.

5. Жирлек Советының үз-үзен таркату турындагы мәсьәләне карау дәвамлылыгы Жирлек Советы депутатлары һәм Жирлек халкы тарафыннан үз-үзен таркату инициативасының барлык шартлары һәм нигезләмәләре буенча һәрьяклы һәм объектив фикер алышу мөмкинлеген гарантияләргә тиеш. Үз-үзен таркату турында карар үз-үзен таркату турындагы инициативаны тәкъдим иткән көннән ике ай узгач кабул ителергә мөмкин.

6. Жирлек Советының үз-үзен таркату турындагы карар, яшерен тавыш бирү юлы белән, Жирлек Советы депутатларының билгеләнгән саныннан өчтән ике тавыш белән кабул ителә.

7. Жирлек Советы үз-үзен таркату турында тәкъдимне кире кайткан очракта, үз-үзен таркату турында кабат инициатива үз-үзен таркату турындагы мәсьәлә буенча тавыш биргән көннән бер елдан да соңга калмыйча күрсәтелергә мөмкин.

Статья 46. Жирлек Советы депутаты вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату

1. Жирлек Советы депутаты вәкаләтләре вакытыннан алда туктатыла:

1) үлем;

2) үз теләге белән отставкалар;

3) суд тарафыннан эшкә сәләтсез яисә чикләнгән эшкә сәләтле дип тану;

4) суд тарафыннан хәбәрсез югалган дип тану яисә вафат булган дип игълан итү;

5) судның гаепләү карарының үз көченә керүе;

6) Россия Федерациясеннән читкә даими яшәү урынына чыгу;

7) Россия Федерациясе гражданлыгын яисә чит ил гражданлыгын - Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә катнашучы чит ил гражданын туктату, аның нигезендә чит ил гражданы Жирлек үзидарә органнарына сайланырга хокуклы, әгәр Россия Федерациясенң халыкара шартнамәсендә башкасы каралмаган булса, чит дәүләт гражданлыгы (подданствосы) булу яисә Россия Федерациясе гражданының яисә чит ил гражданының чит дәүләт территориясендә даими яшәү хокукын раслый торган яшәү төре документы яисә башка документ булу, яисә Россия Федерациясе халыкара шартнамәсе

нигезендә жирле үзидарә органнарына сайланьрга хокукы булган чит ил гражданы булу;

8) сайлаучылар тарыфыннан кире чакырылу;

9) жирлек Советы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату;

10) хәрби хезмәткә чакырылу яки аны алыштыручы альтернатив граждан хезмәтенә жибәрү;

11) «Коррупциягә каршы тору турында» 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы Федераль законда, башка федераль законнарда билгеләнгән чикләүләрен, тыюларны, бурычларны үтәмәү;

12) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль законда һәм башка федераль законнарда билгеләнгән башка очрактарда.

2. Жирлек Советы депутаты вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турындагы карар Жирлек Советы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылу өчен нигез барлыкка килгән көннән соң 30 көннән дә соңга калмыйча кабул ителә, ә әгәр нигез Жирлек Советы сессияләре арасында барлыкка килсә - мондый нигез барлыкка килгән көннән өч айдан да соңга калмыйча кабул ителә.

3. Татарстан Республикасы Рәисе (Татарстан Республикасы Премьер-министры) Жирлек Советы депутаты вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турында гариза белән мөрәжәгать иткән очракта, Жирлек Советына әлегә гариза кERGән көн вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату өчен нигез барлыкка килгән көн булып тора.

4. Әлегә статьяның 1 өлешендәге 8 пунктында каралган очракта, Жирлек Советы депутаты вәкаләтләре Жирлек Советы депутатын чакыртып алу буенча тавыш бирү нәтижәләренә рәсми халыкка житкерелгән (бастырып чыгарылган) көннән туктатыла.

5. Жирлек Советы депутаты вәкаләтләре, әлегә статьяның 1 өлешендәге 9 пунктында каралган очракта, Жирлек Советы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктаткан көннән соң туктатыла.

6. Жирлек Советы депутаты вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта, депутатны өстәмә сайлаулар Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә билгеләнә.

IV бүлек. ЖИРЛЕК БАШЛЫГЫ

Статья 47. Жирлек башлыгы - Жирлекнең югары вазыйфалы заты

1. Жирлек Башлыгы жирлекнең иң югары вазыйфалы заты булып тора.

2. Жирлек Башлыгы Жирлек Советы тарафыннан сайлана һәм аның рәисе вәкаләтләрен башкара.

3. Жирлек башлыгының рәсми исеме-Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районының «Майна авыл жирлеген» муниципаль берәмлеген Башлыгы.

Кыскартылган исеме- Майна авыл жирлеген Башлыгы.

4. Жирлек Башлыгы вазыйфасы буенча Алексеевск муниципаль районы Советы депутаты булып тора.

5. Жирлек Башлыгы бер үк вакытта Жирлек Советын һәм Жирлек Башкарма комитетын җитәкли.

Статья 48. Жирлек башлыгын сайлау тәртибе

1. Жирлек Башлыгы яна сайланган Жирлек Советының беренче сессиясендә, әгәр Жирлек Советы тавыш бирүнең башка тәртибен билгеләмәсә, Жирлек Советы вәкаләтләре вакытына яшерен тавыш бирү юлы белән, Жирлек Советы депутатлары арасыннан сайлана.

Жирлек Башлыгын сайлау Жирлек Советы депутатлары тарафыннан тәкдир ителгән кандидатлар арасыннан, шул исәптән Жирлек халкы, иҗтимагый берләшмәләр, Татарстан Республикасы Рәисе тәкдирләре нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Жирлек Советы депутаты, әгәр аны сайлау өчен Жирлек Советы депутатларының билгеләнгән саныннан яртысыннан артыгы тавыш бирсә, Жирлек Башлыгы итеп сайланган дип санала.

3. Сайлаулардан соң Жирлек Башлыгы түбәндәге ант бирә:

«Үземә йөкләнгән югары вазыйфа Жирлек Башлыгының вазыйфаларын тормышка ашырганда, Россия Федерациясе Конституциясен һәм законнарын, Татарстан Республикасы Конституциясен һәм законнарын, Жирлек Уставын үтәргә, гражданның иминлеген тәмин итүгә, кеше һәм гражданның хокукларын һәм ирекларын яклау өчен бөтен көчләремне һәм белемләремне куярга ант итәм»

4. Жирлек Советының вәкаләтләре вакыты чыккач, Жирлек Башлыгы, билгеләнгән тәртиптә яңа Жирлек Башлыгы сайланганчы, Жирлек Башкарма комитеты эшчәнлеген белән җитәкчелек итүгә дәвам итә.

Статья 49. Жирлек башлыгы Статусы

1. Жирлек башлыгы даими нигездә эшли.

2. Жирлек Башлыгын Алексеевск муниципаль район Советында вазыйфага даими нигездә билгеләнгән очракта, ул Жирлек Башлыгы вәкаләтләрен даими булмаган рәвештә башкара.

3. Жирлек Башлыгы Жирлек Советы рәисе вәкаләтләрен башкара.

4. Жирлек башлыгы Россия Федерациясе Федераль Собрание Дәүләт Думасы депутаты, Россия Федерациясе Федераль Собрание Федерация Советы әгъзасы, Россия Федерациясе субъектлары дәүләт хакимиятенә закон чыгару (вәкиллеке) органнары депутаты булып алмый, Россия Федерациясенең башка дәүләт вазыйфаларын, Россия Федерациясе субъектларының дәүләт вазыйфаларын, шулай ук дәүләт гражданы хезмәт вазыйфаларын һәм муниципаль хезмәт вазыйфаларын били алмый. Сайланулы вазыйфага зат статусына бәйле башка чикләүләр федераль законнар белән билгеләнергә мөмкин.

Жирлек башлыгы хокуклы түгел:

- 1) эшмәкәрлек эшчәнлегә белән шәхсән яки ышанычлы затлар аша шөгыльләнәргә;
 - 2) коммерция яки коммерцияле булмаган оешма белән идарә итүдә катнашу, түбәндәге очраклардан тыш:
 - а) сәяси партия белән идарә итүдә, һөнәри берлек органында, шул исәптән жирле үзидарә органында төзелгән беренчел профсоюз оешмасының сайлаулы органында, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе аппаратында түләүсез нигездә катнашу, съездда (конференциядә) яисә башка ижтимагый оешманың, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативларының, күчемсез милек милекчеләре ширкәтләренең гомуми жыелышында катнашу;
 - б) Татарстан Республикасы Законында билгеләнгән тәртиптә Татарстан Республикасы Президентына (Татарстан Республикасы Премьер-министрына) алдан хәбәр итеп (сәяси партия белән идарә итүдә, һөнәри берлек органында, шул исәптән жирле үзидарә органында төзелгән беренчел профсоюз оешмасының сайлаулы органында, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе аппаратында түләүсез нигездә катнашудан, съездда (конференциядә) яисә башка ижтимагый оешманың, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативларының, күчемсез милек милекчеләре ширкәтләренең гомуми жыелышында катнашудан тыш);
 - в) Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре Советында, башка муниципаль берәмлекләрнең берләшмәләрендә, шулай ук аларның идарә органнарында Жирлек мәнфәгатьләрен түләүсез нигездә тәкъдим итү;
 - г) муниципаль берәмлек исемнән оешманы гамәлгә куючы вәкаләтләрнең гамәлгә ашыру тәртибен яисә муниципаль милектә булган акцияләр (устав капиталында өлешләр) белән идарә итү тәртибен билгеләүче муниципаль хокукый актлар нигезендә, муниципаль берәмлек идарә органнарында һәм Ревизия комиссиясендә муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен гамәлгә куючы (акционер, катнашучы) булган оешманың идарә итү органнарында һәм муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен бушлай тәкъдим итү;
 - д) федераль законнарда каралган башка очраклар;
 - 3) башка түләүле эшчәнлек белән шөгыльләнәргә, мөгаллимлек, фәнни һәм башка ижади эшчәнлектән тыш. Шулай ук вакытта мөгаллимлек, фәнни һәм башка ижади эшчәнлек бары тик чит ил дәүләтләре, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданны һәм гражданлыгы булмаган затлар акчалары хисабына гына финанслана алмый, әгәр Россия Федерациясенең халыкара килешүендә яки Россия Федерациясе законнарында башкача каралмаган булса;
 - 4) Россия Федерациясенең халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, идарә органнары, попечительлар яки күзәтчелек советлары, Россия Федерациясе территориясендә эшләүче чит ил коммерцияле булмаган хөкүмәтсиз булмаган һәм аларның структур бүлекчеләре составына керергә.
5. Жирлек Башлыгы 2008 елның 25 декабрендәге "Коррупциягә каршы торышында" 273-ФЗ номерлы Федераль законда, 2012 елның 3 декабрендәге 230-ФЗ номерлы «Дәүләт вазыйфаларын биләүче затларның

һәм башка затларның чыгымнарының аларның керемнәренә туры килүен тикшереп торы турында» Федераль законда, 2013 елның 7 маендагы 79-ФЗ номерлы «Аерым категориядәге затларга Россия Федерациясә территориясеннән читтә урнашкан чит ил банкларында счетлар (кертәмнәр) ачуны һәм счетлар (кертәмнәр) булдыруны, акчалар һәм кыйммәтле әйберләр саклауны, чит ил финанс инструментларына ия булуны һәм (яисә) алардан файдалануны тыю турында» Федераль законда, 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль законда башкасы каралмаган булса, билгеләнгән чикләүләргә, тыюларны үтәргә, бурычларны банкарырга тиеш.

Жирлек Башлыгы гражданлык, административ яки җинаяттә эшә яки административ хокук бозу эшә буенча яклаучы яки вәкил (законлы вәкилләк очракларыннан тыш) буларак катнаша алмый.

6. Жирлек Башлыгы үз эшчәнлегендә федераль закон һәм әлегә Устав нигезендә гражданныр һәм Жирлек Советы тарафыннан контрольдә тотыла һәм хисап тотә.

7. Жирлек Башлыгы Жирлек Советына ел саен үз эшчәнлегә нәтижәләргә, шул исәптән Жирлек Советы тарафыннан куелган мәсьәләләргә хәл итү турында отчет бирә.

Статья 50. Жирлек башлыгы вәкаләтләргә

Жирлек башлыгы:

- 1) башка муниципаль берәмлекләргән жирле үзидарә органнары, дәүләт һахимиятә органнары, гражданныр һәм оешмалар белән мөнәсәбәтләрдә Жирлек исеменнән эш итә, ышанычнамәсез Жирлек исеменнән эш итә;
- 2) Жирлек Советы эшен оештыра, Жирлек Советы утырышларын чакыра һәм аларга рәисләк итә;
- 3) Жирлек Советының чираттан тыш утырышын чакыруны талән итәргә хокукты;
- 4) Жирлек Советы тарафыннан кабул ителгән норматив хокукый актларга, шулай ук Жирлек Советы сессияләргә беркетмәләргәнә әлегә Уставта билгеләнгән тәртиптә имза сала һәм халыкка җиткәрә;
- 5) үз вәкаләтләргә чикләргәнә хокукый актлар чыгара;
- 6) гражданнырны кабул итүгә, аларның мөрәҗәгәтләргән карауны оештыра;
- 7) Жирлек Советы аппараты эшенә җитәкчеләк итә;
- 8) Жирлек Советының контроль вәкаләтләргән гәмәлгә ашыруны координацияли;
- 9) Жирлек Советы эшчәнлегән карап тоту һәм тәәмин итү очән Жирлек бюджетында каралган чыгымнар буенча акча бүлүчә булып тора;
- 10) Жирлек исеменнән икътисадый һәм социаль-мәдәни өлкәләрдә хезмәттәшләк турында дәүләт һахимиятә органнары, башка муниципаль берәмлекләргәнә Жирле үзидарә органнары белән шартнамәләр һәм килешүләр, Татарстан Республикасы дәүләт һахимиятә органнары белән

үзара хезмәттәшлек һәм гамәлләрне координацияләү турында шартнамалар һәм килешүләр төзи;

11) федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары белән муниципаль берәмлекләр башлыклары карамагына кертелгән башка вәкаләтләрне, шулай ук әлеге Устав, Жирлек Советы карарлары белән Жирлек Башлыгы компетенциясенә кертелгән башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра;

12) Жирле үзидарә органнары тарафыннан Жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне һәм Жирле үзидарә органнарына федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны тәмин итә.

13) Жирлек Башкарма комитеты эшчәнлегә белән бердәм башлангыч принципларында житәкчелек итә һәм Жирлек Башкарма комитеты тарафыннан аның вәкаләтләренә кергән вәкаләтләрнең үтәлеше өчен шөхси җаваплылык тотат;

14) Жирлек Советы, башка жирле үзидарә органнары һәм башка муниципаль берәмлекләр, дәүләт хакимияте органнары, гражданныр һәм оешмалар белән монәсәбәтләрдә Жирлекнең Башкарма комитетын тәкъдим итә;

15) Жирлек Советы каравына Жирлек бюджеты проекты һәм аның үтәлеше турында хисапларны тәкъдим итә;

16) Жирлек Советы каравына Жирлекнең комплекслы социаль-икътисадый үсеше планнары һәм программалары проектларын һәм аларның үтәлеше турында хисапларны тәкъдим итә;

17) Жирлек Советы раславына Башкарма комитет структурасы проекты кергә, хезмәткәрләрнең иң чик саны һәм хезмәткә түләү фонды белән билгеләнгән расланган структура нигезендә, Жирлек Башкарма комитетының штат расписаниесен раслай;

18) муниципаль хезмәткәрләрне һәм Жирлек Башкарма комитетының башка хезмәткәрләрен вазыйфага билгели һәм вазыйфадан азат итә, аларның эшчәнлеген контрольдә тотат, аларга карата кызыксындыру һәм дисциплина җаваплылык чаралары күрә;

19) Жирлек акчалары белән расланган бюджет нигезендә эш итә, Жирлекнең бюджет һәм башка счетларын банк учреждениеләрендә ача һәм яба;

20) Жирлек Башкарма комитетының Федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән Жирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыра һәм (яисә) гамәлгә ашыруны тәмин итә, аларның үтәлеше өчен персонал җавап тотат; тиешле законнар нигезендә һәм үтәү йөзеннән тапшырылган дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйлә мәсьәләләр буенча хокукий актлар чыгара;

21) жирлек Башкарма комитеты компетенциясенә кертелгән Жирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча хокукий актлар, шулай ук Жирлек Башкарма комитеты эшен оештыру мәсьәләләре буенча хокукий актлар чыгара;

22) Жирлек Советына елга бер тапкырдан да ким булмаган үз эшчәнлегә һәм Башкарма комитет эшчәнлегә турында хисап тапшыра;

23) Жирлек Башкарма комитеты хезмәткәрләре тарафыннан гражданның кабул итүне оештыра, гражданның шәхсән кабул итә, гражданның тәкъдимнәрен, гаризаларын һәм шикәятләрен карый, алар буенча карарлар кабул итә;

24) Жирлек мәнфәгатьләрен тәмин итү һәм яклау буенча, дәүләт һәм башка органнарда, Жирлек Башкарма комитеты исеминән чаралар күрә, судка гариза бирә, ышанычнамәләр бирә;

25) законнар, әлеге Устав, Жирлек Советы карарлары нигезендә башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.;

26) жирле үзидарә органнары тарафыннан жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне һәм федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән жирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны тәмин итә.

Статья 51. Жирлек Башлыгы урынбасары

1. Жирлек Башлыгы тәкъдире белән Жирлек Советы тарафыннан депутатлар арасынан Жирлек Башлыгы урынбасары сайлана.

2. Жирлек Советы депутаты, әгәр аны сайлау очен Жирлек Советы депутатларының билгеләнгән саныннан ыртасыннан артыгы тавыш бирсә, Жирлек Башлыгының сайланган урынбасары булып санала.

3. Жирлек Башлыгы урынбасары Жирлек Советы Регламентында билгеләнгән вазыйфаларны бүлү нигезендә функцияләрен үти, Жирлек Башлыгы йөкләмәләрен үти, ә вакытлыча булмаганда (авыруга яки отпускка бәйлә рәвештә) яки үз бурычларын үти алмаса, яисә вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта, әлеге Уставның 50 статьясындагы 10 пунктында каралган вәкаләтләрдән тыш, жирлек башлыгы вазыйфаларын башкара.

4. Жирлек Башлыгы урынбасары, үз вәкаләтләрен даими булмаган тәртиптә башкара.

5. Жирлек Башлыгы урынбасары вәкаләтләре әлеге Уставның 46 маддәсендә каралган нигезләр буенча вакытыннан алда туктатыла.

6. Жирлек башлыгы урынбасары, Жирлек Башлыгы инициативасы белән яисә Жирлек Советы депутатларының билгеләнгән саныннан кимендә өчтән бер өлеше таләбе буенча кабул ителә торган Жирлек Советы карары буенча да вазыйфадан теләсә кайсы вакытта чакыртып алынырга мөмкин. Жирлек Башлыгы урынбасарын чакыртып алу турындагы карар Жирлек Советы депутатларының билгеләнгән саныннан күпчелек тавыш белән кабул ителә.

Статья 52. Жирлек башлыгы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату

1. Жирлек Башлыгы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатыла:

- 1) үлем;
- 2) үз теләге белән отставкалар;
- 3) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 74.1 маддәсе нигезендә отставкага жибәрү;
- 4) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 74 маддәсе нигезендә вазыйфадан читләштерү;
- 5) суд тарафыннан эшкә яраксыз яисә чикләнгән эшкә яраклы дип тану;
- 6) суд тарафыннан хәбәрсез югалган дип тану яисә вафат булган дип игълан итү;
- 7) судның гаепләү карарының үз көченә керүе;
- 8) Россия Федерациясеннән читкә даими яшәү урынына чыгу;
- 9) Россия Федерациясә гражданлыгын яисә чит ил гражданлыгын - Россия Федерациясә халыкара шартнамәсендә катнашучы чит ил гражданын туктату, аның нигезендә чит ил гражданы жирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы, әгәр Россия Федерациясенң халыкара шартнамәсендә башкасы каралмаган булса, чит дәүләт гражданлыгы (подданствосы) булу яисә Россия Федерациясә гражданының яисә чит ил гражданының чит дәүләт территориясендә даими яшәү хокукын раслый торган яшәү төре документы яисә башка документ булу, яисә Россия Федерациясә халыкара шартнамәсә нигезендә жирле үзидарә органнарына сайланырга хокукы булган чит ил гражданы булу;
- 10) сайлаучылар тарафыннан кире чакыртылу;
- 11) сәламәтлегә торышы буенча суд тәртибендә билгеләнгәнчә, Жирлек Башлыгы вәкаләтләрен гамәлгә ашырырга сәләтсез булу;
- 12) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 13 маддәсе нигезендә, шулай ук жирлек бәтерелгән очракта яисә жирлекне үзгәртеп кору;
- 13) жирлек чикләрен үзгәртү нәтижәсендә сайлаучыларның саны 25% ка арту.
- 14) гражданнарның турыдан-туры ихтыярын белдерү юлы белән кабул ителгән карарны гамәлгә ашыру өчен кирәкле муниципаль хокукий актны бастырып чыгару срогын бозу;
- 15) «Коррупциягә каршы тору турында» 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы Федераль законда һәм башка федераль законнарда билгеләнгән чикләүләргә һәм тыюларны үтәмәү.

2. Жирлек Башлыгы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта, әлегә статьяның 1 өлешендәге 1-11 пунктларында күрсәтелгән нигезләр буенча, яңа Жирлек Башлыгын сайлау Жирлек Советының якындагы сессиясендә гамәлгә ашырыла.

3. Жирлек Башлыгы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта, Жирлек Советы тарафыннан үз составыннан сайланучы яңа Башлыкны

сайлау вәкаләтләре туктатылган көннән алты айдан да соңга калмыйча гамәлгә ашырыла.

Жирлек Башлыгы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылганнан соң алты ай узгач, яна Жирлек Башлыгы сайлана торган Жирлек Советы сессиясен яше буенча иң өлкән депутат алып бара.

Әгәр Жирлек Советының вәкаләтләре вакыты чыкканчыга кадәр алты айдан да ким вакыт калса, Жирлек Башлыгын Жирлек Советы составыннан сайлау яңа сайланган Жирлек Советының беренче сессиясендә башкарыла.

4. Жирлек Башлыгы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган яки суд карары буенча процессуаль мәжбүри итү чараларын кулланган очракта, аны сак астына алу яки вазыйфадан вакытлыча азат итү рәвешендә вакытлыча Жирлек Башлыгы урынбасары башкара.

Жирлек Башлыгы булмаган очракта, Жирлек Башлыгы вәкаләтләрен вакытлыча Жирлек Советы депутаты башкара, ул Жирлек Советының башка депутатлары, депутатларның инициатив төркемнәре тарафыннан тәкъдим ителгән кандидатлардан якындагы сессиясендә сайлана.

Жирлек Башлыгы урынбасары яисә Жирлек Советы депутаты вәкаләтләрен башкару вакыты Жирлекнең элеккеге башлыгы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган көннән алып алты айдан артмаса тиеш.

5. Татарстан Республикасы Рәисенң (Татарстан Республикасы Премьер-министры) вазыйфасыннан читләштерү турындагы хокукый акты нигезендә яисә Жирлек Башлыгын отставкага жиберү турында Жирлек Советы карары нигезендә вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган Жирлек Башлыгы әлеге хокукый актка яисә суд тәртибендә карарга шикаять бирсә, муниципаль сайлауларда сайланучы Жирлек Башлыгын вакытыннан алда сайлау суд карары законлы көченә кәргәнче билгеләнергә мөмкин түгел.

Статья 53. Жирлек Башлыгының отставкага китүе

1. Жирлек Советы «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә Жирлек Башлыгын Жирлек Советы депутатлары инициативасы яисә Татарстан Республикасы Рәисе (Татарстан Республикасы Премьер – министры) инициативасы буенча отставкага жиберергә хокуклы.

2. Жирлек Башлыгын отставкага жиберү өчен нигез булып тора:

1) «Россия Федерациясендә Жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 75 статьясындагы 1 өлешенң 2 һәм 3 пунктларында каралган нәтижеләргә китергән Жирлек Башлыгының карарлары, гамәлләре (гамәл кылмавы);

2) жирле әһәмияттәге мәсьәләләргә хәл итү, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда, башка федераль законнарда, әлеге Уставта каралган вәкаләтләргә гамәлгә ашыру буенча оч ай һәм аннан да күбрәк вакыт эчендә вазыйфаларны һәм (яисә) жирле үзидарә органнарының федераль законнар һәм Татарстан Республикасы

законнары белән жирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны тәмин итү буенча бурычларын үтәмәү;

3) Жирлек Башлыгының ике тапкыр рәттән ел саен Жирлек Советы каршында үткәрелә торган отчет нәтижеләре буенча эшчәнлегенә канәгатьләнмәслек бая;

4) Жирлек Башлыгы 2008 елның 25 декабрендәге "Коррупциягә каршы торышында" 273-ФЗ номерлы Федераль законда, 2012 елның 3 декабрендәге 230-ФЗ номерлы «Дәүләт вазыйфаларын биләүче затларның һәм башка затларның чыгымнарының аларның керемнәренә туры килүен тикшереп торышында» Федераль законда, 2013 елның 7 маендагы 79-ФЗ номерлы «Аерым категориядәге затларга Россия Федерациясенең территориясеннән читтә урнашкан чит ил банкларында счетлар (кертмнәр) ачуны һәм счетлар (кертмнәр) булдыруны, акчалар һәм кыйммәтле эйберләр саклауны, чит ил финанс инструментларына ия булуны һәм (яисә) алардан файдалануны тыю турында» Федераль законда, 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль законда башкасы каралмаган булса, билгеләнгән чикләүләрен, тыюларны үтәмәү, бурычларны башкармау.

5) Жирлек Башлыгының, Башкарма комитетның, муниципаль берәмлекнең башка органнары һәм Жирле үзидарә органнары һәм вазыйфалы затлары һәм ведомство карамагындагы оешмаларының расасына, милләтенә, теленә, диненә һәм башка шартларга карап, кеше һәм граждандар хокуклары һәм ирекләре тигезлегенә дәүләт гарантияләрен массакүләм төстә бозуга, раса, милли, тел яки дини билгеләр буенча хокукларны чикләүгә һәм дискриминацияләүгә юл кую, милләтара һәм конфессиональ татулыкны бозуга китереп, милләтара (этникара) һәм конфессияара конфликтлар барлыкка килүгә ярдәм итә.

3. Жирлек Советы депутатларының Жирлек Башлыгын отставкага жиберү турында, Жирлек Советы депутатларының инициативасы, депутатларның билгеләнгән саныннан кимендә өчтән береннән дә ким булмаган өлеше тәкъдиме Жирлек Советына кертелә торган мөрәҗәгать рәвешендә рәсмиләштерелә. Әлеге мөрәҗәгать Жирлек Башлыгын отставкага жиберү турындагы карар проекты белән бергә кертелә. Әлеге инициативаны тәкъдим итү турында Жирлек Башлыгына һәм Татарстан Республикасы Рәисенә (Татарстан Республикасы Премьер – министрына) әлеге мөрәҗәгать Жирлек Советына керткән көннән соң килүче көннән дә соңга калмыйча хәбәр ителә.

4. Жирлек Советы депутатларының Жирлек Башлыгын отставкага жиберү турындагы инициативасын карау Татарстан Республикасы Рәисе (Татарстан Республикасы Премьер – министры) фикерен исәпкә алып гамәлгә ашырыла.

5. Әгәр Совет депутатлары инициативасын караганда, Жирлек Башлыгын отставкага чыгару турында карар Жирле үзидарә органнары тарафыннан федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны тәмин итүгә кагылышлы мәсьәләләрне карау һәм (яисә) Жирлек Башлыгының «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 75 статьясындагы 1 өлешенң 2 һәм 3 пунктларында

каралган нәтижеләргә китергән (йогынты ясаган) гамәлләр (гамәл кылмау) башлыгының жирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны тәмин итүгә кагылышлы мәсьәләләргә карау күздә тотылса, Жирлек Башлыгын отставкага жибәрү турындагы карар барытик Татарстан Республикасы Рәисе (Татарстан Республикасы Премьер-министры) ризалыгы белән генә кабул ителергә мөмкин.

6. Татарстан Республикасы Рәисенең (Татарстан Республикасы Премьер – министры) Жирлек Башлыгын отставкага жибәрү турындагы инициативасы мөрәжәгать рәвешендә рәсмиләштерелә, ул Жирлек Советының тиешле карары проекты белән бергә Жирлек Советына кертелә. Әлеге инициативаны Жирлек Советына тәкъдим итү турында әлеге мөрәжәгать керткән көннән соң килүче көннән дә сонга калмыйча Жирлек Башлыгына хәбәр ителә.

7. Жирлек Советы депутатлары яисә Татарстан Республикасы Рәисе (Татарстан Республикасы Премьер – министры) тарафыннан Жирлек Башлыгын отставкага жибәрү турындагы инициативаны карау тиешле мөрәжәгать керткән көннән бер ай эчендә Жирлек Советы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

8. Жирлек Советының Жирлек Башлыгын отставкага жибәрү турындагы карары кабул ителгән дип санала, әгәр аның очен Жирлек Советы депутатларының билгеләнгән саныннан кимендә өчтән икесе тавыш бирсә.

9. Жирлек Советының Жирлек Башлыгын отставкага жибәрү турындагы карары Жирлек Советы Рәисе тарафыннан имзалана.

10. Әлеге Устав нигезендә Жирлек башлыгы Жирлекнең Башкарма комитетын җитәкли һәм Жирлек Советы Рәисе вәкаләтләрен башкара икән, Жирлек Башлыгын отставкага жибәрү турындагы карар Жирлек Советы сессиясендә рәислек итүче депутат тарафыннан имзалана.

11. Жирлек башлыгын отставкага жибәрү турында Жирлек Советы тарафыннан карар каралганда һәм кабул ителгәндә, тәмин ителергә тиеш:

1) тиешле сессияне үткөрү датасы һәм урыны турында аларга алдан хәбәр итү, шулай ук Жирлек Советы депутатлары яисә Татарстан Республикасы Рәисенең (Татарстан Республикасы Премьер – министры) мөрәжәгате һәм аны отставкага жибәрү турында Жирлек Советы карары проекты белән танышу; тиешле сессияне үткөрү датасы һәм урыны турында аларга алдан хәбәр итү, шулай ук Жирлек Советы депутатлары яисә Татарстан Республикасы Рәисенең (Татарстан Республикасы Премьер – министры) мөрәжәгате һәм аны отставкага жибәрү турында Жирлек Советы карары проекты белән танышу;

2) аңа Жирлек Советы депутатларына отставкага жибәрү очен нигез буларак куела торган хәлләр турында аңлатмалар бирү мөмкинлеген бирү.

12. Әгәр Жирлек Башлыгы аны отставкага жибәрү турында Жирлек Советы карары белән килешмәсә, ул үзенә аерым фикерен язма рәвештә баян итәргә хокуклы.

13. Жирлек Советының Жирлек Башлыгын отставкага жибәрү турындагы карары кабул ителгән көннән биш көннән дә сонга калмыйча халыкка рәсми рәвештә җиткерелергә (бастырып чыгарылырга) тиеш. Әгәр Жирлек Башлыгы аны отставкага жибәрү мәсьәләсә буенча үзенә аерым фикерен язмага белдерсә, ул Жирлек Советының күрсәтелгән карары белән бер үк вакытта басылып чыгарга тиеш.

14. Әгәр Жирлек Советы депутатларының яисә Татарстан Республикасы Рәисенә (Татарстан Республикасы Премьер – министры) жирлек башлыгын отставкага жибәрү турындагы инициативасы Жирлек Советы тарафыннан кире кагылса, Жирлек Башлыгын отставкага жибәрү турындагы мәсьәлә Жирлек Советы сессиясен үткәргән көннән ике айдан да соңга калмыйча Жирлек Советына кабат карауга чыгарылырга мөмкин.

15. Жирлек Советы тарафыннан аны отставкага жибәрү турында Карар кабул ителгән Жирлек Башлыгы әлеге карарга карата шикаять белдерү турындагы гариза белән мондый карар рәсми басылып чыккан көннән соң 10 көн эчендә судка мөрәжәгать итәргә хокуклы.

V бүлек. ЖИРЛЕКНЕҢ БАШКАРМА КОМИТЕТЫ

Статья 54. Жирлекнең Башкарма комитеты – Жирле үзидарәнәң Жирлектәге башкарма-боеру органы

1. Жирлек башкарма комитеты жирле үзидарәнәң Жирлектәге башкарма - боеру органы булып тора.

2. Жирлек Башкарма комитетының рәсми исеме-Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районының «Майна авыл жирлегә» муниципаль берәмлегә Башкарма комитеты.

Кыскартылган исеме- Майна авыл жирлегә башкарма комитеты.

3. Жирлекнең Башкарма комитетын Жирлек Башлыгы житәкли.

4. Жирлекнең Башкарма комитеты Жирлек Советына һәм гражданнарға хисап тота һәм алар тарафыннан контрольдә тотыла.

5. Жирлек Башкарма комитетының исеме язылган мөһерә һәм бланклары бар.

6. Жирлекнең Башкарма комитеты эшчәнлеген тәмин итү чыгымнары Жирлек бюджетында Россия Федерациясә бюджетларының чыгымнары классификациясә нигезендә аерым юл белән карала.

Статья 55. Жирлек башкарма комитеты структурасы

1. Башкарма комитет структурасы Башкарма комитет житәкчесә тәкъдимә буенча Жирлек Советы тарафыннан раслана.

2. Жирлек Башкарма комитеты структурасына түбәндәгеләр керә: Башкарма комитет житәкчесә – Жирлек Башлыгы, Башкарма комитет Секретаре, башка вазифалы затлар һәм Башкарма комитетның тармак (функциональ) органнары.

3. Жирлек Башкарма комитеты эшчәнлегендә ярдәм күрсәтү, жирле әһәмияттәгә мәсьәләләрне хәл итү буенча мәсьәләләрне килештереп хәл итү өчен, Жирлек Башлыгы карары белән координация, эксперт һәм башка иҗтимагый (консультатив) Советлар төзәләргә мөмкин. Күрсәтелгән Советлар Жирлекнең Башкарма комитеты структурасына керми. Аларда эш җәмәгәтә башлангычларында алып барыла.

Статья 56. Башкарма комитетның вәкаләтләре

1. Башкарма комитет:

1) планлаштыру, бюджет, финанс һәм исәпкә алу өлкәсендә:

- Жирлек бюджеты проекты, Жирлекнең комплекслы социаль-икътисади үсеш планнары һәм программалары проектларын эшли;

- Жирлек бюджетның үтәлешен тәмин итә, Жирлекнең комплекслы социаль-икътисади үсеше планнарын һәм программаларын үтәүне оештыра;

- Жирлек бюджеты үтәлеше турында отчет, Жирлекнең комплекслы социаль-икътисади үсеше планнары һәм программаларының үтәлеше турында отчет эзерли;

- Жирлекнең икътисад һәм социаль өлкәсе торышын характерлый торган статистик күрсәткечләр җыюны һәм күрсәтелгән мәгълүматларны Россия Федерациясә Хөкүмәтә билгеләгән тәртиптә дәүләт хакимияте органнарына бирүне оештыра;

- «Россия Федерациясендә стратегик планлаштыру турында» 2014 елның 28 июнендәге 172-ФЗ номерлы Федераль законда каралган стратегик планлаштыру өлкәсендә вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

2) муниципаль милек белән идарә итү, Жирлек территориясендә предприятиеләр, учреждениеләр һәм оешмалар белән үзара мөнәсәбәтләр:

- Жирлекнең муниципаль милкендәге мөлкәтә белән идарә итә, муниципаль милек объектларын төзү, сатып алу, куллану, алар белән эш итү һәм арендау мәсьәләләрен хәл итә;

- муниципаль милектә булмаган предприятиеләр, оешмалар белән Жирлекнең икътисади һәм социаль үсешендә хезмәттәшлек турында килешүләр төзи;

- Жирлек территориясендә халыкка хезмәт күрсәтү өлкәсендә төрле милек формасындагы предприятиеләр булдыруга ярдәм итә;

- муниципаль ихтыяҗларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләрне сатып алу өлкәсендә контракт системасы турында Россия Федерациясә законнары нигезендә муниципаль заказ формалаштыра һәм урнаштыра;

- Жирлекне төзекләндерү, халыкка коммуналь хезмәт күрсәтү, социаль инфраструктура объектларын төзү һәм ремонтлау, продукция житештерү, халыкның көнкүреш һәм социаль - мәдәни ихтыяҗларын канәгәтләндерү өчен кирәкле хезмәтләр күрсәтү, моның өчен каралган үз матди һәм финанс чараларын кулланып башка эшләр башкаруга заказ бирүче булып тора;

- Жирлек Советы билгеләгән тәртиптә муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр булдыра, аларның максатларын, шартларын һәм тәртибен билгели, аларның уставларын раслый, муниципаль казна учреждениеләрен финанслауны тәмин итә, муниципаль учреждениеләрне һәм предприятиеләрне үзгәртеп кору һәм бетерү мәсьәләләрен хәл итә, контракт нигезендә билгели һәм аларның житәкчеләрен биләп торган вазыйфадан азат итә;

- муниципаль казна учреждениеләре эшчәнлеген финанс ягыннан тәмин итүне һәм бюджет һәм автоном муниципаль учреждениеләр тарафыннан муниципаль йөкләмә үтәлешен финанс ягыннан тәмин итүне гамәлгә ашыра;

- әгәр федераль законнарда башкасы каралмаган булса, муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр тарафыннан күрсәтелә торган хезмәтләргә тарифларны һәм муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр тарафыннан башкарыла торган эшләргә тарифларны билгели;

- энергияне сак тоту һәм энергетика нәтижәлелеген арттыру өлкәсендә муниципаль программалар эшли һәм гамәлгә ашыра, Жирлек чикләрендә муниципаль торак фонды урнашкан күпфатирлы йортларга энергетика тикшерүен уздыруны оештыра һәм энергияне сак тоту турындагы һәм энергетика нәтижәлелеген арттыру турындагы законнарда каралган башка чараларны оештыра һәм үткәрә;

- аларга таләпләр Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә торган коммуналь инфраструктура системаларын комплексы үстөрү программасын, транспорт инфраструктурасын комплексы үстөрү программаларын, жирлекнең социаль инфраструктурасын комплексы үстөрү программаларын эшли һәм тормышка ашыра;

3) территорияль планлаштыру, жирдән һәм башка табигый ресурслардан файдалану, әйләнә-тирәлекне саклау өлкәсендә:

- Жирлекнең генераль планы проектын һәм Жирлекнең башка шөһәр төзелеше документациясе проектларын, Россия Федерациясенен шөһәр төзелеше кодексы нигезендә, Жирлек Советына раслауга әзерли һәм күтәрә, аларның үтәлешен тәмин итә;

- муниципаль милектә булган жирләрдән рациональ файдалану һәм саклауны планлаштыруны һәм оештыруны гамәлгә ашыра;

- Жирлек жирләреннән файдалануга муниципаль жир контролен гамәлгә ашыра;

- халыкка экологик хәл турында хәбәр итә, тиешле органнарга әйләндәтирә мохиткә куркыныч тудыручы, табигатьтән файдалану турындагы законнарны бозучы предприятиеләрнең, учреждениеләрнең, оешмаларның эш-гамәлләре турында хәбәр итә;

- жир кишәрлекләрен резервлай, Жирлек чикләрендә муниципаль ихтыяждар өчен жир кишәрлекләре бирә һәм ала;

- муниципаль урман контролен гамәлгә ашыра.

- адресация объектларына адресларны бирә, адресларны үзгәртә, юкка чыгара, урам-юл челтәре элементларына (федераль әһәмияттәге автомобиль юлларыннан, төбәк яки муниципальара әһәмияттәге автомобиль юлларыннан, муниципаль районның жирле әһәмияттәге автомобиль юлларыннан тыш), Жирлек чикләрендә планлаштыру структурасы элементларының атамаларын үзгәртә, юкка чыгара, мондый атамаларны үзгәртә, юкка чыгара, Дәүләт адреслы реестрында мәғлүмат урнаштыра;

4) төзелеш, транспорт һәм элемтә өлкәсендә:

- муниципаль торак фондын төзүне һәм карап тотуны оештыра, аның исәбен алып бара, Жирлек территориясендә торак төзелеше өчен шартлар тудыруны тәмин итә;

- билгеләнгән тәртиптә социаль наем шартнамәләре буенча бирелә торган торак урыннарына мохтаждар буларак гражданның исәпкә алуны алып бара;

- билгеләнгән тәртиптә торак биналарны торак булмаган биналарга һәм торак булмаган биналарны торак биналарга күчерү турында Карар кабул итә, торак биналарны үзгәртеп коруны һәм яңадан планлаштыруны килештерә, билгеләнгән тәртиптә муниципаль торак фондын торак урыннарын яшәү өчен яраксыз дип таный;

- муниципаль торак фондыннан файдалану һәм саклануны, әлеге фондын торак биналарының санитар һәм техник кагыйдәләргә һәм нормаларга, законнарның башка таләпләренә туры килүе буенча муниципаль торак контролен гамәлгә ашыра;

- Россия Федерациясе гражданның законнары нигезендә үз белдере белән төзелгән корылманы жимерү турында, үз белдере белән төзелгән корылманы жимерү яисә аны рөхсәт ителгән төзелешнен, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнен, жирдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләрендә, территорияне планлаштыру документларында, яисә федераль законнарда билгеләнгән капитал төзелеш объектлары параметрларына туры китерү турындагы карарны кабул итә.

- Жирлекнең торак пунктлары чикләрендә жирле әһәмияттәге автомобиль юлларына карата юл эшчәнлеген башкара;

- Жирлек территориясендә эш итүче жәмәгать транспортының тукталыш урыннарын, тарифларны, маршрутларны, хәрәкәт графигын раслый яки килештерә;

- жәмәгать транспорты тукталышлары өчен бүлеп бирелгән урыннары төзекләндерүне тәмин итә;

- халыкны элемтә хезмәтләре белән тәмин итү өчен шартлар тудыруны тәмин итә;

5) халыкка торак-коммуналь, көнкүреш, сәүдә һәм башка хезмәт күрсәтү өлкәсендә:

- халыкны жәмәгать туклануы, сәүдә һәм көнкүреш хезмәте күрсәтү белән тәмин итү өчен шартлар тудыра;

базарлар һәм ярминкәләр оештыра;

- халыкның ялын оештыру һәм мәдәният оешмалары хезмәтләре белән тәмин итү өчен шартлар тудыра;

- Жирлек территориясендә физик культура, мәктәп спорты һәм массакуләм спорт үсеше өчен шартлар тудыра, Жирлекнең рәсми физкультура-сәламәтләндрү һәм спорт чараларын үткәрүне оештыра;

- Жирлек халкының массакуләм ял итү өчен шартлар тудыра һәм халык күпләп ял итә торган урыннарны төзекләндрүне оештыра, шул исәптән гражданның гомуми файдаланудагы су объектларына һәм аларның яр бие полосаларына ирекле үтеп керүен тәмин итә;

- ритуаль хезмәтләр күрсәтүне оештыра һәм күмү урыннарын карап тотуны тәмин итә;

- Жирлек чикләрендә халыкны су белән тәмин итүне, ташландык суларны агызуны, халыкны ягулык белән тәмин итүне Россия Федерациясә законнарында билгеләнгән вәкаләтләр чикләрендә оештыра;

б) төзекләндрү өлкәсендә:

- каты коммуналь калдыкларны жыю (шул исәптән аерым туплану) һәм транспортлау эшчәнлеген оештыра;

- Жирлек территориясен төзекләндрү кагыйдәләрен раслий, төзекләндрү өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыра, аның предметы-Жирлек территориясен төзекләндрү кагыйдәләрен, социаль, ишженерлык һәм транспорт инфраструктурасы объектларының һәм күрсәтелә торган хезмәтләрнең инвалидлар өчен үтемле булуын тәмин итү тәләшләрен, әлегә кагыйдәләргә туры китереп, Жирлек территориясен төзекләндрүне оештыру, шулай ук шәһәр урманнарын, Жирлек чикләрендә урнашкан аеруча саклана торган табигать территорияләренең урманнарын, урманнарын куллану, саклау, янадан торгызуны оештыру;

7) гражданның хокукларын һәм ирекләрен саклау, законлылыкны тәмин итү, халыкны һәм территорияләренә гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендә:

- Жирлек территориясендә законнар, дәүләт хакимияте һәм Жирле үзидарә органнары актлары үтәләшен, гражданның хокукларын һәм ирекләрен саклауны тәмин итә;

- билгеләнгән тәртиптә, шул исәптән судта яки арбитраж судта, Жирле үзидарә органнарының һәм дәүләт вазыйфаи затларының, предприятиеләрнең, учреждениеләрнең, оешмаларның хокукларын бозучи актларына карата шикаять бирә;

- жәмәгать тәртибен саклауда катнашучы гражданнырга һәм аларның берләшмәләренә ярдәм күрсәтә, халык дружиналары эшчәнлегә өчен шартлар тудыра;

- Жирлекнең торак пунктлары чикләрендә беренчел янгын куркынычсызлыгы чараларын үткәрүне тәмин итә;

- гадәттән тыш хәлләренә бетерү өчен жирле финанс һәм матди ресурслар резервларын булдыруны тәмин итә;

- үз вәкаләтләре чикләрендә һәм билгеләнгән тәртиптә халыкка гадәтгән тыш хәлләр барлыкка килү куркынычы турында хәбәр итүне һәм халыкка хәбәр итүне тәмин итә;

- муниципаль сайлауларны, Жирле референдумы, Жирлек депутатын чакыртып алу, Жирлек чикләрен үзгәртү, Жирлекне үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирүне әзерләү һәм үткәргүне оештыру ягынан һәм матди-техник яктан тәмин итә;

- жыйлышлар, митинглар, урам йөрешләре, демонстрацияләр һәм пикетлар уздыруга, спорт, тамаша һәм башка массакүләм иҗтимагый чаралар үткәргүгә бәйле законнарда каралган чараларны гамәлгә ашыра;

8) Жирле үзидарә органнына Федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен үтәү өлкәсендә;

- федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә жирле үзидарә органнына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыра;

- дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен бирелгән матди һәм финанс чараларын исәпкә алып бара һәм тиешле файдалануны тәмин итә;

- федераль законнарда һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән тәртиптә тапшырылган дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру турында хисаплар тапшыра;

- Жирлек Советы карарлары нигезендә үзләренә тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен, Жирлекнең Жирле үзидарә органны карамагында булган матди ресурслардан һәм финанс чараларынан өстәмә файдалануны тәмин итә;

- кирәк булганда, Алексеевск муниципаль районының Финанс-бюджет палатасы белән Жирлек бюджетын формалаштыру һәм үтәү буенча вәкаләтләрне тапшыру турында килешү төзи;

9) башка вәкаләтләр:

- Жирлекнең архив фондларын формалаштыруны тәмин итә;

- авыл хужалыгы житештерүен үстерүдә, кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү өчен шартлар тудыруда ярдәм итә;

- Жирлектә балалар һәм яшьләр белән эшләр буенча чаралар оештыра һәм тормышка ашыра;

- милләтара һәм конфессиональара татулыкны ныгытуга, Жирлек территориясендә яшәүче Россия Федерациясе халыкларының телләрен һәм мәдәниятен саклап калу һәм үстерүгә, мигрантларны социаль һәм мәдәни адаптацияләүгә, милләтара (этникара) конфликтларны профилактикалауга юнәлтелгән чараларны тормышка ашыру өчен шартлар тудыра;

- федераль законнар нигезендә халыкара һәм тышкы икътисадиый элемтәләренә үз вәкаләтләре чикләрендә гамәлгә ашыра;

- Гражданның элекке Уставның 7 статьясындагы 1 өлешенен 4 һәм 19 пунктларында каралган Жирлекнең жирле эһәмияттәге мәсьәләләрен хәл итү максатларында (шул исәптән дежурстволарда) яшәсә өчен социаль

әһәмиятле эшләрне ирекле нигездә башкаруға жәлеп итү турында қарар қабул итә һәм аларны уздыруны оештыра;

2) Жирлекнең Жирле әһәмияттә булмаған мәсьәләләрне хәл итүгә Жирлек башкарма комитеты вәкаләтләре:

1) Жирлек музейлары булдыра;

2) Жирлектә нотариус булмаған очракта законнарда қаралған нотариаль гамәлләр башкара;

3) опека һәм попечительлек эшчәнлеген тормышқа ашыруда қатнаша;

4) Жирлек территориясендә Жирле милли-мәдәни мохтариәтләренң хоқуқларын тормышқа ашыру белән бәйлә эшчәнлекне тормышқа ашыру өчен шартлар тудыра;

5) Россия Федерациясе халықларының милли-мәдәни үсешенә һәм Жирлек территориясендә миллиләтара мөнәсәбәтләр өлкәсендә чараларны тормышқа ашыруға ярдәм итә;

6) Жирлек территориясендә урнашқан муниципаль предпрятиеләр һәм учреждениеләрне мобилизацион әзерләү чараларын оештыруда һәм тормышқа ашыруда қатнаша;

7) муниципаль янгын сагын булдыра;

8) туризмины үстерү өчен шартлар тудыра;

9) кеше хоқуқларын тәәмин итүгә жәмәгать контролен һәм мәжбүри тоту урыннарында булған затларға ярдәм итүне гамәлгә ашыручы ижтимагый күзәтчелек комиссияләренә ярдәм күрсәтү;

10) «Россия Федерациясендә инвалидларны социаль яклау турында» 1995 елның 24 ноябрәндәгә 181-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә инвалидларның ижтимагый берләшмәләренә, шулай ук Гомумроссия инвалидлар ижтимагый берләшмәләре тарафыннан оештырылған оешмаларға ярдәм күрсәтү;

11) торак законнары нигезендә социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча муниципаль торак фондынан гражданнырга торак урыннары бирү;

12) Жирлек территориясендә яшәүче хужасыз хайваннар белән эш итү эшчәнлеген башкара;

13) «Россия Федерациясендә хоқуқ бозуларны профилактикалау системасы нигезләре турында» 2016 елның 23 июнендәгә 182-ФЗ номерлы Федераль законда қаралған хоқуқ бозуларны профилактикалау өлкәсендә чараларны гамәлгә ашыру;

14) инвалидларның, сәләмәтлеге мөмкинлекләре чикләнгән затларның физик культурасын һәм спортын үстерүгә, адаптив физик культураға һәм жайлашу спортына ярдәм күрсәтү;

15) «Кулланучылар хоқуқларын яклау турында» 1992 елның 7 февралендәгә 2300-I номерлы Россия Федерациясе Законында қаралған кулланучылар хоқуқларын яклау чараларын гамәлгә ашыра;

16) полиция участок уполномоченные вазыйфасын биләп торучы хезмәткәргә һәм аның гаилә әгъзаларына хезмәткәр тарафыннан күрсәтелгән вазыйфаны биләү чорында торак урыны бирә.

17) алкоголь, наркотик яки башка токсик исерек хәлдә булган затларга ярдәм күрсәтү чараларын гамәлгә ашыру.

VI бүлек. БАШКА ЖИРЛЕ ҮЗИДАРӘ ОРГАННАРЫ.ЖИРЛЕ ҮЗИДАРӘ ОРГАННАРЫНЫҢ ҮЗАРА ХЕЗМӘТТӘШЛЕГЕ

Статья 57. Жирлекнең ревизия комиссиясе

1. Жирлекнең ревизия комиссиясе финанс тикшерүе үткәру буенча даими эшләүче, коллегиаль жирле үзидарә органы булып тора.

2. Жирлекнең ревизия комиссиясе Жирлек Советы тарафыннан төзелә һәм рәистән һәм ике аудитордан тора.

3. Жирлекнең Ревизия комиссиясен оештыру һәм аның эшчәнлиге 2011 елның 7 февралендәге «Россия Федерациясе субъектларының һәм муниципаль берәмлекләренең контроль-хисап органнарын оештыруның һәм аларның эшчәнлегенә гомуми принциплары турында» 6-ФЗ номерлы Федераль закон, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, Россия Федерациясе Бюджет кодексы, башка федераль законнар һәм Россия Федерациясенең башка норматив хокукий актлары, муниципаль норматив хокукий актлар белән билгеләнә. Федераль законнарда билгеләнгән очракларда һәм тәртиптә, Жирлекнең Ревизия комиссиясе эшен һәм эшчәнлеген хокукий жайга салу шулай ук Татарстан Республикасы законнары белән гамәлгә ашырыла.

4. Жирлек Советы Алексеевск муниципаль районы Советы белән тышкы муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыру буенча Жирлекнең Ревизия комиссиясе вәкаләтләрән Алексеевск муниципаль районы Контроль-хисап палатасына тапшыру турында киешү төзергә хокуклы.

Статья 58. Жирлек Советы, Жирлек Башлыгы, Жирлек Башкарма комитеты һәм башка Жирле үзидарә органнарының үзара хезмәттәшлиге нигезләре

1. Әлеге Уставта билгеләнгән вәкаләтләрне бүлешү нигезендә Жирлек Советы, Жирлек Башлыгы һәм Жирлек Башкарма комитеты үз вәкаләтләрән мөстәкыйль гамәлгә ашыралар.

2. Жирлек Советы һәм Жирлек Башкарма комитеты, Жирлекнең икътисади һәм социаль үсеше процесслары белән нәтижәле идарә итү максатыннан, законнарда, әлеге Уставта билгеләнгән формаларда, халык мәнфәгатьләрендә хезмәттәшлек итәргә тиеш.

3. Жирлек Советы һәм Жирлек Башкарма комитеты бер-берсенә кабул ителгән норматив-хокукий актларны кул куйган көннән жиде көн эчендә жиберәләр.

5. Жирлек Башлыгы, Жирлекнең Башкарма комитеты житәкчесе буларак, Жирлек Советының, Жирлек Башлыгының хокукий актларын кабул итү, гамәлдән чыгару, үзгәртү турындагы тәкъдим белән Жирлек Советына мөрәжәгать итәргә хокуклы, шулай ук аларга карата суд тәртибендә шикаять бирергә хокуклы.

6. Башка жирле үзидарә органнарының үзара хезмәттәшлегә тәртибе Жирлек Советы тарафыннан билгеләнергә мөмкин.

Статья 59. Жирле үзидарә органнары арасында бәхәсләрне хәл итү
Жирлекнең жирле үзидарә органнары арасында аларның вәкаләтләрөн гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча бәхәсләр килештерү процедураларын үткөрү юлы белән яисә суд тәртибендә хәл ителә.

VII бүлек. ЖИРЛЕ ҮЗИДАРӘ ОРГАННАРЫ ЭШЧӘНЛЕГЕНЕҢ ГРАЖДАНЛЫК-ХОКУКИЙ ҺӘМ ФИНАНС НИГЕЗЛӘРЕ

Статья 60. Жирлекнең юридик зат хокуклары булган Жирле үзидарә органнары

Федераль закон һәм әлеге Устав нигезендә юридик зат хокуклары Жирлек Советына һәм Жирлек башкарма комитетына бирелә.

Статья 61. Юридик затлар буларак Жирле үзидарә органнары

1. Жирлек Башлыгы Жирлек исемнән милек һәм башка хокукларны һәм бурычларны алырга һәм гамәлгә ашырырга, судта ышаныч кагазеннән башка чыгыш ясарга мөмкин.

2. Жирлек Советы, Жирлекнең Башкарма комитеты эшчәнлеген тәмин итүгә, шулай ук жирлекнең жирле үзидарә органнарына беркетелгән муниципаль мөлкәт белән эш итүгә жибәрелгән Поселения бюджеты чаралары белән эш итүгә бәйле рәвештә судта ышанычнамәсез чыгыш ясыи.

3. Юридик зат хокуклары бирелгән Жирлекләрнең Жирле үзидарә органнары идарә итү функцияләрен гамәлгә ашыру өчен төзелә торган муниципаль казна учреждениеләре булып тора һәм «Юридик затларны һәм индивидуаль эшкарларны дәүләт теркәвенә алу турында» 2001 елның 08 августындагы 129-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә юридик затлар буларак дәүләт теркәве узарга тиеш.

Жирлек Советы һәм Жирлек Башкарма комитеты, юридик затлар буларак, әлеге төр оешмалар өчен урта булган, казна учреждениеләренә карата куланыла торган «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезләмәләре нигезендә, Россия Федерациясе Граждан кодексы нигезендә, эш ителәр.

Жирле Үзидарә органнарын юридик затлар буларак дәүләт теркәвенә алу өчен әлеге Жирлек Уставы һәм тиешле Жирле үзидарә органын юридик зат хокуклары белән төзү турында карар нигез булып тора.

Жирлек Башкарма комитетын юридик зат буларак дәүләт теркәвенә алу өчен Жирлек Советының тиешле органы муниципаль казна учреждениесе

рәвешендә гамәлгә куя турындагы карары һәм Жирлек Башлыгы тәкъдире буенча Жирлек Советы тарафыннан Нигезләмәне раслау нигез булып тора.

Статья 62. Жирлекнең жирле үзидарә органнарын финанслау

1. Жирлекнең Жирле үзидарә органнарын тоту чыгымнарын финанслау бары тик Жирлек бюджетының үз керемнәре хисабына гына гамәлгә ашырыла.

2. Законда, әлеге Уставта каралган очракларда, Жирлек Советы карарлары белән Жирлекнең Жирле үзидарә органнары эшчәнлеген тәмин итү чыгымнары Жирлек бюджетында Россия Федерациясе бюджетларының чыгымнары классификациясе нигезендә аерым юл белән карала.

VIII бүлек. ЖИРЛЕК БАШЛЫГЫНЫҢ ҺӘМ ЖИРЛЕКНЕҢ МУНИЦИПАЛЬ ВАЗЫЙФАЛАРЫН БИЛӘҮЧЕ БАШКА ЗАТЛАРЫНЫҢ СОЦИАЛЬ ҺӘМ БАШКА ГАРАНТИЯЛӘРЕ

Статья 63. Даими нигездә эшләүче Жирлек Башлыгы эшчәнлеген социаль һәм башка гарантияләре

Даими нигездә эшләүче Жирлек Башлыгының эшчәнлеген социаль һәм башка гарантияләре «Татарстан Республикасында муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы депутаты, жирле үзидарәнең сайланулы органы әгъзасы, жирле үзидарәнең сайланулы вазыйфаи заты вәкаләтләрне гамәлгә ашыру гарантияләре турында» 2009 елның 12 февралендәге 15-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы нигезендә бирелә.

Статья 64. Жирлек Советы депутаты, башка вазыйфаи затлар эшчәнлеген социаль һәм башка гарантияләре

1. Даими булмаган нигездә эшләүче Жирлек Советы депутатына, аның Жирлек Советы сессиясендә катнашкан вакытында, эш урынын (вазыйфасын) һәм уртача хезмәт хакын саклау гарантияләре.

2. Жирлек Башлыгы урынбасарына әлеге Уставта каралган очракларда Жирлек Башлыгы вазыйфаларын башкарганда Жирлек Башлыгының айлык акчалата түләүләрен 90 проценты күләмендә түләнә.

3. Жирлекнең Ревизия комиссиясе һәм Жирлекнең сайлау комиссиясе әгъзаларына әлеге органнар эшендә катнашкан вакытта законнар, Жирлек Советы карарлары нигезендә акчалата компенсация түләнә.

4. «Татарстан Республикасында муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы депутаты, жирле үзидарәнең сайланулы органы әгъзасы, жирле үзидарәнең сайланулы вазыйфаи заты вәкаләтләрне гамәлгә ашыру гарантияләре турында» 2009 елның 12 февралендәге 15-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы нигезендә даими нигездә эшләүче Жирлек Советы депутатына түбәндәге өстәмә гарантияләр бирелә:

1) тиешле еллар эшләгән өчен пенсиягә чыгуга бәйлә эштән киткәндә бер тапкыр бирелә торган акчалата бүләкләү;

2) никахлашу уңаеннан бер тапкыр бирелә торган түләү;

3) бала туу яки уллыкка алу белән бәйлә рәвештә бер тапкыр бирелә торган түләү;

4) юбилей уңаеннан бер тапкыр бирелә торган түләү;

5) авыру яки үлем белән бәйле рәвештә бер тапкыр бирелә торган түләү;

6) гаилә әгъзасы вафатына бәйле рәвештә бер тапкыр бирелә торган түләү.

5. Әлеге статьяның 4 өлеше нигезендә бирелә торган өстәмә гарантияләргә бирү тәртибе һәм шартлары муниципаль хокукий актлар белән билгеләнә.

Статья 65. Жирлек башлыгы, Жирлек Советы депутатларының кагылгысызлыгы гарантияләре

1. Жирлек Советы депутатларының, шул исәптән Жирлек Башлыгының хокук гарантияләре, аларны жинаять яки административ җаваплылыкка тартканда, тоткарлауда, арестта, тентүдә, сорау алганда, аларга карата башка жинаять-процессуаль һәм административ-процессуаль гамәлләр кылганда, шулай ук алар биләгән торак һәм (яки) хезмәт урыны, аларның багажы, шәхси һәм хезмәт транспорт чаралары, язышулары, алар тарафыннан кулланыла торган элементлар чараларын, аларның документларын исәпкә алганда, федераль законнар белән билгеләнә.

2. Федераль закон нигезендә Жирлек Советы депутаты әйткән фикер, тавыш биргәндә белдерелгән позиция һәм аның башлыгы статусына туры килә торган башка гамәлләр, шул исәптән аның вәкаләтләре вакыты чыкканда, жинаять яки административ җаваплылыкка тартыла алмый. Әлеге Нигезләмә Жирлек Советы депутаты тарафыннан халык алдында мыскыл итү, яла ягу яки Федераль закон белән каралган башка хокук бозу очракларына кагылмый.

IX бүлек. ЖИРЛЕ ҮЗИДАРӘ ОРГАННАРЫНЫҢ ҺӘМ ВАЗЫЙФАИ ЗАТЛАРЫНЫҢ ҖАВАПЛИЛЫГЫ

Статья 66. Жирле үзидарә органнарының һәм Жирле үзидарәнең вазыйфай затларының җаваплылыгы

Жирле үзидарә органнары һәм жирле үзидарәнең вазыйфай затлары гражданныр, дәүләт, физик һәм юридик затлар алдында федераль законнар нигезендә җаваплы булалар.

Статья 67. Жирлек Советы депутатларының Жирлек гражданныр алдында җаваплылыгы

1. Жирлек Советы депутатларының, шул исәптән Жирлек Башлыкларының, гражданныр алдында җаваплылыгы, сайланган депутатның гражданнырның ышанычын югалту нәтижәсендә барлыкка килә.

2. Гражданнырның ышанычын югалткан Жирлек Советы депутаты, шул исәптән Жирлек Башлыгы, әлеге Уставның 16 статьясында билгеләнгән очракларда һәм тәртиптә гражданныр тарафыннан чакыртып алынырга мөмкин.

Статья 68. Жирле үзидарэ органнының һәм жирле үзидарәнен вазыйфай затларының дәүләт алдында җаваплылыгы

Федераль закон нигезендә Жирлек Советының һәм Жирлек Башлыгының дәүләт алдында җаваплылыгы Россия Федерациясе Конституциясе, федераль конституциячел законнар, федераль законнар, Татарстан Республикасы Конституциясе, Татарстан Республикасы законнары һәм әлеге Устав, шулай ук Жирлекнең Жирле үзидарэ органнына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен тиешенчә башкармаган очракта, тиешле суд карары нигезендә башкарыла.

Статья 69. Физик һәм юридик затлар алдында Жирле үзидарэ органнының һәм Жирле үзидарэ органнының вазыйфай затларының җаваплылыгы

Физик һәм юридик затлар алдында Жирлекнең Жирле үзидарэ органнының һәм вазыйфай затларының җаваплылыгы федераль законнарда билгеләнгән тәртиптә башкарыла.

Статья 70. Ышаныч югалуга бәйле рәвештә муниципаль вазыйфаларны, затларны эштән азат итү (вазыйфадан азат итү)

1. Федераль законнарда, Татарстан Республикасы законнарында, муниципаль норматив хокукый актларда каралган тәртиптә муниципаль вазыйфа биләүче зат, ышаныч югалуга бәйле рәвештә, шул очракта эштән азат ителергә (вазыйфадан азат ителергә) тиеш:

1) бер ягы үзе була торып, яклар арасындагы конфликтны булдырмау һәм (яисә) жайга салу чараларын затның күрмәве;

2) зат тарафыннан үз керемнәре, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында, шулай ук хатынының (иренең) һәм балигъ булмаган балаларының керемнәре, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында мәгълүмат бирмәү яисә белә торып дәрәҗә булмаган яки тулы булмаган мәгълүмат бирү ;

3) затның, федераль законда билгеләнгән очраклардан тыш, коммерция оешмасы белән идарә итү органы эшчәнлегендә түләүле нигездә катнашуы;

4) зат тарафыннан эшмәкәрлек эшчәнлеген гамәлгә ашыру;

5) затның, әгәр Россия Федерациясенә халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, идарә органны, попечительлек яки күзәтчелек советлары, чит ил коммерцияле булмаган хөкүмәтнеке булмаган һәм Россия Федерациясе территориясендә эш итүче башка чит ил коммерцияле булмаган оешмалары һәм аларның структур бүлекчәләре составына керүе.

2. Үзенә буйсынган затның мәнфәгатьләр конфликтна китерә яки китерә ала торган шәхси кызыксынуы барлыкка килүе турында мәгълүм булган муниципаль вазыйфаны биләп торучы зат тарафыннан үзенә буйсынган зат тарафыннан мәнфәгатьләр конфликтны булдырмау һәм (яки) жайга салу чаралары кабул ителмәгән очракта да, ышаныч югалуга бәйле рәвештә эштән азат ителергә (вазыйфадан азат ителергә) тиеш.

X бүлек. ЖИРЛЕКНЕҢ МУНИЦИПАЛЬ ХОКУКЫЙ АКТЛАРЫ

Статья 71. Жирлекнең муниципаль хокукый актлары системасы

1. Жирлекнең муниципаль хокукый актлары системасына керә

1) Жирлек Уставы;

2) жирле референдумда кабул ителгән хокукый актлар;

3) Жирлек Советының норматив һәм башка хокукый актлары;

4) Жирлек Башлыгының, Жирлекнең Башкарма комитетының һәм башка жирле үзидарә органнарының һәм жирле үзидарәнең вазыйфай затларының әлегә Уставта каралган хокукый актлары.

2. Жирлек уставы һәм жирле референдумда кабул ителгән хокукый актлар рәвешендә рәсмиләштерелгән карарлар муниципаль хокукый актлар системасында иң югары юридик көч актлары булып тора, турыдан-туры гамәлдә була һәм Жирлекнең бөтен территориясендә кулланыла.

Башка муниципаль хокукый актлар әлегә Уставка һәм жирле референдумда кабул ителгән хокукый актларга каршы килмәскә тиеш.

3. Жирле үзидарә органнары һәм вазыйфай затлары тарафыннан кабул ителгән муниципаль хокукый актлар жирлекнең бөтен территориясендә мәжбүри үтәлергә тиеш.

4. Муниципаль хокукый актларны үтәмәгән өчен гражданның, оешманың, шәхеснең, дөүләт хакимияте органнарының һәм жирле үзидарә органнарының вазыйфай затлары федераль законнар һәм Административ хокук бозулар турында Татарстан Республикасы кодексы нигезендә җавапны.

5. Жирлекнең муниципаль хокукый актлары Россия Федерациясе Конституциясенә, федераль конституциячел законнарға, федераль законнарға һәм Россия Федерациясенә башка норматив хокукый актларына, шулай ук Татарстан Республикасы Конституциясенә, Татарстан Республикасы законнарына, башка норматив хокукый актларына каршы килмәскә тиеш.

Статья 72. Гражданның турыдан-туры ихтиярын белдерү юлы белән кабул ителгән карарлар

1. Жирле эһәмияткә мәсьәләләргә хал итү гражданның тарафыннан жирле референдумда гражданның турыдан-туры ихтиярын белдерү юлы белән гамәлгә ашырыла.

2. Әгәр гражданның турыдан-туры ихтиярын белдерү юлы белән кабул ителгән карарны гамәлгә ашыру өчен компетенциясенә күрсәтелгән актыны кабул итү (бастырып чыгару) керткән жирлекнең жирле үзидарә органының яисә вазыйфай затының өстәмә рәвештә муниципаль хокукый акт кабул итү (бастырып чыгару) таләп ителсә, референдумда кабул ителгән карар үз көченә керткән көннән алып 15 көн эчендә тиешле муниципаль хокукый актыны эзерләү һәм (яисә) кабул итү вакытын билгеләргә тиеш. Күрсәтелгән срок өч айдан арта алмый.

3. Халыкның турыдан-туры ихтияры белән кабул ителгән карарны гамәлгә ашыру өчен кирәкле муниципаль хокукый актыны бастырып чыгару срогың бозу жирле үзидарәнең сайланулы вазыйфай затын чакыртып алу яисә жирле үзидарәнең сайланулы органы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату өчен нигез булып тора.

Статья 73. Жирлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләре эчтәлегә

1. Жирлек территориясен төзеклөндерү кагыйдәләре Жирлек Советы тарафыннан раслана.

2. Жирлек территориясен төзеклөндерү кагыйдәләре түбәндәге сорауларны жайга сала ала:

1) гомуми файдаланудагы территорияләрне карап тоту һәм мондый территорияләрдән файдалану тәртибе;

2) биналарның, төзелмәләренең, корылмаларның фасад һәм киргәлгү конструкцияләренең тышкы торышы;

3) төзеклөндерү элементларын проектлау, урнаштыру, карап тоту һәм торгызу, шул исәптән жир эшләрен башкарганнан соң да;

4) Жирлек территориясен, биналарны, төзелмәләрен, корылмаларны архитектур яктыртуны да кертәп, яктыртуны оештыру;

5) Жирлек чикләрендә урнашкан газоннар, чәчәк түтәлләре һәм үлән үсемлекләре биләп торган башка территорияләрне булдыру, карап тоту, торгызу һәм саклау тәртибен дә кертәп, жирлек территориясен яшеллөндерүне оештыру;

6) Жирлек территориясендә мәгълүмат урнаштыру, шул исәптән урам исемнәре һәм йорт номерлары, элмә такталары куелган күрсәткечләр урнаштыру;

7) балалар һәм спорт мәйданчыкларын, хайваннарны урамда йөртү өчен мәйданчыклар, парковкалар (парковка урыннары), кече архитектура формаларын урнаштыру һәм карап тоту;

8) жәяүлеләр коммуникацияләрен, шул исәптән тротуарларны, аллеяларны, юлларны, сукмакларны оештыру;

9) күрсәтелгән территория буенча инвалидларның һәм халыкның башка аз хәрәкәтләнүче төркемнәренең тоткарлыксыз хәрәкәтен тәмин итү максатларында Жирлек территориясен төзеклөндерү;

10) Жирлек территориясен жыештыру, шул исәптән кышкы чорда;

11) яңгыр сулары агу юлларын оештыру;

12) жир эшләрен үткөрү тәртибе;

13) биналарның, төзелмәләренең, корылмаларның, жир кишәрлекләренең шул исәптән финанс юлы белән, (күпфатирлы йортлардагы биналарның милекчеләреннән һәм (яки) башка законлы хужаларынан тын, мондый йортлар астында жир кишәрлекләре төзелмәгән яки шул ойләрнең чикләре буенча төзелгән) милекчеләренең һәм (яки) бүтән законлы хужаларының якын-тирә территорияләрен карап тотуда катнашуы;

14) Татарстан Республикасы Законы белән билгеләнгән тәртин нигезендә тирә-юнь территорияләре чикләрен билгеләү;

15) жирлек территориясен бәйрәмчә бизәү;

16) жирлек территориясен төзеклөндерү буенча чараларны тормышка ашыруда гражданныр һәм оешмаларның катнашу тәртибе.

3. Татарстан Республикасы законы белән, аерым муниципаль берәмлекләренең табигый-климат, географик, социаль-иқтисадый һәм башка үзенчәлекләреннән чыгып, Жирлек территориясен төзеклөндерү кагыйдәләре белән жайга салына торган башка мәсьәләләр каралырга мөмкин.

Статья 74. Жирле үзидарә органныр һәм вазыйфалр затлары тарафыннан кабул ителә торган муниципаль хокукий актлар төрләре

1. Жирлекнең Жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары үзләренә йөкләнгән вәкаләтләренә үтәү йөзеннән түбәндәге муниципаль хокукий актлар чыгара:

1) Жирлек Советы - Жирлек Советы карарлары;

2) Жирлек Башлыгы - Жирлек Башлыгы карарлары һәм боерыклары;

2. Жирлекнең башка вазыйфаи затлары үз вәкаләтләре чикләрендә әлегә Уставта, башка муниципаль хокукий актларда билгеләнгән, аларның статусын билгели торган боерыклар һәм карарлар чыгара.

Статья 75. Муниципаль хокукий актларны әзерләү

1. Муниципаль хокукий актлар проектлары Жирлек башлыгы, Жирлек Советы депутатлары, Алексеевск районы прокуратурасы, территориаль ижтимагый үзидарә органнары, гражданның инициатив төркемнәре, шулай ук жирлекнең Ревизия комиссиясе тарафыннан кертелә ала.

Алексеевск муниципаль районы прокуроры үз вәкаләтләрен гамәлгә ашыру барышында гамәлдәге муниципаль норматив хокукий актларны камилләштерү кирәклеге билгеләгәндә муниципаль норматив хокукий актларны үзгәртү, юкка чыгару яки кабул итү турында проектлар һәм тәкъдимнәр кертәргә хокуклы.

2. Муниципаль хокукий актлар проектларын кертү тәртибе, аларга кушып бирелә торган документларның исемлеге һәм формасы Жирлек Советы Регламенты, Жирлек Башлыгы тарафыннан билгеләнә.

Статья 76. Жирлек Советының хокукий актлары

1. Жирлек Советы федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, әлегә Устав белән аның компетенциясенә кергән мәсьәләләр буенча Жирлек территориясендә үтәлгә тиешле кагыйдәләренә, Жирлек башлыгын отставкага жиберү турында Карар кабул итә, шулай ук федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, әлегә Устав белән аның компетенциясенә кергән башка мәсьәләләр буенча Жирлек Советы эшчәнлеген оештыру мәсьәләләре буенча карарлар кабул итә.

Жирлек Советы карарлары, әгәр «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда башкача билгеләнмәгән булса, Жирлек Советы депутатларының билгеләнгән саныннан күпчелек тавыш белән кабул ителә.

2. Жирлек Советының жирле салымнар һәм җыемнары билгеләү, үзгәртү һәм юкка чыгаруны, жирлек бюджеты акчаларыннан чыгымнарны гамәлгә ашыруны күздә тоткан карарлары Жирлек Советы каравына барып Жирлек Башлыгы инициативасы буенча бәяләмәсә булган очракта гына кертелә ала. Күрсәтелгән бәяләмә Жирлек Советына Жирлек Башкарма комитеты Карары проекты тәкъдим иткән көннән алып утыз көн эчендә тапшырыла.

3. Жирлек Советы карарларына Жирлек Башлыгы тарафыннан алар кабул ителгән көннән өч көн эчендә кул куела.

4. Жирлек Советы кабул иткән норматив хокукий акт 10 көн эчендә кул куя һәм халыкка җиткерү өчен Жирлек Башлыгына жиберелә.

Статья 77. Жирлек Башлыгының хокукий актлары

Жирлек башлыгы әлеге Устав һәм Жирлек Советы карарлары белән билгеләнгән вәкаләтләре чикләрендә Жирлек Советы эшчәнлеген оештыру мәсьәләләре буенча карарлар һәм күрсәтмәләр чыгара, Жирлек Советы карарларына кул куя, жирле әһәмияттәге мәсьәләләр һәм федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән Жирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру белән бәйле мәсьәләләр буенча Жирлек башкарма комитеты карарларын чыгара, шулай ук Жирлек Башкарма комитеты эшен оештыру мәсьәләләре буенча боерыклар кабул итә.

Жирлек башлыгы әлеге Уставның «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, башка федераль законнар нигезендә аның компетенциясенә кертелгән башка мәсьәләләр буенча карарлар һәм күрсәтмәләр чыгара.

Статья 78. Муниципаль норматив хокукый актларны бастырып чыгару, халыкка житкерү һәм аларның үз көченә керүе тәртибе

1. Кеше һәм гражданның хокукларына, ирекләренә һәм бурычларына кагылышлы муниципаль норматив хокукый актлар, Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районының «Майна авыл жирлегенә» муниципаль берәмлеге гамәлгә куйган оешмаларның хокукый статусын билгеләүче муниципаль норматив хокукый актлар, шулай ук жирле үзидарә органнары арасында төзелә торган килешүләр алар рәсми халыкка игълан ителгәннән соң үз көченә керә.

2. Муниципаль норматив хокукый акты, шул исәптән жирле үзидарә органнары арасында төзелгән килешүне рәсми рәвештә халыкка житкерү булып алар:

1) Тулы текстны Татарстан Республикасының хокукый мәгълүматның рәсми порталында рәсми бастырып чыгару (<https://pravo.tatarstan.ru> 01 № ФС77-60244 массакүләм мәгълүмат чарасы буларак теркәлү турында таныклык бирелгән 17.12.2013) Элемтә, мәгълүмат технологияләре һәм массакүләм коммуникацияләр өлкәсендә күзәтчелек буенча Федераль хезмәт (Роскомнадзор);

2) Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районының «Майна авыл жирлегенә» муниципаль берәмлегенә «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге рәсми сайтында урнаштыру <https://alekseevskiy.tatarstan.ru/alekseevskiy/maynskoe.htm>;

3) адреслар буенча урнашкан мәгълүмат стендларында урнаштыру:

- Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районының Майна авыл жирлегенә Башкарма комитетының административ бинасы: Чуваш Майна авылы, Школьная ур., 10;

- Чуваш Майнасы авылы, Школьная ур., 10;

- Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районының Майна авыл жирлегенә Авыл клубы бинасы: Югары Татар Майнасы авылы, Горская ур., 15 йорт.

адреслар буенча:

4. Муниципаль норматив хокукый актлар, жирле үзидарэ органны арасында төзелэ торган килешүүлэр, федераль закон белэн таратылуы чиклэнгән белешмэлэр булган муниципаль хокукый актлардан яисэ аларның аерым нигезләмэләреннән тыш, аларга кул куелган көннән алып 10 көн эчендә халыкка житкерелә.

6. Әлеге статьяның 1 пунктында күрсетелмеген муниципаль хокукый актлар, әгәр актың үзөндө башкасы билгеләнмәгән булса, аларга имза салынган көннән үз көчөнә керә.

Статья 79. Муниципаль хокукый актларны гамэлдэн чыгару һәм аларнын гамэлдә булуын туктатып тору

1. Муниципаль хокукый актлар юкка чыгарылырга яисә аларның гамәле тиешле муниципаль хокукый акты кабул иткән (чыгарган) жирле үзидарә органнары яисә вазыйфаи затлары тарафыннан, мондый органнар яисә тиешле вазыйфалар юкка чыгарылган яисә күрсәтелгән органнарның яисә вазыйфаи затларның вәкаләтләре исемлегә үзгәртелгән очракта, аларның гамәле туктатылырга мөмкин - жирле үзидарә органнары яисә жирле үзидарәнең вазыйфаи затлары, алар вәкаләтләренә муниципаль хокукый акты кабул итү (бастырып чыгару) кәргән, шулай ук суд, шулай ук жирле үзидарә органнарының федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны жайга сала торган өлешендә, муниципаль хокукый актының гамәлен юкка чыгару яисә туктатып тору вакытына алар вәкаләтләренә тиешле муниципаль хокукый акты кабул итү (бастырып чыгару) кәртәлгән, шулай ук жирле үзидарә органнары тарафыннан аларга федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары, - Россия Федерациясә дәүләт хакимиятенәң вәкаләтле органы яисә Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенәң вәкаләтле органы булып тора.

2. Норматив характерга ия булмаган муниципаль хокукый актының гамәлдә булуы, эшмәкәрләр хокукларын яклау буенча Россия Федерациясә Президенты каршындагы вәкаләтле вәкилнең эшмәкәрләр хокукларын яклау буенча Россия Федерациясә законнары нигезендә бирелгән тиешле күрсәтмәне алган очракта, жирле үзидарә органы яисә жирле үзидарәнең вазыйфаи заты тарафыннан кичекмәстән туктатыла. Бирелгән күрсәтмәнең үтәлеше турында жирле үзидарәнең башкарма-боеру органнары яисә жирле үзидарәнең вазыйфаи затлары Россия Федерациясә Президенты каршындагы Эшкарларның хокукларын яклау буенча вәкаләтле вәкилгә - өч көн, ә жирлек Советы карар кабул ителгәннән соң өч көннән дә соңга калмыйча хәбәр итәргә тиеш.

3. Муниципаль берәмлек статусын билгеләү турында Татарстан Республикасының яңа законы үз көченә кәргәнчә гамәлдә булмаган муниципаль берәмлек статусын билгеләү хакында Татарстан Республикасы законы карары буенча тану суд карары закон көченә кәргәнчә кабул ителгән күрсәтелгән муниципаль берәмлекнең муниципаль хокукый актларын суд тәртибендә гамәлгә яраксыз дип тану яисә муниципаль хокукый актлар күрсәткәчләрен гамәлдән чыгару өчен нигез була алмый.

XI Бүлек. ЖИРЛЕКНЕҢ МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТЕ

Статья 80. Жирлекнең муниципаль хезмәте

Жирлектә муниципаль хезмәтне хокукый жайга салу, муниципаль хезмәт вазыйфаларына таләпләрне, муниципаль хезмәткәрнең статусын билгеләү, муниципаль хезмәт үтү шартлары һәм тәртибен дә кәртәп, 2007 елның 2 мартындагы 25-ФЗ номерлы «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль закон, Татарстан Республикасының муниципаль хезмәт турында 2013 елның 25 июнендәге 50-ТРЗ номерлы кодексы, Жирлек Советы һәм Жирлекнең муниципаль хокукый актлары белән расланган Муниципаль хезмәт турындагы Нигезләмә белән гамәлгә ашырыла.

ХII Бүлөк. ЖИРЛЕКНЕҢ ИКЪТИСАДИ НИГЕЗЕ

Статья 81. Жирлекнең икътисади нигезе

Жирлекнең икътисадый нигезен муниципаль милектөгө Жирлек мөлкөтө, Жирлек бюджеты акчалары, шулай ук Жирлекнең мөлкөти хокуклары тәшкил итә.

Статья 82. Жирлекнең муниципаль мөлкөтө

Жирлек милкендә исемлеге «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 50 статьясындагы 1 өлөшө белән билгеләнгән мөлкөт була ала.

Статья 83. Жирлекнең муниципаль милкенә ия булу, файдалану һәм эш итү

1. Жирле үзидарә органнары әлегә Уставта билгеләнгән Вәкаләтләрне чикләүне исәпкә алып, жирлек исеменнән Россия Федерациясә Конституциясә, федераль законнар һәм алар нигезендә кабул ителә торган жирле үзидарә органнарының норматив хокукый актлары нигезендә муниципаль милеккә мөстәкыйль ияләр, аннан файдаланалар һәм алар белән эш итәләр.

2. Жирлекнең жирле үзидарә органнары муниципаль мөлкәтне физик һәм юридик затларга, Россия Федерациясә дәүләт хакимияте органнарына һәм башка муниципаль берәмлекләренң жирле үзидарә органнарына вакытлыча яки даими файдалануга тапшырырга, тартып алырга, федераль законнар нигезендә башка алыш-бирешләр башкарырга хокуклы.

3. Жирле үзидарә органнары Россия Федерациясә Хөкүмәтә вәкаләт биргән федераль башкарма хакимият органы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә муниципаль милек реестрларын алып бара.

Статья 84. Муниципаль предприятиеләр, учреждениеләр һәм хужалык жәмгыятьләре

1. Жирле үзидарә органнары әлегә Уставта билгеләнгән үз вәкаләтләре чикләрендә муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләрне төзөргә, үзгәртеп корырга һәм юкка чыгарырга, хужалык жәмгыятьләрен, шул исәптән жирле әһәмияттәгә мәсьәләләрне хәл итү буенча вәкаләтләрне гамәлгә ашыру өчен муниципальара, төзүдә катнашырга хокуклы. Муниципаль предприятиеләргә һәм учреждениеләргә карата гамәлгә куючы функцияләрен һәм вәкаләтләрен вәкаләтле жирле үзидарә органнары гамәлгә ашыра.

2. Жирле үзидарә органнары муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр эшчәнлегенң максатларын, шартларын һәм тәртибен билгели, аларның уставларын раслый, әлегә предприятие һәм учреждение житәкчеләрен вазыйфага билгели һәм вазыйфадан азат итә, аларның эшчәнлегә турында хисапларны әлегә Уставта каралган тәртиптә тыңлый.

3. Жирлекнең жирле үзидарә органнары жирлек исеменнән муниципаль учреждениеләр йөкләмәләре буенча субсидия рәвешендә жаван биреләр һәм аларның федераль законда билгеләнгән тәртиптә үтәлешен тәмин итәләр.

Статья 85. Жирлекнең муниципаль милкен хосусыйлаштыру тәртибе һәм шартлары

1. Муниципаль милекне хосусыйлаштыру тәртибе һәм шартлары федераль законнар нигезендә жирлек Советы карарлары белән билгеләнә.

2. Муниципаль милекне кулландан һәм хосусыйлаштырудан кергән керемнәр жирлек бюджетына керә.

Статья 86. Жирле үзидарә органнарының муниципаль милектә булмаган предприятиеләр, учреждениеләр һәм оешмалар белән мөнәсәбәтләре

Жирле үзидарә органнарының муниципаль милектә булмаган предприятиеләр, учреждениеләр, оешмалар, шулай ук физик затлар белән мөнәсәбәтләре, Федераль Законда, Татарстан Республикасы законында башкача билгеләнмәгән булса, шартнамә нигезендә төзелә.

ХІІІ Бүлек. ЖИРЛЕКНЕҢ ФИНАНС НИГЕЗЕ

Статья 87. Жирлек бюджеты

1. Жирлекнең үз бюджеты бар.

2. Жирлек бюджеты Жирлек Советының муниципаль норматив хокукый акты рәвешендә эшләнә һәм раслана.

3. Жирлек бюджетында Жирлекнең жирле әһәмияттәге мәсьәләләрен хәл итү буенча жирле үзидарә органнары вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга юнәлтелүче керемнәр һәм федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен жирле үзидарә органнары тарафыннан гамәлгә ашыруны тәмин итү өчен бирелә торган субвенцияләр, шулай ук күрсәтелгән керемнәр һәм субвенцияләр исәбеннән Жирлек бюджетының тиешле чыгымнары аерым карала.

4. Федераль законнарда һәм Россия Федерациясенең шулар нигезендә кабул ителә торган башка норматив хокукый актларында билгеләнгән тәртиптә жирле үзидарә органнары федераль дәүләт хакимияте органнарына һәм (яисә) Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнарына Жирлек бюджеты үтәлеше турында хисап тапшыра.

Статья 88. Жирлектә бюджет процессы

1. Жирлек бюджетын төзү, раслау, үтәү һәм аның үтәлешен контрольдә тоту Жирлекнең жирле үзидарә органнары тарафыннан мөстәкыйль гамәлгә ашырыла. Жирлек бюджетын раслау һәм үтәү тәртибе Россия Федерациясенең Бюджет кодексы, федераль законнар һәм алар нигезендә кабул ителгән Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм Татарстан Республикасы законнары белән билгеләнә.

2. Жирлек бюджеты проекты, Жирлек бюджетын раслау турында Жирлек Советы карары, аның үтәлеше турында еллык хисап, Жирлек

бюджеты үтөлөшө барышы һәм жирле үзидарә органнарының муниципаль хезмәткәрләре, муниципаль учреждениеләр хезмәткәрләре саны турында квартал саен мәгълүматлар, аларны тотуга факттагы чыгымнарны күрсәтсә, рәсми бастырып чыгарылырга (халыкка житкерелергә) тиеш.

3. Жирлек бюджеты проекты өч елга (чираттагы финанс елына һәм план чорына) төзелә һәм раслана.

4. Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты проекты, жирлекнең чыгым йөкләмәләрен финанс ягыннан тәсмин итү максатларында, жирлекнең социаль-икътисади үсешен фаразлау нигезендә төзелә.

5. Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты проекты, Россия Федерациясә Бюджет кодексы һәм аның таләпләре нигезендә кабул ителгән Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм әлегә Устав нигезендә, жирлек башкарма комитеты тарафыннан билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда төзелә.

6. Жирлек бюджеты проектының төзү түбәндәгеләргә нигезләнә:

Россия Федерациясә Президентының Россия Федерациясә Федераль Собраниеенә Юлламасының Россия Федерациясендә бюджет сәясәтен (бюджет сәясәтенә таләпләр) билгели торган нигезләмәләренә;

Россия Федерациясенә милли үсешә максатларын һәм халыкка ачык хакимият органнары эшчәнлегенә аларга ирешү юнәлешен билгели торган документларга;

Жирлекнең бюджет, салым сәясәтенә төп юнәлешләре;

Жирлекнең социаль-икътисади үсешә фаразлары;

озак вакытлы чорга бюджет фаразы (бюджет фаразы проекты, бюджет фаразына үзгәрешләр керту проекты);

муниципаль программаларга (муниципаль программалар проектлары, күрсәтелгән программаларга үзгәрешләр проектлары).

7. Чираттагы финанс елына һәм план чорына Жирлек бюджеты турындагы карарда бюджетның төп характеристикалары булырга тиеш, аларга бюджет керемнәренә гомуми күләме, чыгымнарның гомуми күләме, бюджет дефициты, шулай ук Россия Федерациясә Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы законнары, Жирлек Советының муниципаль хокукий актларында (бюджет турындагы Карардан тыш) билгеләнгән башка күрсәткечләр керә.

8. Чираттагы финанс елына һәм план чорына Жирлек бюджеты турындагы карарда, әгәр алар Россия Федерациясә бюджет законнарында билгеләнмәгән булса, Россия Федерациясә бюджет системасы бюджетлары арасында керемнәргә бүлү нормативлары булырга тиеш.

9. Жирлек бюджеты турындагы карар белән раслана:

Россия Федерациясә Бюджет кодексының 160.1 статьясында каралган очракларда Жирлек бюджеты керемнәренә Баш администраторлары Исемлеге;

Россия Федерациясә Бюджет кодексының 160.2 статьясында каралган очракларда, Жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаclarының Баш администраторлары Исемлеге;

чыгымнар төрләре бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары, төркемнәре (төркемнәре һәм төркемнәре) буенча йөз чыгымнар төрләре бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары, муниципаль программалар

һәм программага карамаган юнәлешләр буенча), чыгымнар төрләре (төркемнәре һәм төркемнәре) һәм (яисә) максатчан статьялар, муниципаль программалар һәм программага карамаган эшчәнлек юнәлешләре), чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет чыгымнары классификациясе чыгымнары төрләре (төркемнәре һәм төркемнәре) буенча, шулай ук чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет чыгымнары классификациясе бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча, шуңа бәйләү рәвештә, Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы законы, җирлек советының муниципаль хокукый акты белән билгеләнә;

гавами норматив йөкләмәләренә үтәүгә юнәлдерелә торган бюджет ассигнованиеләренә гомуми күләме;

чираттагы финанс елында һәм план чорында Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына башка бюджетлардан алына торган һәм (яисә) бирелә торган бюджетара трансфертлар күләме;

план чорының беренче елына Җирлек бюджеты чыгымнарының шартлы раслана торган (расланган) чыгымнарының гомуми күләме 2,5 процент(максатчан билгеләнеше булган, Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджетара трансфертлар исәбенә каралган бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча) план чорының икенче елына Җирлек бюджеты чыгымнарының гомуми күләменнән кимендә 5 проценты күләмендә (максатчан билгеләнеше булган, Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджетара трансфертлар хисабына каралган бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча);

чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarы;

чираттагы финанс елыннан һәм план чорының һәр елыннан соң киңәш торган елның 1 гыйнварына муниципаль эчке бурычның иң югары чиге, шул исәптән муниципаль гарантияләр буенча бурычның иң югары чиген күрсәтә;

чираттагы финанс елына (Чираттагы финанс елына һәм план чорына) бюджет чыгымнарының ведомство структурасы;

Җирлек бюджетының Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнгән башка күрсәткечләре һәм аның нигезендә кабул ителгән Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, Җирлек Советының муниципаль норматив хокукый актлары нигезендә кабул ителгән.

10. Чираттагы финанс елына һәм план чорына җирлек бюджеты турында карар проекты расланган бюджетның план чорының параметрларын үзгәртү һәм аларга бюджет проектының план чорының икенче елы параметрларын өстәү юлы белән раслана.

Чираттагы финанс елына һәм план чорына Җирлек бюджеты турында карар проекты план чорының расланган бюджеты күрсәткечләрен төгәлләштерә һәм төзәлә торган бюджетның план чорының икенче елы күрсәткечләрен раслай.

11. Чираттагы финанс елына һәм план чорына Җирлек бюджеты турындагы карар проекты белән бер үк вакытта Җирлек Советына тәкъдим ителә:

- чираттагы финанс елына һәм план чорына Җирлекнең бюджет һәм салым сәясәтенә төп юнәлешләре;

- агымдагы финанс елынын узган чорында Жирлекнең социаль-икътисади үсешенен якынча нәтижеләре һәм агымдагы финанс елында Жирлекнең социаль-икътисади үсешенен көтелүче нәтижеләре;

- чираттагы финанс елына һәм план чорына Жирлекнең социаль-икътисади үсеше фаразы;

- Чираттагы финанс елына һәм план чорына Жирлек бюджетының төп характеристикалары (керемнәрнең гомуми күләме, чыгымнарның гомуми күләме, бюджет дефициты) фаразы;

- Жирлек бюджеты проектына аңлатма язуы;

- бюджетара трансфертларны бүлү методикалары (методикалар проектлары) һәм исәп-хисаплар;

- агымдагы финанс елына бюджетның көтелүче үтәлешен бәяләү;

- чираттагы финанс елыннан һәм план чорының һәр елыннан соң килә торган елның 1 гыйнварына муниципаль эчке бурычның иң югары чиге, шул исәптән муниципаль гарантияләр буенча бурычның иң югары чиген күрсәтә;

- күрсәтелгән органнарның шушы бюджет сметаларына карата Алексеевск муниципаль районының Жирлек Советы, Контроль-хисап палатасы тарафыннан тәкъдим ителгән, күрсәтелгән бюджет сметаларына карата Алексеевск муниципаль районының Финанс-бюджет палатасы белән каршылыклар барлыкка килгән очракта бирелә торган бюджет сметалары проектлары;

- Россия Федерациясе Бюджет кодексында һәм аның нигезендә кабул ителгән Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм әлеге Уставта билгеләнгән башка документлар һәм материаллар.

12. Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты проектын төзү жирлекнең башкарма комитеты тарафыннан Россия Федерациясе Бюджет кодексы, федераль законнар, алар нигезендә кабул ителә торган Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә гамәлгә ашырыла.

13. Жирлек Башкарма комитеты чираттагы финанс елына һәм план чорына Жирлек бюджеты турындагы карар проектын агымдагы елның 15 ноябреннан да соңга калмыйча Жирлек Советы каравына кертә.

14. Чираттагы финанс елына һәм план чорына Жирлек бюджеты турында карар проектын карау һәм аны раслау тәртибе, Жирлек Советының муниципаль хокукый акты белән билгеләнгән раслау тәртибендә күрсәтелгәнчә проектны чираттагы финанс елы һәм план чорына кадәр карау һәм раслауны, шулай ук күрсәтелгән карар белән Россия Федерациясе Бюджет кодексының 184.1 статьясы нигезендә күрсәткечләрне һәм характеристикаларны (кушымталарны) раслауны тәэмин итәргә тиеш.

15. Жирлек бюджеты турындагы карар 1 гыйнвардан үз көченә керә һәм, әгәр Россия Федерациясе Бюджет кодексында һәм (яки) Жирлек бюджеты турындагы карарда башкасы каралмаган булса, финанс елының 31 декабренә кадәр гамәлдә була.

Жирлек бюджеты турындагы карар ана кул куелганнан соң ул көннән дә соңга калмыйча билгеләнгән тәртиптә рәсми бастырып чыгарылырга (халыкка житкерелергә) тиеш.

16. Жирлекнең жирле үзидарә органнары жирлек бюджетының балансылыгын һәм бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга салу, бюджет

процессын гамәлгә ашыру, муниципаль бурыч күләме, күләме һәм структурасы, жирлекнең бюджет йөкләмәләрен үтәүне тәмин итәләр.

17. Жирлек бюджеты керемнәре Россия Федерациясенң бюджет законнары, салымнар һәм җыемнар турындагы законнар һәм башка мәҗбүри түләүләр турындагы законнар нигезендә формалаша.

18. Жирлек бюджеты чыгымнарын формалаштыру Жирлекнең Жирле үзидарә органнары тарафыннан билгеләнә һәм башкарыла торган чыгым йөкләмәләре нигезендә, Россия Федерациясе Бюджет кодексы таләпләре нигезендә гамәлгә ашырыла.

19. Жирлекнең чыгым йөкләмәләрен үтәү Жирлек бюджеты акчалары исәбеннән Россия Федерациясе Бюджет кодексы таләпләренә туры китереп башкарыла.

20. Муниципаль милек объектларына бюджет инвестицияләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә гамәлгә ашырыла.

Статья 89. Муниципаль ихтияжлар очен товарлар китерүгә, эшләр башкаруга, хезмәтләр күрсәтүгә заказлар урнаштыру

1. Муниципаль ихтияжларны тәмин итү очен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләрен сатып алу тәртибе «Дәүләт һәм муниципаль ихтияжларны тәмин итү очен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләрен сатып алу өлкәсендә контракт системасы турында» 2013 елның 5 маендагы 44-ФЗ номерлы Федераль закон, башка федераль законнар һәм Россия Федерациясенң норматив хокукый актлары нигезендә Жирлек Советы тарафыннан расланган сатып алулар турында Нигезләмә белән билгеләнә.

2. Муниципаль ихтияжларны тәмин итү очен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр сатып алу Жирлек бюджеты акчалары хисабына түләнә.

Статья 90. Жирлек гражданның үзара салым акчасы (жирлек составына керүче торак пунктның)

1. Гражданның үзара салым акчасы астында гражданның жирле эһәмияттәге конкрет мәсьәләләрен хәл итү очен башкарыла торган бер тапкыр бирелә торган түләүләре аңлашыла. Гражданның үзара салым түләүләре күләме жирлекнең (торак пунктның (яисә аның территориясенң бер өлеше) барлык гражданны очен абсолют күләмдә билгеләнә, гражданның аерым категорияләреннән тыш, мондый халык саны жирлек составына керүче гражданның гомуми саныннан (торак пунктның (яисә аның территориясенң бер өлеше) 30 проценттан артмаса тиеш һәм алар очен түләүләр күләме киметелергә мөмкин.

2. Әлеге маддәнең 1 өлешендә күрсәтелгән түләүләрен кертү һәм куллану мәсьәләләре жирле референдумда хәл ителә, ә «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль законның 25.1 маддәсендәге 1 өлешенң 4.1 һәм 4.3 пунктларында каралган очракларда гражданны җыенында хәл ителә.

3. Гражданның бер тапкыр бирелә торган түләүләрен җыю турында Жирле референдумы карары басылып чыкканнан соң Жирлек Башкарма комитеты :

- Жирлек (муниципаль район) территориясендә урнашкан Россия банкы учреждениесендә үзара салым акчаларын туплау очен махсус сәчет ача;

- референдум карарында каралган эшләрне башкаруны оештыра һәм әлеге карарда каралган тәртиптә гражданнар алдында аларның үтәлеше турында хисап тотат.

4. Гражданнарның үзара салым акчасы Жирлек бюджетының үз керемнәренә керә.

Статья 91. Инициатив проектларны тормышка ашыруны финанс һәм башка яктан тәмин итү

1. «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 26.1 маддәсендә каралган инициатив проектларны гамәлгә ашыруны финанс ягыннан тәмин итү чыганагы булып Жирлек бюджеты турындагы карарда каралган инициативалы проектларны гамәлгә ашыруга бюджет ассигнованиеләре тора, шул исәптән Жирлекнең тиешле чыгым йөкләмәләрен финанс белән тәмин итү максатларында бирелгән инициатив түләүләр һәм (яисә) бюджетара трансфертлар күләмнәрен исәпкә алып төзәләр.

2. Инициативалы түләүләр астында гражданнарның, шәхси эшкүарларның һәм Россия Федерациясә законнары нигезендә юридик затларның ирекле нигездә түләнгән һәм конкрет инициативалы проектларны гамәлгә ашыру максатларында Россия Федерациясә Бюджет кодексы нигезендә жирле бюджетка күчәрелә торган акчалары аңлашыла.

3. Әгәр дә инициатив проект гамәлгә ашырылмаган булса, инициативалы түләүләр аларны жирлек бюджетына күчәрүне гамәлгә ашыручы затларга (шул исәптән оешмаларга) кире кайтарылырга тиеш. Инициативалы проектны гамәлгә ашыру нәтижәләре буенча инициативалы проектны гамәлгә ашыру максатларында файдаланылмаган инициативалы түләүләр калдыгы барлыкка килгән очракта, күрсәтелгән түләүләр жирле бюджетка күчәрүне гамәлгә ашыручы затларга (шул исәптән оешмаларга) кире кайтарылырга тиеш.

Аларны жирлек бюджетына күчәрүне гамәлгә ашыручы затларга (шул исәптән оешмаларга) кире кайтарылырга тиешле инициатив түләүләр суммаларын исәпләү һәм кире кайтару тәртибе Жирлек Советының норматив хокукый акты белән билгеләнә.

4. Инициативалы проектларны тормышка ашыру, шулай ук, кызыксынган затларның ирекле милек һәм (яки) хезмәт катнашуы рәвешендә дә тәмин ителергә мөмкин.

Статья 92. Жирлекнең муниципаль бурыч алулары (муниципаль бурыч)

1. Муниципаль бурычка алулар дигәндә, муниципаль кыйммәтле кәгазьләрне урнаштыру юлы белән һәм заемчы буларак гавами-хокукый оешманың бурыч йөкләмәләре барлыкка килә торган кредитлар рәвешендә гавами-хокукый оешманың бюджетына заем акчаларын гавами-хокукый оешма исемнәннән жәлеп итү күздә тотыла.

2. Россия Федерациясә Бюджет кодексы нигезендә Жирлек исемнәннән муниципаль бурыч алуларны гамәлгә ашыру хокукына Жирлекнең башкарма комитеты ия.

3. Муниципаль эчке бурыч алулар астында Жирлек исемнәннән муниципаль кыйммәтле кәгазьләр урнаштыру юлы белән һәм Россия

Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан һәм кредит оешмаларыннан заем акчаларын Жирлек исеменнән Жирлек бюджетына жәлеп итү аңлашыла, алар буенча Россия Федерациясе валютасында белдерелгән заемчы буларак Жирлекнең бурыч йөкләмәләре барлыкка килә.

4. Муниципаль тышкы бурыч алулар дигәндә, Россия Федерациясе тарафыннан максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында Жирлек бюджетына федераль бюджеттан кредитлар жәлеп итү аңлашыла, алар буенча Жирлекнең чит ил валютасында белдерелгән Россия Федерациясе каршында бурыч йөкләмәләре барлыкка килә.

5. Муниципаль тышкы бурыч алулар чираттагы финанс елына һәм план чорына Россия Федерациясенең дәүләт тышкы бурыч алулары программасына кертелгән проектларны финанслау максатларында гамәлгә ашырыла.

Статья 93. Бюджет хисабы. Жирлек бюджеты үтәлеше турында еллык отчет

1. Жирлекнең бюджет хисапчылыгы еллык булып тора.

2. Жирлекнең бюджет хисапчылыгы, тиешле бюджет акчаларының баш администраторларының җыелма бюджет хисапчылыгы нигезендә, жирлекнең башкарма комитеты тарафыннан төзөлә.

3. Жирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисап жирлек Советы карары белән расланьрга тиеш.

4. Жирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисап, аны жирлек Советына тапшырганчы, тышкы тикшерү узарга тиеш, ул бюджет акчаларының баш администраторларының бюджет хисапчылыгын тышкы яктан тикшерүне һәм жирлек бюджеты үтәлеше турында еллык хисапка бәяләмә эзерләүне үз эченә ала.

Жирле бюджет үтәлеше турындагы еллык хисапны тышкы тикшерү, бюджет законнары таләпләрен үтәп, Жирлек Советының муниципаль хокукий актында билгеләнгән тәртиптә, Жирлекнең Ревизия комиссиясе тарафыннан башкарыла.

Жирлек Советы мөрәҗәгатә буенча Жирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисапны тышкы тикшерү Алексеевск муниципаль районының Контроль-хисап палатасы тарафыннан башкарылырга мөмкин.

5. Жирлек башкарма комитеты, аңа бәяләмә эзерләү өчен, агымдагы финанс елының 1 апреленнән да соңга калмыйча, Жирлек бюджетының үтәлеше турында хисап бирә. Жирлек бюджеты үтәлеше турында еллык хисапка бәяләмә эзерләү 1 айдан да артмаган вакытта, бюджет акчаларының баш администраторларының еллык бюджет хисапчылыгын тышкы тикшерү күрсәткечләре нигезендә башкарыла.

6. Жирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисапка бәяләмә Алексеевск муниципаль районының Контроль-хисап палатасы яки Жирлекнең Ревизия комиссиясе тарафыннан бер үк вакытта Жирлекнең башкарма комитетына җибәрелә.

7. Ел саен, агымдагы финанс елының 1 маеннан да соңга калмыйча, Жирлек Башкарма комитеты Жирлек Советына хисап финанс елы өчен Жирлек бюджеты үтәлеше турында Жирлек Советы карары проекты, резерв фонды ассигнованиеләренең үтәлеше турында хисап, бюджет кредитларын бирү һәм түләү турындагы хисап, эчкә бурыч торышы турында хисап,

аңлатма язуы һәм бюджет законнарында каралган башка документлар һәм материаллар белән еллык хисап тапшыра.

8. Жирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисапны карау нәтижеләре буенча Жирлек Советы Жирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисапны раслау яки кире кагу турында карар кабул итә.

Жирлек Советы тарафыннан Жирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисап кире кагылган очракта, ул мәгълүматларны дөрес яки тулы булмаган чагылдыру фактларын бетерү һәм 1 айдан артмаган срокта кабат тапшыру өчен кире кайтарыла.

9. Жирлек бюджеты үтәлеше турындагы карар белән, Жирлек бюджеты керемнәренен, чыгымнарының һәм дефицетының гомуми суммасы күрсәтелеп, хисап финанс елы өчен Жирлек бюджеты үтәлеше турында хисап раслана.

Хисап финанс елында Жирлек бюджеты үтәлеше турында Жирлек Советы карарына аерым кушымталар белән күрсәткечләр раслана:

бюджетлар керемнәрен классификацияләү кодлары буенча, Жирлек бюджетының керемнәре;

Жирлек бюджеты чыгымнарының ведомство структурасы буенча Жирлек бюджеты чыгымнары;

бюджет чыгымнарын классификацияләү бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча Жирлек бюджеты чыгымнары;

бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары классификациясе кодлары буенча Жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакалары.

Статья 94. Жирлекнең Жирле бюджет үтәлеше.

1. Жирлекнең жирле бюджетын үтәү законнар нигезендә башкарыла.

2. Жирлек бюджеты касса бердәмлеге һәм чыгымнарының ведомство буйсынуы нигезендә башкарыла.

3. Жирлек бюджеты үтәлешенә касса хезмәте күрсәтү, Жирлек бюджеты акчаларын алучыларның шәхси счетларын ачу һәм алып бару Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

4. Жирлек бюджетын үтәү Жирлекнең жыелма бюджет язмасы һәм Жирлекнең касса планы нигезендә оештырыла.

Статья 95. Муниципаль финанс контроле

1. Муниципаль финанс контроле бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга сала торган хокукый актлар нигезләмәләрен үтәүне булдыру максатында, Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларыннан физик затларга гавами норматив йөкләмәләр һәм бүтән түләүләр буенча йөкләмәләр бирә торган, шулай ук муниципаль контрактлар, Жирлекләр бюджетыннан акча бирү турында шартнамәләр (киләшүләр) шартларын үтәүне тәмин итү максатларында гамәлгә ашырыла.

Муниципаль финанс контроле тышкы һәм эчке, башлангыч һәм алга табага бүленә.

2. Тышкы муниципаль финанс контроле-Жирлекнең ревизия комиссиясенен контроль эшчәнлеге.

3. Эчке муниципаль финанс контроле-Жирлек Башкарма комитетының контроль эшчәнлеге.

4. Алдан контроль бюджет үтәлеше барышында бюджет бозуларны кисәтү һәм булдырмау максатларында башкарыла.

5. Алга таба контроль аларның үтәлешенең законлылыгын, исән һәм хисаплылыкның дөреслеген билгеләү максатларында бюджет үтәлеше нәтижеләре буенча гамәлгә ашырыла.

XIV Бүлек. ЖИРЛЕК УСТАВЫН КАБУЛ ИТҮ. ӘЛЕГЕ УСТАВКА ҮЗГӘРЕШЛӘР КЕРТҮ

Статья 96. Жирлек Уставы проектын әзерләү, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү тәртибе

1. Жирлек Уставы проектын, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында Жирлек Советы карары проектын Жирлек Советына, Жирлек Советы депутатлары, Башкарма комитет житәкчесе, территориаль ижтимагый үзидарә органнары, гражданның инициативалы төркемнәре тарафыннан кертелә ала.

2. Жирлек Уставы проектын, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында карар проектын әзерләү өчен Жирлек Советы карары белән махсус комиссия төзелергә мөмкин.

Әлеге комиссия эшендә катнашу өчен Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары белгечләре, экспертлар чакырылырга мөмкин.

3. Жирлек уставы проектын, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында Жирлек Советы карары проектын, аларны Жирлек Советының карау көненә кадәр 30 көннән дә сонга калмыйча халыкка житкерелергә (бастырып чыгарылырга), Жирлек Советы тарафыннан күрсәтелгән Устав проектын, Жирлек Советының күрсәтелгән карары проектын буенча тәкъдимнәргә исәпкә алу тәртибе, шулай ук гражданның карар проектын буенча фикер алышуында катнашу тәртибе бер үк вакытта халыкка житкерелергә (бастырып чыгарылырга) тиеш.

Жирлек Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында Жирлек советы карары проектын буенча тәкъдимнәргә исәпкә алу тәртибен, шулай ук Жирлекнең Уставына Россия Федерациясә Конституциясә, федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары һәм Конституциясә нигезләмәләрен төгәл күрсәтү рәвешендә Уставны шушы норматив хокукий актларга туры китерү максатларында үзгәрешләр кертелгән очракта, халыкка житкерү (бастырып чыгару) таләп ителми.

4. Жирлек Уставы проектын, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында Жирлек Советы карары проектын буенча, аларны Жирлек Советы сессиясендә карау алдыннан әлеге Уставның 25 статьясы нигезендә ачык тыңлаулар үткөрелә.

Статья 97. Жирлекнең Уставын кабул итү, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү тәртибе

1. Жирлек Уставы проектын, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында Жирлек Советы Карары проектын карау Жирлек Советы тарафыннан кимендә ике укылышта гамәлгә ашырыла.

2. Жирлек Уставы проектын, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында Жирлек Советы Карары проектын беренче укылышта кабул иткәннән соң әлеге проект Жирлек башлыгы тарафыннан төзәтмәләр кертү өчен Жирлек Советы депутатларына һәм башка хокук чыгару инициативасы хокукына ия субъектларга жиһәрелә.

3. Жирлек уставы, Жирлек Советы карарына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында карар проекты Жирлек Советы депутатларының билгеләнгән саныннан өчтән икесенә күпчелек тавышы белән кабул ителә. Жирлек Башлыгы тавышы Жирлек Уставы, Жирлек Советы карарына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы карар кабул иткәндә Жирлек Советы депутаты тавышы буларак исәпкә алына.

Статья 98. Жирлек Уставының үз көченә керү тәртибе, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында карар

1. Жирлек Уставы, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында Жирлек Советы карары кабул ителгәннән соң, федераль законда билгеләнгән тәртиптә дәүләт теркәвенә алу өчен, Жирлек башлыгы тарафыннан муниципаль берәмлекләренң уставларын теркәү өлкәсендә федераль башкарма хакимият органының территориаль органына жиһәрелә.

2. Жирлек уставы, Жирлек уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль хокукый акты аларның дәүләт теркәвенә алынганнан соң рәсми басылып чыгарга (халыкка житкерелергә) тиеш һәм алар рәсми басылыш чыкканнан соң үз көченә керә.

Жирлек башлыгы жирлекнең теркәлгән уставын, жирлек Советы карарын, аның муниципаль берәмлекләренң уставларын теркәү өлкәсендә федераль башкарма хакимият органының территориаль органынан муниципаль берәмлек уставы турындагы мәгълүматларны кертү турында мәгълүмат кертгән көннән алып 7 көн эчендә жирлек Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында карарны халыкка житкерергә (бастырып чыгарырга) бурычлы, муниципаль берәмлек Уставын «Муниципаль берәмлекләр уставларын дәүләт теркәве турында» 2005 елның 21 июлендәге 97-ФЗ номерлы Федераль законның 4 статьисындагы 6 өлешендә каралган Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләре уставларының дәүләт реестрына кертү хакында.

3. Әлеге Уставка кертелгән һәм Жирле үзидарә органнары структурасын үзгәртә торган үзгәрешләр һәм өстәмәләр (Жирлек уставын федераль законнар белән тәңгәлләштерү очракларынан тыш) жирле үзидарә органнары арасында вәкаләтләр бүлешүне, шулай ук жирле үзидарәнен сайланулы вазыйфаи затларының вәкаләтләре, вәкаләтләре, вакытлары, сайлау тәртибе үзгәрүне күздә тотып) әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында Карар кабул иткән жирлек Советы вәкаләтләре чоры узганнан соң үз көченә керә.

4. Жирлек Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр муниципаль хокукый актка кертелә, ул Жирлек башлыгы, Жирлек Советы рәисе вәкаләтләрән башкаручы тарафыннан имзаланган Жирлек Советы карары белән рәсмиләштерелә.

5. Жирлек Уставын федераль закон, Татарстан Республикасы законы белән тәңгәлләштерү әлеге закон актлары белән билгеләнгән срокта гамәлгә ашырыла. Федераль законда, Татарстан Республикасы законында күрсәтелгән срок билгеләнмәгән очракта, Жирлек Уставын федераль законга, Татарстан Республикасы законына туры китерү срогы тиешле федераль законның, Татарстан Республикасы законының үз көченә керү датасын, муниципаль хокукый акт проектын рәсми бастырып чыгару (халыкка житкерү) һәм гавами тыңлауларда аның буенча гражданныр тәкъдимнәрен исәпкә алу, Жирлек Советы утырышларының чиратлылыгы, мондый муниципаль хокукый акты дәүләт теркәве һәм рәсми халыкка чыгару (бастырып чыгару) срокларын исәпкә алып билгеләнә һәм, кагыйдә буларак, алты айдан артмаска тиеш.

6. Жирлек Уставын яна редакциядә бәян итү Жирлек Советы карары белән Жирлек Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү рөхсәт ителми. Бу очракта жирлекнең яна Уставы кабул ителә, ә элек гамәлдә булган Уставы һәм Жирлек Советының аңа үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы карары Жирлекнең яна Уставы үз көченә кәргән көннән үз көчен югалткан дип таныла.

7. Жирлек уставы, әлеге Уставка үзгәрешләр кертү турында жирлек Советы карары массакүләм мәгълүмат чараларында (халыкка житкереләргә) рәсми рәвештә басылып чыгарга (халыкка житкереләргә) яки «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге (веб-адрес буенча) Алексеевск муниципаль районының рәсми сайтында түбәндәге адрес буенча урнаштырылырга тиеш: <https://alekseevskiy.tatarstan.ru/> Россия Федерациясе Юстиция министрлыгының «Россия Федерациясендә норматив хокукый актлар» порталында (<http://pravo-minjust.ru> кат <http://право-минюст.рф> челтәр басмасы сыйфатында теркәү тәртибе: Эл№ФС77-72471, 05.03.2018ел).